

Odlok o Strateškem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana

Dopolnjeni osnutek

Vsebina

1. Splošne določbe	5
2. Izhodišča in cilji prostorskega razvoja MOL	7
2.1. Vodilna izhodišča za opredelitev razvoja MOL	7
2.2. Cilji prostorskega razvoja MOL	8
3. Zasnova prostorskega razvoja MOL	9
3.1. Zasnova poselitve	9
3.1.1. Demografske osnove	9
3.1.2. Temeljna načela poselitve	9
3.1.3. Zasnova poselitve v regiji	11
3.1.4. Zasnova poselitve v MOL	13
3.1.5. Vloga in funkcija posameznih naselij	13
3.2. Temeljne usmeritve prometnega povezovanja naselij v MOL in LUR	17
3.3. Omogočenje trajnostnega prostorskega razvoja	18
3.4. Območje Urbanističnega načrta	21
4. Usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovo	22
4.1. Usmeritve za prostorsko urejanje	22
4.1.2. Faznost urejanja	23
4.1.3. Kriteriji za sprejemanje Občinskih podrobnih prostorskih načrtov	24
4.2. Usmeritve za urbanistično oblikovanje	26
4.2.1. Razpoznavna struktura mesta	26
4.2.2. Omrežje javnih površin	28
4.2.3. Zasnova zelenih površin mesta	32
4.3. Območja za razvoj in širitev naselij	35
4.3.1. Območja notranjega razvoja	35
4.3.2. Prednostna območja prenove	35
4.3.3. Sanacija obstoječe razpršene gradnje	37
4.3.4. Območja širitve naselij	38
4.3.5. Okvirna območja razpršene poselitve	38
4.3.6. Bilance površin	38
5. Zasnova in usmeritve za razvoj v krajini	39
5.1. Zasnova krajinskega urejanja	39
5.2. Kmetijske površine	40
5.3. Gozdne površine	41
5.4. Vodne površine in vodnogospodarske ureditve	43
5.5. Površine za izkoriščanje mineralnih surovin	47
5.6. Območja za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	48
6. Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč in organizacijo dejavnosti v prostoru	50
6.1. Osnovne namenske rabe in bilanca površin	50
6.2. Zasnova razmestitve dejavnosti v prostoru	50
6.2.1. Stanovanja	50
6.2.2. Centralne dejavnosti in omrežje družbene javne infrastrukture	52
6.2.2.2. Zdravstveno varstvo	53
6.2.2.3. Visoke šole	55
6.2.2.4. Srednje in glasbene šole	57
6.2.2.5. Osnovne šole	58
6.2.2.6. Predšolska vzgoja	59

6.2.2.7.	Šport	60
6.2.2.8.	Kultura	62
6.2.2.9.	Dejavnost opravljanja verskih obredov	64
6.2.2.10.	Državna in javna uprava	64
6.2.3.	Proizvodne dejavnosti	66
6.2.4.	Posebna območja	68
6.2.4.1.	Trgovski centri	68
7.	Zasnova gospodarske javne infrastrukture	69
7.1.	Promet	69
7.1.1.	Cestni promet	69
7.1.2.	Železniški promet	70
7.1.3.	Javni potniški promet	71
7.1.4.	Kolesarski promet	72
7.1.5.	Mirujoči promet	73
7.1.6.	Vodni promet	73
7.1.7.	Zračni promet	73
7.2.	Telekomunikacije	74
7.3.	Energetika	74
7.4.	Oskrba z vodo, odvajanje in čiščenje odpadne vode	76
7.5.	Odpadki	77
7.6.	Pokopališča	79
8.	Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev	82
8.1.	Splošne usmeritve za oblikovanje mesta na različnih ravneh	82
8.1.1.	Mestno središče	82
8.1.2.	Kompaktno mesto	85
8.1.3.	Obmestje	85
8.1.4.	Višinski gabariti	85
8.1.5.	Urbanistični normativi	86
8.2.	Usmeritve za urbanistično arhitekturno oblikovanje elementov razpoznavne strukture mesta	87
8.2.1.	Karakteristična območja MOL	87
8.2.2.	Povezovalne strukture	88
8.2.3.	Krajinske strukture	90
8.3.	Nova razvojna območja	91
9.	Prehodne in končne določbe	92

Seznam slik

Slika 1: Načelo zgoščevanja mesta znotraj avtocestnega obroča z ohranjanjem zelenih klinov	10
Slika 2: Načelo okrepljenega razvoja mesta ob krakih – vpadnicah	10
Slika 3: Zasnova poselitve v Ljubljanski urbani regiji	11
Slika 4: Gravitacijska območja središč.....	15
Slika 5: Območja varstva kakovosti okolja	19
Slika 6: Območje Urbanističnega načrta	21
Slika 7: Morfološka struktura mesta	27
Slika 8: Koncept omrežja odprtih javnih prostorov	28
Slika 9: Usmeritve za urejanje javnih površin in drugih dobrin javnega pomena	30
Slika 10: Koncept zelenih klinov in povezav med njimi	32
Slika 11: Parkovno omrežje	33
Slika 12: Najpomembnejše povezave in parkovne poteze	34
Slika 13: Vodne površine in vodnogospodarske ureditve	45
Slika 14: Zdravstveno varstvo v MOL	54
Slika 15: Lokacije univerz in visokih šol v MOL	56
Slika 16: Lokacije srednjih šol v MOL	57
Slika 17: Lokacije osnovnih šol v MOL	58
Slika 18: Lokacije vrtcev v MOL	60
Slika 19: Zasnova športnih središč	62
Slika 20: Omrežje splošnih knjižnic v MOL	63
Slika 21: Lokacija državne in javne uprave v MOL	66
Slika 22: Pokopališča v MOL	80
Slika 23: Morfološki model mesta	82
Slika 24: Silhueta in pogledi	82
Slika 25: Karakteristična območja mesta	88

Na podlagi 54. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07), Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojev za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 - uradno prečiščeno besedilo) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na __. seji dne __ sprejel

Odlok o Strateškem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana

1. Splošne določbe

(A) VSEBINA STRATEŠKEGA PROSTOSKEGA NAČRTA

(1) S tem odlokom Mestna občina Ljubljana (v nadaljevanju: MOL) sprejme Strateški prostorski načrt MOL (v nadaljevanju: SPN MOL). SPN MOL je strateški prostorski akt, ki določa izhodišča, cilje in zasnovo prostorskega razvoja v MOL, usmeritve za razvoj poselitve in razvoj v krajini ter usmeritve za prostorske ureditve lokalnega pomena in za umeščanje objektov v prostor.

(2) SPN MOL je v skladu s 54. členom Zakona o prostorskem načrtovanju (v nadaljnjem besedilu: ZPNačrt) sprejet kot samostojen prostorski akt z vsebino, ki jo ta zakon in njegovi izvršilni predpisi določajo za strateški del občinskega prostorskega načrta.

(3) SPN MOL velja za celotno območje MOL.

(4) Ta odlok je predpis, katerega določbe je treba upoštevati v Izvedbenem prostorskem načrtu MOL (v nadaljevanju: IPN MOL), v podrobnih prostorskih načrtih MOL in v drugih predpisih MOL.

(5) IPN, podrobni prostorski načrti in drugi predpisi MOL ne smejo biti v nasprotju z določbami tega odloka. Glede na strateško naravo SPN MOL lahko občina posamezne cilje in usmeritve tega odloka v IPN MOL in v druge prostorske akte vključuje postopno.

(6) Odlok o SPN MOL vsebuje tekstualni del in grafični del. Grafični del odloka o SPN MOL sestavljajo naslednje karte v merilu 1:50.000:

Karta 01: Zasnova prostorskega razvoja

Karta 02: Osnovna namenska raba in glavno infrastrukturno omrežje

Karta 03: Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč

Karta 04: Usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovo

Karta 05: Usmeritve za urbanistično oblikovanje

Karta 06: Usmeritve za razvoj v krajini

Karta 07: Zasnova zelenega sistema

Karta 08: Cestno omrežje

Karta 09: Železniško omrežje

Karta 10: Javni potniški promet

Karta 11: Kolesarski promet

Karta 12: Oskrba s toploto, plinom in naftnimi derivati

Karta 13: Elektroenergetski sistem

Karta 14: Vodovodni sistem

Karta 15: Odvajanje in čiščenje odpadne vode

Karta 16: Zaščita, reševanje in obramba

(7) Pojmi, uporabljeni v tem predpisu, ki so definirani v predpisih s področja prostorskega načrtovanja in graditve objektov, ki so veljali na dan uveljavitve tega odloka, imajo enak pomen, kot ga določajo ti predpisi.

(8) V odloku uporabljene okrajšave imajo naslednji pomen:

CTK – Centralna tehniška knjižnica

DP – Dolgoročni plan občine in mesta Ljubljana 1986-2000

FI – Faktor izrabe parcele

FZ – Faktor zazidanosti parcele

IPN – izvedbeni prostorski načrt

JPP – javni potniški promet

KD – kulturna dediščina

LUR – Ljubljanska urbana regija

MOL – Mestna občina Ljubljana

NUK – Narodna in univerzitetna knjižnica

PCL – Prometni center Ljubljana – ni več uporabljen, razen v kartah

PLT – prometno logistični terminal

POT – krožna sprehajalna in rekreacijska pot okrog mesta s kulturnozgodovinskim značajem

P+R – parkiraj in se pelji (angl. park and ride)

SPN – strateški prostorski načrt

TOŠ – Toplarna Šiška

TEN – Trans European Network

ZVKD – Zakon o varstvu kulturne dediščine

2. Izhodišča in cilji prostorskega razvoja MOL

2.1. Vodilna izhodišča za opredelitev razvoja MOL

(A) OSNOVNE UGOTOVITVE

(1) Cilj SPN MOL je podati vizijo in strategijo razvoja občine v naslednjih petnajstih do dvajsetih letih, ki bosta omogočili njen skladen prostorski razvoj. Treba je predvsem:

- kakovostno nadgraditi že urbanizirana območja,
- sanirati razpršeno gradnjo ali drugače neustrezno izrabljene površine,
- dopolniti družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo in
- racionalno širiti poselitev, kjer je to za razvoj MOL potrebno.

(2) Pri načrtovanju prostorskega razvoja MOL izhajamo iz obstoječih vrednot (naravnih, kulturnih in funkcionalnih), ki ustvarjajo identiteto mesta in potencialne za kakovosten razvoj mesta. Ohranjanje in razvijanje **kakovosti urbanega okolja in njegove identitete** je pogoj za uspešen gospodarski razvoj in kulturni pomen vsakega evropskega mesta. Zato so ohranjanje, nadgradnja in nadaljnji razvoj kakovostne strukture mesta kot celote in njegovih posameznih karakterističnih območij opredeljeni kot ključna težišča prostorskega razvoja.

(3) Za sodoben čas je značilno naraščanje uporabe **informacijsko telekomunikacijske tehnologije**, kar vpliva na nastajanje visoko tehnološke družbe znanja in spremembe v organizaciji prostora (prepletanje bivalnega in delovnega okolja). Spreminja se življenjski slog, predvsem pod vplivom medmrežja se vedno bolj uveljavljajo delo na domu, izobraževanje, tele-nakupovanje in druge oblike digitaliziranih storitev, ki narekujejo nova razmerja v rabi prostora in prostorski mobilnosti.

(4) Z uveljavljanjem na **znanju temelječe družbe** postajajo raziskave, razvoj in izobražena delovna sila vse pomembnejši. Med gospodarskimi dejavnostmi so velike razlike v prostorskih zahtevah, okoljskih vplivih, tehnološki in kadrovski zahtevnosti. V zadnjih letih smo priča deindustrializaciji, zmanjševanju vloge industrije in povečevanju vloge storitvenih dejavnosti. Podoben trend je značilen tako za Slovenijo kot tudi za MOL.

(5) Na področju gospodarstva mora MOL **izkoristiti dobro strateško lego** (središče Slovenije z dobrimi povezavami s sosednjimi regijami in s tujino) v kombinaciji z razpoložljivimi raziskovalnimi, izobraževalnimi in kulturnimi potenciali, ugodnimi življenjskimi razmerami in z relativno nižjimi stroški dela kot v konkurenčnih regijah EU. Slovenija in tudi Ljubljana se s svojo gospodarsko javno infrastrukturo vključujeta v evropska infrastrukturna omrežja (TEN), ki se v Sloveniji uresničujejo v okviru V. in X. panevropskega prometnega koridorja in energetskega TEN koridorja, morskega prometnega koridorja ter s prečnimi prometnimi povezavami med prometnimi koridori.

(6) Enega od pomembnih razvojnih principov trajnostnega mesta predstavlja **varstvo okolja** (tla, voda, zrak, naravno okolje). MOL ima še sorazmerno **visoko kakovost bivalnega okolja**, ki pa jo ogrožajo različni družbeni in gospodarski procesi.

(B) RAZVOJNE POTREBE MOL TER RAZVOJNE POTREBE DRŽAVE IN REGIJE

(1) Glavna usmeritev MOL v evropskem kontekstu je krepitev položaja mesta Ljubljane in prevzem aktivne vloge v okviru velikih evropskih makro regij – alpske, mediteranske, podonavske in srednjeevropske. Ljubljana mora kot glavno mesto države članice EU v prihodnjem programskem obdobju (2007-2013) utrditi svoj strateški položaj znotraj omrežja mest EU in širše, tako da bo postala aktiven deležnik na področju teritorialnega sodelovanja in na svojem teritoriju umestila središče evroregije, ki bo delovala kot akcijska enota z ustrežno strateško zmogljivostjo. V tej zvezi je cilj Ljubljane postopoma preiti iz MEGA (Metropolitan European Growth Area) v European Engine MEGA (ESPON database).

(2) Na državnem nivoju je treba krepiti razvoj policentričnega urbanega sistema, razvoj regionalnih središč, oblikovati mestne (inovativne) regije in spodbujati regionalne ekonomije s tehnološkimi parki

in podjetniškimi inkubatorji. Pomembni nacionalni projekti, ki se vežejo na MOL so: izgradnja športno poslovnega parka Leona Štuklja, Narodne in univerzitetne knjižnice Jožeta Plečnika (v nadaljevanju NUK), Centralne tehniške knjižnice (CTK), Politehnike Ljubljana, novega kliničnega centra v Ljubljani in vsi prometno-infrastrukturni projekti.

(3) MOL je središče Ljubljanske urbane regije (v nadaljevanju LUR), ki zajema štiriindvajset občin in leži v osrednjem delu Slovenije. Glavni razvojni cilji LUR so delujoče soseske, ustvarjalni ljudje in uspešna podjetja ter regija z evropsko prestolnico, kjer je kakovost življenja najvišja v Evropi. Pomembnejši regionalni projekti, kjer je za izvedbo treba medobčinsko sodelovanje, so: regionalna deponija odpadkov, integriran javni potniški promet in regionalni model poselitve, vezane na postajališča javnega potniškega prometa, logistični transportni terminal, regionalni sistem podjetniških centrov v okviru tehnološkega parka, varstvo pred poplavami (planirani vodnogospodarski ukrepi, za zagotavljanje varnosti pred katastrofalnimi poplavami), krajinski parki in regionalno upravljanje parkov.

2.2. Cilji prostorskega razvoja MOL

(1) Cilji prostorskega razvoja so ohranitev ter razvijanje nacionalne, gospodarske, socialne in kulturne samobitnosti in širitev gospodarskega in ustvarjalnega vpliva MOL v širši prostor Evrope in sveta. Pri tem je treba upoštevati trajnostni prostorski razvoj MOL, ki vključuje gospodarske, družbene in okoljske parametre. Temeljni strateški cilji so:

- 1. Ljubljana - prestolniško mesto:** Ljubljana predstavlja Slovenijo in je konkurenčna z drugimi glavnimi mesti v Evropi ter postane središče metropolitanskega evropskega razvojnega območja. S svojimi finančnimi, logističnimi, kulturnimi in raziskovalnimi potenciali bo odločneje prispevala k razvoju makro-regije, ki povezuje Srednjo Evropo z Balkanom in Alpe z Jadranom. Ljubljana je zgodovinsko mesto, ki ima že od nekdaj funkcijo glavnega mesta. Zato mora ostati nosilka nacionalne kulturne in zgodovinske identitete in postati eno od pomembnejših regionalnih evropskih središč in glavnih mest EU.
- 2. Moderno mesto z bogato zgodovinsko dediščino:** Ljubljana ima izrazito fizično identiteto, h kateri prispevajo kakovost urbane strukture in bogastvo kulturne dediščine. Cilji prostorskega razvoja mesta so celovito ohranjanje, varstvo in prenova zgodovinskega mesta, kulturnih in duhovnih vrednot mesta ter njegove vitalnosti. Pomembni sta tudi krepitev razpoznavnih značilnosti mesta s prenovo in ustvarjanje novih urbanih prostorov z vrhunsko arhitekturo. Stik med mestom in zelenim zaledjem bomo ohranjali z zelenimi klini.
- 3. Mesto umetnosti, kulture in znanja:** treba je krepiti prepoznavnosti mesta kot kulturne in umetnostne prestolnice s prenovo in dograditvijo mreže kulturnih institucij lokalnega, nacionalnega in evropskega pomena, krepiti mesto kot središče reprodukcije znanja v povezavi z univerzo in raziskovalnimi inštituti, spodbujanje kulturne raznolikosti, ohranjanje in prenova mesta, tudi za nove mestne dejavnosti.
- 4. Privlačno, urejeno in inovativno mesto:** Cilj je ohranjanje mesta po meri človeka, dvig kakovosti življenja in bivanja, prenova stanovanj, izboljšanje dostopnosti, urejenost odprtih javnih površin, ureditev zelenih in rekreacijskih površin, dopolnitev mreže vrtcev in šol ter domov za ostarele, spodbujanje podjetništva in inovativnosti, izboljšanje upravljanja mesta. Ustvarjalna kultura, inovativna znanost, kvalitetna univerza, vrhunsko zdravstveno varstvo in odprtost k mednarodnemu sodelovanju bodo soustvarjali značaj Ljubljane.
- 5. Varno in zdravo mesto:** Cilj je celovito izboljšanje stanja okolja, zagotavljanje varnosti otrok in mladostnikov in odgovornost do socialno šibkejših, zmanjševanje ranljivosti mesta na potres in naravne nesreče, ki so lahko posledice klimatskih sprememb ter zagotavljanje varnosti in učinkovitosti družbene in gospodarske infrastrukture mesta. Prostorski razvoj MOL bo prijazen do invalidov in drugih funkcionalno oviranih ljudi.
- 6. Sonaravno mesto.** Mesto se mora razvijati trajnostno. Cilj je ohranjanje in dograjevanje naravnih kakovosti in življenjskega okolja v okviru MOL in tudi regije.

3. Zasnova prostorskega razvoja MOL

3.1. Zasnova poselitve

3.1.1. Demografske osnove

(1) MOL s svojimi četrtn milijona prebivalcev (30.6.2007: 267.920 prebivalcev, vir SURS in MNZ) oziroma širše območje LUR s pol milijona prebivalcev sta po velikosti primerljivi s srednje velikimi središči razvite zahodne, kot tudi manj razvite vzhodne Evrope. V tem rangi bo MOL po številu prebivalcev tudi ostala. Zato razvoja MOL ni smiselno vezati na močno rast števila prebivalcev, ampak na rast v funkcijskem in kakovostnem smislu.

(2) Dejansko ima MOL veliko več prebivalcev. Univerza v Ljubljani ima kar 56.000 študentov, od katerih je le manjši del upoštevan pri skupnem številu prebivalcev. V MOL živi še 12.000 slovenskih državljanov z začasnim prebivališčem, ki so upoštevani v občinah, kjer imajo stalno prebivališče. Upoštevati je treba tudi pozitivni migracijski saldo dnevnih delovnih migrantov (70.000, ki se še zvišuje) in dnevnih šolskih migrantov. Tako je v MOL dejansko več kot 300.000 in ob delavnikih celo do 400.000 prebivalcev.

(3) Hitra rast števila prebivalcev MOL se je končala že v sredini osemdesetih let prejšnjega stoletja pri nekaj nad četrtn milijona prebivalcev. Posledice preteklega močnega priseljevanja se danes kažejo v nadpovprečno visokem deležu starejšega prebivalstva v MOL, proces staranja prebivalstva pa se še krepi z odseljevanjem mlajšega izobraženega prebivalstva. MOL ima vse od ustanovitve občine negativen migracijski saldo. Skupno je tako od leta 1995 do leta 2005 izgubila 17.463 prebivalcev ali povprečno 1.588 prebivalcev letno. MOL mora predvsem zaustaviti ta negativni migracijski trend in povečati svojo privlačnost za priseljevanje (iz Slovenije in tujine) z boljšo ponudbo stanovanj in delovnih mest ter dobrimi pogoji za bivanje. S tem bi nadomestili pričakovano negativno naravno rast in izboljšali starostno sestavo prebivalstva. Skupno število prebivalcev pa bi se gibalo nekje v sedanjih okvirih, oziroma se bo nekoliko zmanjšalo. Po projekciji bodočega števila prebivalcev MOL, ki predpostavlja 1000 priseljenih prebivalcev letno, dobimo oceno približno 250.000 prebivalcev do leta 2027, ki nam je služila kot osnova za načrtovanje.

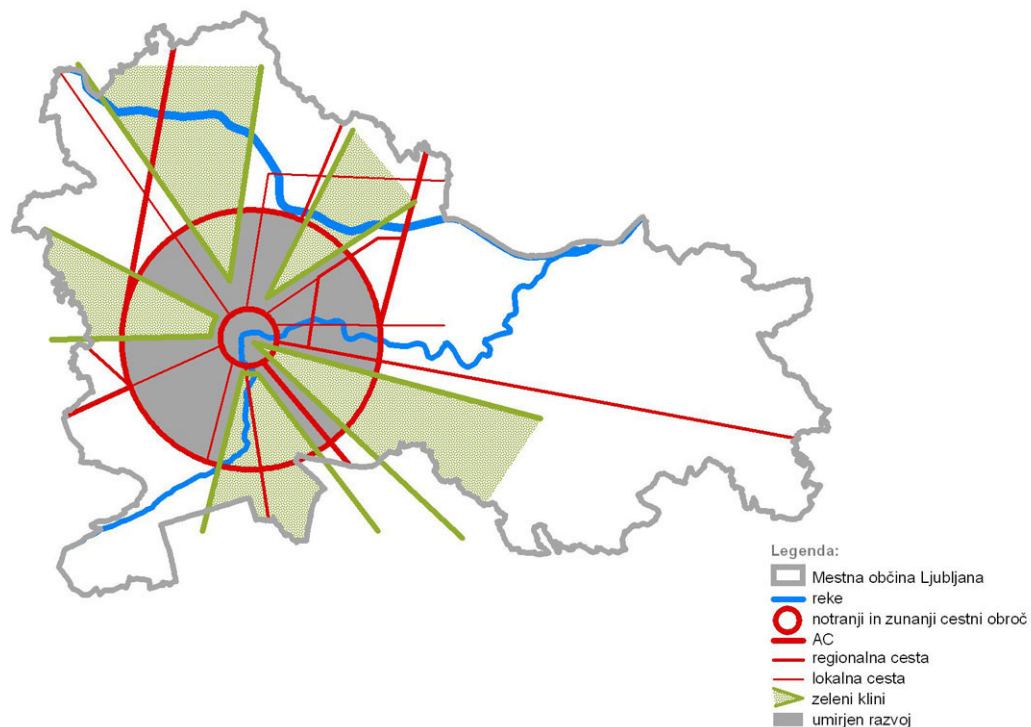
3.1.2. Temeljna načela poselitve

(1) Temeljna načela prostorskega razvoja MOL so:

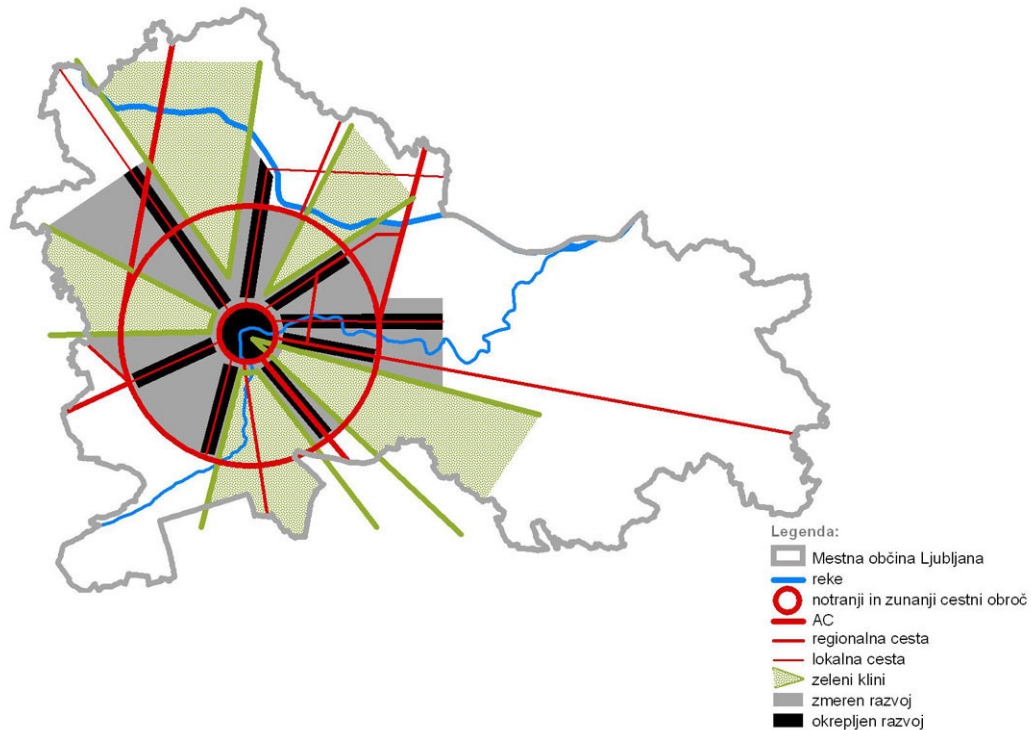
- s kakovostno zasnovo organizacije prostora in omrežja naselij zagotavljati smotrno rabo prostora, pogoje za krepitev gospodarskega in družbenega razvoja ter aktivno varovanje okoljskih potencialov na območju MOL, LUR in tudi v širšem slovenskem prostoru,
- nadaljnja graditev v okviru regionalnega mesta (Ljubljanske urbane regije), pri čemer mesto Ljubljana utrjuje položaj središča urbane regije in tudi vseslovenske metropole,
- ohranitev koncentričnega modela v ožjem mestnem središču, kjer je poudarjena prenova urbanistične in arhitekturne dediščine, prenova degradiranih območij, izgradnja že začelih ali načrtovanih projektov, prometna razbremenitev itd.,
- kombinacija radiocentričnega in krakastega modela v kompaktnem mestu, predvsem znotraj avtocestne obvoznice (nadaljevanje strnjene razvoja mestnega središča in poudarjen razvoj ob vpadnicah, ohranjanje vmesnih zelenih klinov),
- dopolnitve krakastega morfološkega modela v obmestnem prostoru (povezovanje koncentracij poselitve z javnim potniškim prometom, zgoščevanje poselitve ob postajališčih javnega potniškega prometa (v nadaljevanju JPP) in ohranjanje vmesnih zelenih cezur, izgradnja novih koncentričnih povezav med kraki),
- vzpostavitev omrežja središč (centralnih območij z mešano rabo površin: družbena, poslovna, oskrbna, stanovanjska funkcija) glede na položaj v hierarhiji poselitvenega sistema ter njegovo

povezovanje s sistemom členitve mestnega prostora (programsko in funkcionalno dopolnjevanje),

- na celotnem območju poselitve je treba oblikovati relativno avtonomne enote in uveljavljati enakomernejšo razporeditev in pestrost programov.

Slika 1: Načelo zgoščevanja mesta znotraj avtocestnega obroča z ohranjanjem zelenih klinov

Slika 2: Načelo okrepljenega razvoja mesta ob krakih – vpadnicah

3.1.3. Zasnova poselitve v regiji

(1) Širša ljubljanska aglomeracija se razvija v somestje, zato predvidevamo harmonični razvoj celote. Da bi razbremenili prometni pritisk na centralni del mesta Ljubljane, predvidevamo razvoj po načelu **decentraliziranega zgostitvenega modela poselitve**. Prevladujejo trije glavni principi razvoja: regionalne strukture urbane rasti se povezujejo z razvojem JPP, consko planiranje zamenja mešana raba površin, politika urbanega designa pa se usmeri k humanim dimenzijam, peščevim razdaljam in skupnim odprtim prostorom.

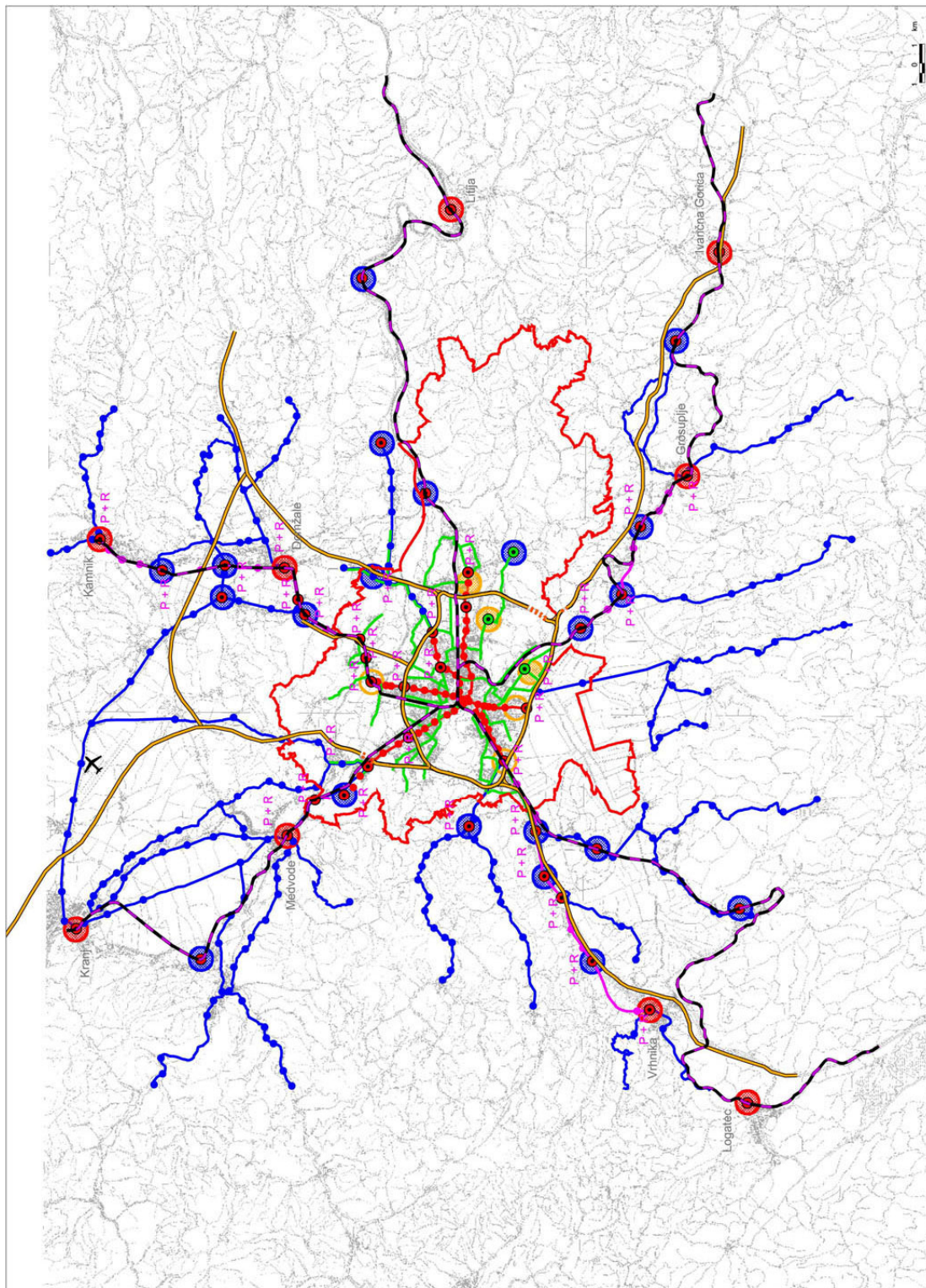
(2) Na suburbaniziranih in podeželskih območjih je poudarek na razvoju večjega števila manjših centrov s celovito oskrbo in čim bolj samostojnim delovanjem ob trasah javnega transporta (tirnega in avtobusnega). Urbanizacija se prednostno razvija ob linijah javnega potniškega prometa (zlasti regionalne železnice) v obliki gosteje zazidanih koridorjev s samostojnimi centri, vezanimi na postajališča JPP. Predvidevamo tudi vmesne prečne zelene cezure, ki omogočajo komunikacijo med nosilnimi krajinskimi prvinami in ohranjajo celovitost urbanih enot.

(3) Pri oblikovanju novih oziroma dopolnjenih centrov je treba upoštevati obstoječo zazidavo in se navezati na že obstoječe centralne površine manjših predmestnih naselij, pri tem pa zgostiti razpršeno zazidavo. Novi ali dopolnjeni centri predstavljajo osrednji del zgostitve poselitve. Naselje okrog njih je oblikovano kot avtonomna enota v peščevem merilu, v katerem se funkcije mešajo in prepletajo (trgovine in servisi, ustrezna javna raba površin, stanovanja in drugo). V tem okviru se pojavljajo tudi novi zaposlitveni programi in nove stanovanjske površine.

(4) Javni transport, predvsem tirni, je osrednja hrbtenica takega decentraliziranega mestnega modela, ki bo vplival na zmanjšano rabo osebnega avtomobila.

Slika 3: Zasnova poselitve v Ljubljanski urbani regiji

Zasnova poselitve v Ljubljanski urbani regiji (v povezavi z JPP)

Legenda:

- meja mestne občine Ljubljana
- hitra cesta
- tramvaj
- mešne avtobusne linije in priležne avtobusne linije
- hitra mesta (regionalna) železnica
- primesni avtobus na mešani vozni povzli
- železnica
- P+R parkiraj in se pelji
- primarne preselne točke
- postajališča tramvoja
- postajališča primestnega avtobusa
- središče naselja - pomembnejša avtobusna postaja
- letališče Brnik

Potencialne lokacije centrov

- Mešana raba - prečno stanovanjski program
- na robu oddaljenosti mesta Ljubljane
- v manjših naseljih
- v večjih naseljih
- Drogi programi
- na robu oddaljenosti mesta Ljubljane

UIRS, avgust 2007

3.1.4. Zasnova poselitve v MOL

karta 01: Zasnova prostorskega razvoja

(A) TRI ZNAČILNA OBMOČJA MOL

(1) Zasnova organizacije prostora se kot pristop k urbanističnemu urejanju razvija v treh značilnih območjih MOL-a: kompaktnem mestu, obmestju in hribovitem zaledju.

Kompaktno mesto

(2) Kompaktno mesto obsega strnjeno urbano območje:

- območje predvsem znotraj avtocestne obvoznice, vključno z mestnim središčem in vpadnicami, zelenimi klini in večjimi zelenimi površinami in
- območja večjih gostot pozidave v neposrednem zaledju vpadnic izven obvoznice (Dravlje in Ježica/Ruski car).

Obmestje

(3) Obmestje Ljubljane obsega:

- tri nekdanja občinska središča kot samostojna urbana naselja z gostejšo zazidavo (Šentvid, Polje z Novim Poljem in Črnuče), ki so tudi z naravnimi ali grajenimi ovirami ločena od kompaktne mesta (daljnovod, avtocestni obroč, reka),
- druga naselja z gostejšo zazidavo:
 - o naselja severozahodno od avtocestne obvoznice ob vznožju Polhograjskega hribovja (Pržan, Kamna gorica, Podutik, Guncleje Stanežiče, Medno),
 - o naselja vzdolž Save (Brod, Tomačevo),
 - o naselja severno od Save (Ježa in Podgorica),
 - o naselja v vzhodnem delu Ljubljanske kotline (Vevče, Kašelj, Zalog)
- naselja v redkeje poseljenih območjih:
 - o naselja zahodno od avtocestne obvoznice ob vznožju Polhograjskega hribovja,
 - o naselja vzdolž bregov reke Save in v njenem zaledju (Šmartno, Gameljne, Tomačevo, Šmartno in dr.)
 - o naselja, ležeča na severnih obronkih Golovca in v vzhodnem delu Ljubljanske kotline, znotraj obvoznice (Bizovik, Spodnja Hrušica) in izven obvoznice (Sostro),
 - o redkejša poselitve na Ljubljanskem barju (ob lžanski cesti, Črna vas).

Hribovito zaledje

(4) Hribovito zaledje obsega:

- Polhograjsko hribovje,
- Šmarna gora, Rašica, Dobeno,
- Posavsko hribovje.

3.1.5. Vloga in funkcija posameznih naselij

(1) Predlog razvoja poselitve MOL temelji na zdajšnjem ustroju, oblikovanosti prepoznavnih funkcijsko-gravitacijskih območij in ohranjanju ali razvoju njihovih žariščnih naselij (v nadaljevanju poimenovanih središča). MOL je funkcionalno razčlenjena na posamezne enote, ki so identične območjem 17 četrtnih skupnosti MOL.

(2) Z vidika vzpostavitve središč ločimo:

- opredelitev razvojnih območij, kjer se uveljavljajo centralne dejavnosti (mešana raba),
- vzpostavitev omrežja središč glede na raven oskrbe in položaj v hierarhiji mesta.

(3) Opredelitev razvojnih območij:

- **mestno središče**: državno oskrbno središče najvišjega ranga,
- **območja prepletanja dejavnosti** (mešanih rab): programsko pestra območja, ki povezujejo posamezne mestne dele v koherentno celoto.

(4) Vzpostavitev omrežja središč: predvidena je dograditev in programska dopolnitev obstoječih središč ter oblikovanje novih. Tipološko so naselja razvrščena v več skupin središč: mestno središče, četrtno središče, pomembnejše lokalno središče in lokalno središče. Njihovo razporeditev prikazuje slika 4: Gravitacijska območja središč.

Mestno središče

(5) Mestno središče je nosilec specifičnih funkcij mestnega, občinskega, regionalnega in državnega značaja. Zanj sta značilna koncentracija in sožitje različnih podjetij in ustanov, osrednjih uradov, bank in zavarovalnic, kulturnih ustanov ter poslovnih hotelov in trgovine. Bistven sestavina so tudi stanovanja. Sestavljajo ga mešana raba različnih dejavnosti in pretežno višjih ravni oskrbe. Predvideni sta nadaljna revitalizacija in prenova mestnega središča. Mestno središče je hkrati središče Četrtna skupnosti Center.

Četrtno središče

(6) Četrtno središče je najvišje razviti urbani tip naselja, v katerega se uvršča sklenjeno mestno območje, ki je gravitacijsko in oskrbno jedro četrtnega, občinskega in, v nekaterih primerih, regionalnega značaja. V gravitacijskem območju četrtnega središča je več središč nižjega ranga. Četrtno središče mora biti oblikovano kot prepoznaven del MOL z lastno podobo in gravitacijskim zaledjem, ki skupno predstavljata sorazmerno samo-oskrbno enoto, ki je dobro povezana z JPP.

(7) Najbolje opremljena četrtna središča so v četrtnih skupnostih Bežigrad, Center, Moste, Šiška in Vič. Četrtna skupnosti, ki nimajo izrazito oblikovanega središča, so: Golovec (uredi se ob Litijski cesti) in Šmarna Gora (z več lokalnimi središči, potrebna je dopolnitev središča v Šmartnem). Predvidevamo tudi okrepitev središča v Rožni dolini, ki se bo uredilo ob dograditvi območja Brdo.

(8) Četrtna središča, ki jih je treba okrepiti z osrednjimi dejavnostmi, izboljšanim JPP in večjim obsegom stanovanjske gradnje so v četrtnih skupnostih: Dravlje, Jarše, Posavje in Sostro.

(9) V četrtna središča sodijo raznovrstne dejavnosti, od mestoslužnih do mestotvornih, pomembna so tudi nova delovna mesta:

- družbene dejavnosti: četrtna uprava, zdravstvena oskrba, dom starih, pošta, knjižnica, šola, vrtci,
- poslovne, trgovske in uslužnostne dejavnosti,
- stanovanjska območja različnih tipologij, predvsem višjih gostot,
- prostočasovne dejavnosti,
- zelene površine (parki),
- oblikovane odprte javne površine,
- športne in rekreacijske površine.

Pomembnejše lokalno središče

(10) Pomembnejša lokalna središča so sorazmerno samostojna naselja, ki zagotavljajo oskrbne in uslužnostne funkcije na lokalni ravni. Pomembnejša lokalna središča so pretežno stanovanjska območja z zagotovljeno višjo stopnjo komunalne opreme. Lokalno središče mora biti dostopno z JPP.

(11) V ta območja sodijo:

- nekatere družbene (osnovna šola, dom starih, vrtci) in oskrbne dejavnosti,
- dopolnilne skladne centralne dejavnosti (poslovne, trgovske, uslužnostne)
- stanovanjska območja različnih tipologij, predvsem višjih gostot,
- manjši obrati proizvodnih in storitvenih dejavnosti, ki nimajo škodljivih okoljskih vplivov,
- športne in rekreacijske površine.

(12) Posebna oblika takšnega središča so stanovanjske soseske, nastale v polpretekli dobi, kjer gre pretežno za samostojna celovita lokalna središča z navedenim prepletom dejavnosti in programov oziroma jih je treba še dopolniti. Predvidevamo tudi nekaj novih stanovanjskih sosesk (n.pr. Stanežiče, Ilovica, Hrušica, Slape, Podgorica), ki morajo dobiti celovito oskrbno in storitveno opremljenost.

Lokalno središče

(13) Lokalna središča so namenjena predvsem dnevni oskrbi lokalnih prebivalcev. V lokalno središče sodijo:

- stanovanjskim območjem pripadajoče dejavnosti ustreznega ranga (osnovna šola, vrtec, osebne storitve),
- oskrba na nižji, lokalni ravni,
- stanovanjska območja nižjih in srednjih gostot,
- manjši proizvodni obrati, ki nimajo škodljivih okoljskih vplivov,
- športne in rekreacijske površine.

Vaško naselje

(14) Predvidevamo tudi izboljšave bivalnih in delovnih pogojev v manjših, pretežno vaških naseljih. V teh območjih so primarne rabe (kmetijstvo in gozdarstvo) še vedno pomemben dejavnik gospodarske osnove kraja.

Slika 4: Gravitacijska območja središč

Gravitacijska območja središč

Legenda:

— meja Mestne občine Ljubljana
— meja četrtnih skupnosti
Polje
— ime središča

Tip središča:

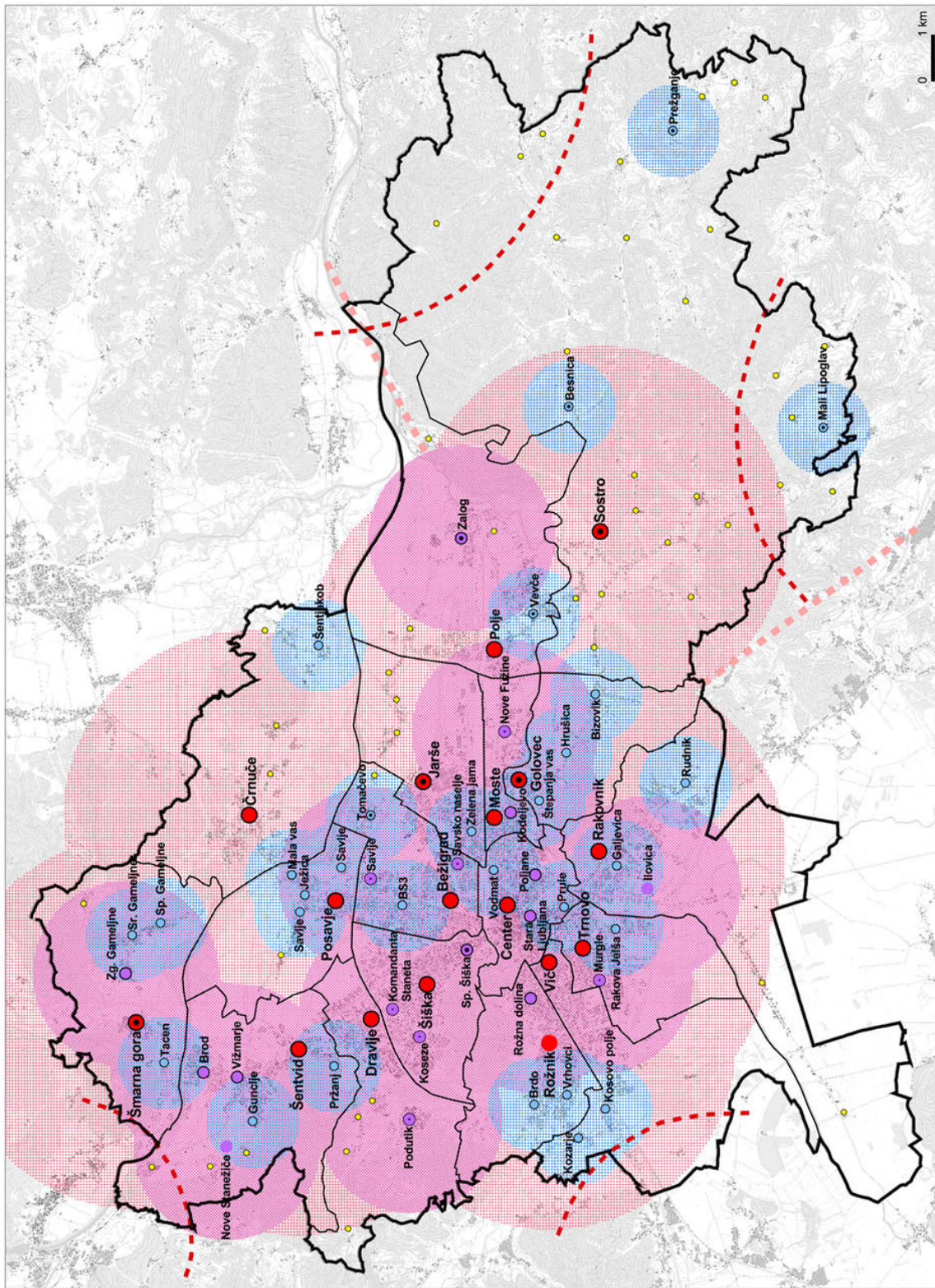
- (A) četrtno središče
- (AK) krepitev četrtnega središča
- (A1) novo četrtno središče
- (B) pomembnejše lokalno središče
- (B1) središče stanovanjske soseske
- (BK) krepitev pomemb. lok. središča
- (B2) novo pomembnejše lok. središče
- (C) lokalno središče
- (CK) krepitev lokalnega središča
- (D) vaško naselje

Vplivno območje:

- četrtna skupnost $r=4\text{km}$
- pomembnejšega lokalnega središča $r=2\text{km}$
- lokalnega središča $r=1\text{km}$

- vpliv središča v sosednji občini
- vpliv na območje podžetja

Vir: MOL, 2006; UIRS, 2006

3.2. Temeljne usmeritve prometnega povezovanja naselij v MOL in LUR

(1) Osnovne ugotovitve na področju prometnega povezovanja naselij v MOL so:

1. Ljubljana je mesto, v katerem se združujejo prometni interesi evropske regije, Republike Slovenije, Ljubljanske urbane regije in posameznih mestnih četrti. Interese je treba uskladiti in poiskati ustrezne rešitve.
2. Ljubljana ni samo glavno mesto ampak tudi središče države, skozi katerega potekajo vse najpomembnejše prometne poti. Tem potem je treba zagotoviti neoviran pretok.
3. Ljubljana je tudi središče regije, v katerem so prometne razmere zelo odvisne od načina in obsega načrtovanja urbanih con v regiji, od koder izvira zelo veliko število dnevnih potovanj v mesto in potrebe po parkiranju. Te je treba omejevati s ponudbo kvalitetne alternative - javnega potniškega prometa (JPP) že pri izvoru potovanja in ne šele v mestu. Predvsem pa mora biti Mestna občina Ljubljana nosilec in organizator omogočanja in urejanja prometa v regiji.
4. Temeljito izboljšanje kvalitete ponudbe JPP je osnovno vodilo pri urejanju prometnih razmer v mestu in občini.
5. Stališča in odločitve je treba oblikovati tudi z vidika zmanjševanja obremenitev prostora in okolja. Znano je, da se pri cestni vožnji po mestu porabi do 30 % več goriva kot izven mesta. Potovalne poti morajo biti zato čim krajše in čim bolj tekoče. Preoblikovanje križišč, odprava zožitev in drugi tovrstni ukrepi vodijo k istemu cilju.
6. Prometno omrežje in površine za mirujoči promet so odvisne od načina in vrste namenske rabe površin v prostoru. Zato jih je treba načrtovati hkrati z načrtovanjem te rabe in jim določiti potek in dimenzije v skladu z velikostjo in intenzivnostjo dejavnosti v prostoru, katerim so namenjene. To pomeni, da je treba prometne površine upoštevati tudi kot omejitveni pogoj.
7. Ljubljana je obvodno mesto, zato je treba kot zanimivo obliko JPP in atrakcijo za turistične namene izkoristiti tudi možnost prometa na reki Ljubljanici.

(2) Osnovne usmeritve za prometno povezovanje naselij v MOL so:

1. Za trajnostni razvoj Mestne občine Ljubljana je treba zagotoviti uvedbo sodobnega, zmoжлиvega in kakovostnega javnega potniškega prometa (JPP), ki bo deloval kot celovit sistem z enotno tarifno politiko.
2. Sistem regijske železnice je treba urediti kot osnovnega nosilca JPP v regiji, pretežno na obstoječih preurejenih progah in dodani smeri proti Vrhniki (obnova stare proge).
3. Glavne linije JPP je treba v sodelovanju s sosednjimi občinami podaljšati do regijskih središč in sočasno urediti parkirne površine P+R.
4. Poleg ustrezne posodobitve glavne železniške potniške postaje v Ljubljani je treba, predvsem na stičnih točkah železniških prog in linij JPP, urediti dodatna postajališča za regijske postniške vlake.
5. Z novo progo do Kranja mimo Brnika je treba omogočiti, da bo Ljubljana neposredno vključena tudi v sistem zračnega prometa, na obstoječi progi pa okrepiti regionalni promet.
6. Potek linij JPP v Ljubljani je treba organizirati tako, da bodo posamezni deli mesta med seboj dosegljivi brez večkratnega prestopanja.
7. Železniške proge je treba voditi skozi Ljubljano na način, da mesta ne bodo »prerezale« in obremenjevale s hrupom.
8. Mednarodni tovorni promet je treba posodobiti z zgraditvijo prometno logističnega terminala (v nadaljevanju PLT) ob Zajčji Dobravi.
9. Dokončati je treba že načrtovana dela pri izgradnji manjkajočih cestnih povezav in križišč.
10. Regijski cestni tranzitni promet je treba voditi mimo Ljubljane (»tangencialne« vzdolž avtocest).
11. Zasnovo radialnega sistema cestne mreže je treba ohraniti.
12. Mestno cestno mrežo je treba dopolniti z nekaterimi novimi cestami tako, da bodo posamezni deli mesta med seboj dosegljivi po najkrajši poti (skrajšane dolžine potovanj, zmanjšan vpliv na bivalni prostor, zmanjšana porabe energije in zmanjšane emisije), ustvarjeni kareji, v katerih

bodo ulice namenjene le domačemu prometu (umirjanje prometa) in dosežena normalna in varna (5 minutna) dosegljivost linij JPP.

13. Z urejanjem parkirišč velikih kapacitet ob zunanjih prestopnih točkah JPP je treba izenačiti potovalne možnosti dnevnih migrantov s tistimi, ki jih imajo prebivalci v MOL.
14. S poenostavitvijo postopkov in s sodelovanjem mestne uprave je treba olajšati in pospešiti gradnjo individualnih in skupinskih garažnih kapacitet prebivalcev MOL.
15. Za potrebe obiskovalcev kulturnih in podobnih prireditev ter dejavnosti, ki jih mesto izkaže kot svoj poseben interes, je treba zagotoviti parkirne možnosti znotraj ožjega mesta.
16. Dograditi je treba že načrtovani sistem regionalnih in mestnih kolesarskih poti.
17. Reko Ljubljanico je treba z ureditvami brežin in pristajališč približati prebivalcem in obiskovalcem.
18. Zgraditi je treba centralni mestni heliport.
19. Izboljšati je treba dosegljivost letališča (železniška proga).
20. Z ustrezno prometno zasnovo in razporeditvijo dejavnosti je treba na mestnem območju Ljubljane zagotoviti 5 minutno dostopnost za vse vrste reševalnih vozil zdravstvene reševalne službe in gasilcev.

3.3. Omogočenje trajnostnega prostorskega razvoja

(A) OKOLJSKI POTENCIALI IN OMEJITVE

(1) Krakast razvoj mesta, delno pogojen z geomorfologijo prostora, je omogočil ohranitev sorazmerno velikih naravnih, predvsem gozdnih površin. Kakovosti naravne krajine so glede na obseg, členjenost in pestrost posebna vrednota tudi v evropskem merilu, na kar kažejo opredelitve naravovarstvenih kategorij na teh območjih:

- krajinski parki: Zajčja Dobrava, Polhograjski Dolomiti, Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib z naravnima rezervatoma Mali Rožnik in Mostec,
- ekološko pomembna območja: Ljubljansko barje, Šmarna gora, Sava od Medvod do Kresnic, Rakovnik, Vevče in Rašica-Dobeno – Gobavica,
- druga zavarovana območja (Stara Ljubljana in Grajski grič), območja naravnih vrednot in območja Natura 2000.

(2) Izhodišče za določanje potencialov odprtih in zelenih površin v MOL za zagotavljanje kakovosti bivanja so ekološke in socialne funkcije naravnih sestavin okolja. V območja, ki so ranljivejša za posege in spremembo namembnosti ne bomo umeščali novih proizvodnih objektov, stanovanj, infrastrukture itd.

(B) CILJI

(1) Osnovni cilj je zagotavljanje takega stanja naravnih sestavin in procesov (zrak, voda, tla, biotske sestavine), ki bo Ljubljano uvrstilo med mesta v Evropi z najvišjo kakovostjo bivanja. Konkretni cilji na področju kakovosti okolja so:

1. Zmanjševanje vpliva urbanizacije na klimatske spremembe in prilagajanje klimatskim spremembam:
 - zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov z zmanjševanjem potrebe po osebnem prevozu in spodbujanjem uporabe javnega prometa, kolesarjenja in pešačenja,
 - spodbujanje gradnje energetsko varčnih objektov,
 - zmanjševanje učinka vročinskega otoka z ohranjanjem nepozidanih površin v koridorjih prevladujočih vetrov ter ohranjanjem mestnih gozdnih površin.
2. Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami:
 - varstvo poselitvenih območij z ureditvijo vodnih zadrževalnikov, razbremenilnikov, razlivnih površin in ohranjanjem naravnih retencijskih površin,
 - ohranjanje obrečnih gozdov in retencijskih površin,
 - spodbujanje sprememb, ki vodijo k zmanjševanju območij, ki ga ogrožajo industrijske nesreče, da bi ta območja sprostil za razvoj,

- zagotavljanje pretočnih sposobnosti strug vodotokov ob v visokih vodah,
 - zviševanje ravni pripravljenosti na naravne in druge nesreče (povečevanje in razpršena postavitve postaj Gasilske brigade Ljubljana),
 - zagotavljanje vseh vidikov varnosti in učinkovitosti kritične infrastrukture mesta in zagotavljanje neprekinjenosti delovanja ter visoke ravni pripravljenosti na ponovno vzpostavitev delovanja ob prekinitev.
3. Ohranjanje kakovosti vodotokov ter kakovosti podzemne vode:
 - izboljšanje pokritosti s kanalizacijskim omrežjem ter čiščenjem industrijske odpadne vode,
 - nadzor in zmanjševanje uporabe rastlinskih zaščitnih sredstev v kmetijstvu,
 - zmanjševanje izgub iz vodovodnega omrežja.
 4. Ohranjanje biodiverzitete in habitatov:
 - dosledno ohranjanje obsega in kakovosti ter po potrebi renaturacija naravnih površin v mestu, vključno z manjšimi površinami v strnjeno urbaniziranem območju,
 - načrtovanje novih urbaniziranih površin z ustreznim deležem ohranjenih naravnih površin.
 5. Varstvo kmetijskih zemljišč in kakovosti tal:
 - varstvo tal pred onesnaženjem iz industrije in kmetijstva,
 - ohranjanje obsega kmetijskih zemljišč za proizvodnjo zdrave hrane, rekreacijo in strukturo odprtega prostora.
 6. Varstvo mestnih gozdov: ohranjanje obsega, sklenjenosti, celovitosti in kakovosti gozdov, ki omogočata ekološke, hidrološke varovalne in socialne funkcije gozda.
 7. Racionalno ravnanje z odpadki:
 - zmanjševanje količine odpadkov pri nastanku,
 - povečevanje deleža recikliranja,
 - ureditev potrebnih površin za odlaganje gospodinjskih, inertnih in nevarnih odpadkov,
 - sanacija obstoječih nelegalnih odlagališč in preprečevanje nastajanja novih.
 8. Zmanjševanje hrupa in varstvo pred hrupom.

(C) USMERITVE ZA ZASNOVO POSELITVE S STALIŠČA VARSTVA OKOLJA

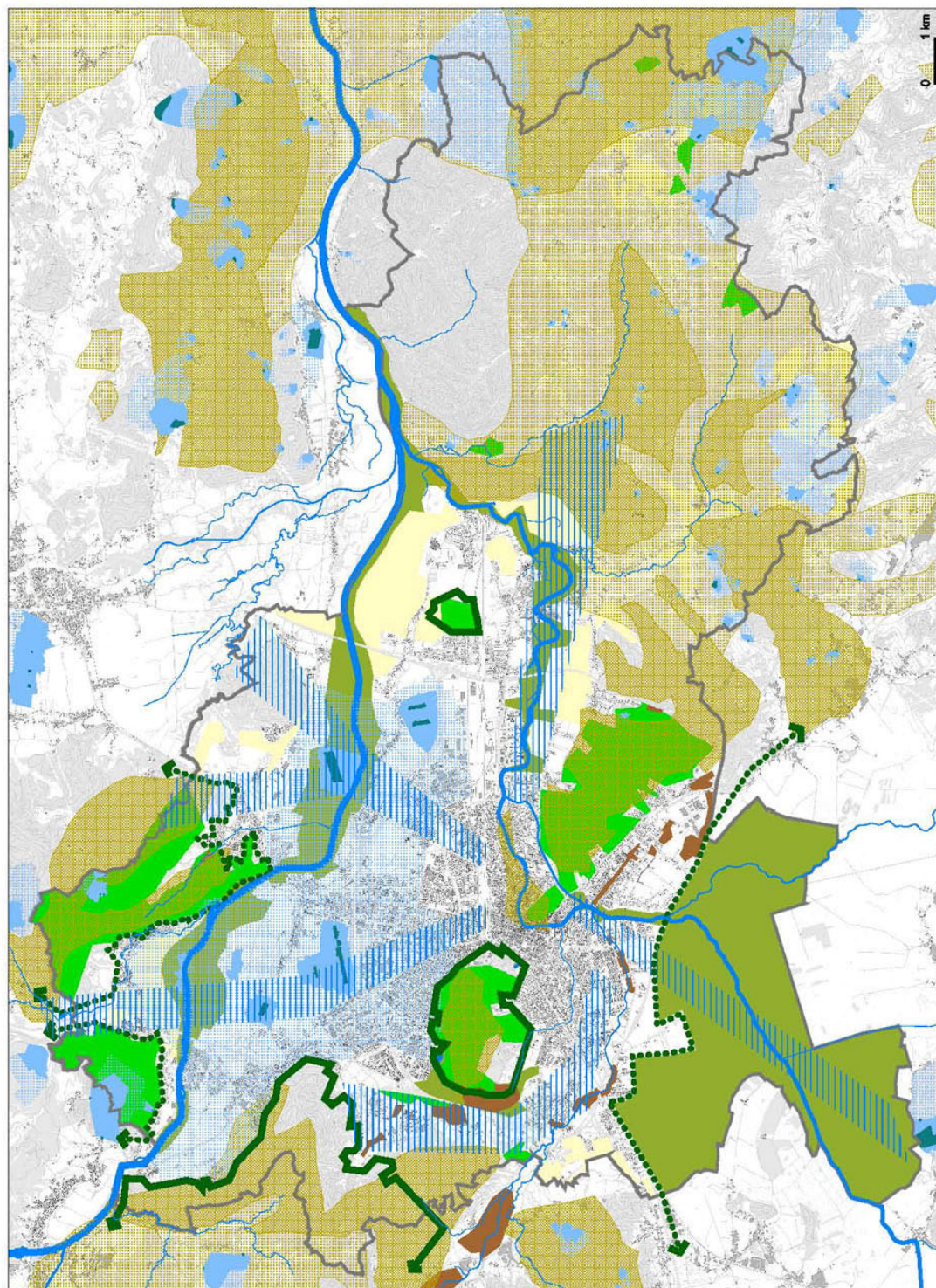
(1) Poselitev je z vidika okoljskih potencialov in omejitev treba načrtovati na sledeči način:

- Koncentracija razvoja ob obstoječih krakih ob vpadnicah, izraba obstoječih stavb in degradiranih površin, gradnja novih stanovanjskih območij v bližini JPP.
- Urejanje omrežja za JPP in kolesarskih stez.
- Ohranjanje odprtih površin (izogibanje umeščanja objektov, izjemoma nizka gradnja) v smereh prevladujočih prezračevalnih koridorjev (Savski zeleni klin, Stanežiče, Hrušica, Podutik).
- Ohranjanje obsega in celovitosti večjih naravnih površin (mestnih in primestnih gozdov, sklenjenih kmetijskih površin, Sava z obrežji) - izogibanje umeščanja objektov in infrastrukture znotraj teh območij ali »najedanja« robov.
- Zagotavljanje različnih velikosti in tipov zelenih površin ter ohranjanje in vzpostavljanje medsebojnih povezav: poleg večjih enot tudi manjše (parki, zelenice, manjše kmetijske površine...) ter povezovalni koridorji (obrežja, drevoredi...).
- Poselitve se ne umešča na poplavno ogrožena območja (Barje, bregovi Ljubljane vzhodno od obvoznice), dokler ne bodo uvedeni ustrezni protipoplavni ukrepi, ki bodo odpravili poplavno ogroženost območij.
- Poselitve se prav tako ne umešča na območja, ki so glede na strukturo tal, najbolj potresno nevarna.

Slika 5: Območja varstva kakovosti okolja

Območja varstva kakovosti okolja

- Legenda:**
- meja Mestne občine Ljubljana
 - celinske vode
 - Varstveni pasovi vodnih virov:
 - 1. varstveni pas
 - 2. varstveni pas
 - 3. varstveni pas
 - Prostorski ukrepi:
 - zahtevnejši
 - občutljivi
 - Druge:
 - gozdni ekosistemi
(gozdovi s posebno poudarjenimi
ekosistemskimi, rekreacijskimi ali
edukacijskimi funkcijami, etičko
pomembna območja, naravna
vrednote in območja narave 2000)
 - kmetijska zemljišča
(stojni kompleksi najbolj
kakovostnih kmetijskih zemljišč)
 - območja hidroloških procesov
(vodni zadrževalniki, retencijske
površine, območja poplav)
 - kulturna krajina
 - meja krajinskih parkov
 - meja predlaganih krajinskih parkov
 - kinematiko pomembna območja
(prezračevalni koridori)
- Vir: MOL, 2006; ARSO, Vode, 2006; UIRS, 2006

3.4. Območje Urbanističnega načrta

(1) Meja Urbanističnega načrta poteka na jugu, zahodu in severu po meji MOL, na vzhodu pa po mejah naselij po Registru prostorskih enot (Geodetska uprava RS): Gabrje pri Jančah, Vnajarje, Besnica, Zagradišče, Besnica, Sadinja vas, Podmolnik in Orle.

(2) V območje Urbanističnega načrta so vključena naslednja naselja: Ljubljana, Podgrad, Dvor, Medno, Rašica, Spodnje Gameljne, Srednje Gameljne, Zgornje Gameljne, Stanežiče, Toško Čelo, Črna vas (vključen le del naselja) in Lipe.

Slika 6: Območje Urbanističnega načrta

4. Usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenov

karta 04: Usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenov

4.1. Usmeritve za prostorsko urejanje

(1) Temeljna merila in usmeritve za urbanistično urejanje prostora MOL so določena za tri značilna območja MOL-a: kompaktno mesto, obmestje in hribovito zaledje. Osnovne usmeritve so:

- prednostno zagotavljanje površin znotraj že urbaniziranih območij (razvoj »navznoter« z zgoščevanjem poselitve in prenov),
- dopolnitev družbene in gospodarske javne infrastrukture,
- dopolnitev opremljenosti prostora z odprtimi javnimi in zelenimi površinami,
- sanacija razpršene gradnje,
- širitev poselitve, kjer je to za razvoj občine potrebno, glede na merila in kriterije, ki zagotavljajo kontinuirano dograjevanje poselitve (infrastrukturalna opremljenost, bližina JPP, bližina obstoječih stavbnih zemljišč, zaokroževanje, itd.)
- na poplavnih območjih novogradnje niso dovoljene, dokler ne bo urejen režim zadrževanja vode in preprečevanja poplav.

Kompaktno mesto

(2) Kompaktno mesto je treba razvijati predvsem s prenov, revitalizacijo in transformacijo mestnih površin, s poudarkom na izboljšavah urbanega tkiva znotraj obstoječih urbanih površin.

(3) V kompaktnem mestu se spodbuja notranji razvoj z zgoščevanjem in dopolnjevanjem pozidave, ter izvajanjem celovite prenov (poglavje 4.3.1. Odmočja notranjega razvoja in 4.3.2 Prednostna območja prenov).

Obmestje

(4) V tem območju je treba uveljavljati racionalno rabo prostora z zgostitvami poselitve znotraj sedanjih zazidalnih površin (zapolnitve, zaokrožitve, prenov) ter preprečevati in sanirati razpršeno gradnjo.

(5) Pri širitvah naselij v tem območju je treba upoštevati kriterije racionalne in funkcionalne izrabe površin ter omejitve glede ohranjanja naravnih dobrin ter naravne in kulturne dediščine. Pomembno je navezovati strukture urbane rasti na poti JPP, v jedrih znotraj njih pa uveljaviti mešano rabo površin. Varovati je treba naravno in kulturno krajino ter upoštevati območja poudarjenega varstva (primarna raba, varstvo vodnih virov, zaščita Barja...).

(6) Urbani razvoj v obmestnem prostoru se usmerja tako, da z novimi urbani posegi ne bo ovirana primarna raba prostora ali poslabšane ekološke razmere. Novo urbano strukturo bo treba oblikovno uskladiti z morfologijo obstoječih naselij, jo usmerjati predvsem v opredeljena lokalna središča komplementarno z razvojem JPP in namenske rabe prostora.

(7) Za potrebe večjih razvojnih projektov oziroma posegov, ki zahtevajo velike površine, so opredeljena nova razvojna območja in območja širitve poselitve, ki so danes praviloma prazna in nepozidana. Praviloma gre za nove površine kompleksne graditve, strnjenih potez prestrukturiranja ter parkovnih in rekreacijskih ureditev, predvidenih v prostorski viziji 'Ljubljana 2025'.

Hribovito zaledje

(8) Novo poselitev na teh območjih se usmerja v območja naselij, kjer je treba prvenstveno izkoristiti proste in nezadostno izkoriščene površine v naseljih (zapolnitve, zaokrožitve, prenov starih vaških jeder). Če je širitev nujna, jo je treba usmerjati na zemljišča, ki so z vidika trajnostne rabe

naravnih dobrin ter ohranjanja narave in kulturne dediščine manj pomembna. Pri urejanju in širitvi obstoječih naselij in vasi je treba upoštevati tip kulturne krajine, obliko funkcionalnih območij posameznih naselij in vasi ter značilnosti oblikovanja grajenih struktur.

(9) Poudarek je na ohranjanju kulturne krajine in kulturnih značilnosti prostora. Omejitve poselitve je treba najbolj uveljavljati v območjih že sprejetih oziroma predlaganih krajinskih parkov: Polhograjski Dolomiti in Šmarna gora ter ekološko pomembnih območjih (Rašica, Dobeno, Gobavica).

(10) Zasnova organizacije dejavnosti v naravnem prostoru, kot so kmetijstvo, gozdarstvo, vodno gospodarstvo, črpanje rudnin in turizem, mora upoštevati naravne pogoje in krajinske značilnosti prostora glede na kulturno krajinske tipe ter druge pogoje za njegovo rabo.

(11) Na območju Posavskega hribovja so znotraj obstoječih naselij oziroma na novih območjih (vendar skupina najmanj 10 objektov) predvidene tudi površine za gradnjo počitniških hiš.

4.1.2. Faznost urejanja

(1) Na podlagi dolgoročnega koncepta prostorskega razvoja mesta ter kriterijev in pogojev za izgradnjo se določi faznost izvedbe ureditev oziroma projektov. Določijo se tri etape realizacije SPN MOL:

- I. etapa: 2008-2013,
- II. etapa: 2013-2020,
- III. etapa: 2020-2027.

(2) SPN MOL obsega vse tri etape realizacije do leta 2027. IPN MOL pa vključuje prvi dve etapi do leta 2020.

(3) Kriteriji za opredelitev faznosti za območja stanovanj in osrednja območja centralnih dejavnosti so:

LEGA	znotraj obroča zunaj obroča	+ -
PLAN	v planu že po Dolgoročnem planu (DP) poseg na kmetijska zemljišča	+ -
PROMETNA DOSTOPNOST	dobra pomanjkljiva	+ -
LPP	da ne	+ -
OPREMLJENOST S KOMUNALNO INFRASTRUKTURO	da ne	+ -
OMEJITVE	ne da	+ -
POPLAVNA OGROŽENOST	zelo redke srednje pogoste	+ 0 -
OPREMLJENOST Z DRUŽBENIMI DEJAVNOSTMI	dobra pomanjkljiva	+ -

(4) Za območja ostalih podrobnejših namenskih rab so določeni naslednji kriteriji:

POTENCIALI LOKACIJE (raven, dobro nosilen in stabilen teren zadostne velikosti in z možnostjo širjenja cone, sprejemljivost nove cone v lokalnem okolju glede morebitnega hrupa, onesnaženja zraka, voda in tal, vizualnega vtisa, prometa in drugih motečih dejavnikov)	dobri pomanjkljivi	+ -
PLAN	v planu že po Dolgoročnem planu (DP) poseg na kmetijska zemljišča	+ -
PROMETNA INFRASTRUKTURA (ugodna prometna lega ob zmogljivi cesti, ugodna je navezava na železnico, še boljši priključek na AC, bližina železniške postaje, letališča)	dobra pomanjkljiva	+ -
LPP	da ne	+ -
OPREMLJENOST S KOMUNALNO INFRASTRUKTURO (možnost priključevanja na vodovod, kanalizacijo, električni vod, plinovod, možnost čiščenja odpadne vode - čistilna naprava, možnost ustreznega ravnanja z odpadki)	da ne	+ -
OMEJITVE (varnost nove cone pred naravnimi in drugimi nesrečami (poplave, zemeljski plazovi, okoljska sprejemljivost lokacije brez nevarnosti za podatnico, naravno in kulturno dediščino, biotope, kulturno krajino, izven območja Nature 2000)	ne da	+ -

(5) SPN MOL na karti 04: Usmeritve za razvoj poselitve prikazuje celotno vizijo razvoja MOL do leta 2027. V IPN MOL se prikazuje le prvi dve etapi razvoja, to je do leta 2020.

(6) V SPN MOL so posebej označene lokacije za razvoj poselitve in rekreacijo, ki potrebujejo podrobnejšo proučitev oziroma strokovne podlage (zaradi razvoja poselitve na območjih primarne rabe prostora, zaščitenih območjih, poplavnih območjih, potrebna infrastrukturna dopolnitev in drugo). To so: območje predlaganega krajinskega parka Barje (naselje alternativnih skupnosti, južni tematski park, širitev odlagališča odpadkov, poslovno letališče), Kozarje (stanovanjsko naselje), Dolgi most (vrtno mesto), Sostro (vrtno mesto), obsavski prostor (hidroelektrarne, športno-rekreacijski park, Črnuško jezero, vodohranski bazeni).

4.1.3. Kriteriji za sprejemanje Občinskih podrobnih prostorskih načrtov

(1) Kriteriji za sprejemanje OPPN na območjih stanovanj in osrednjih območjih centralnih dejavnosti so:

Osnovni kriterij

Osnovni kriteriji so razvrščeni po prednostnem vrstnem redu:

1. Prioritetno se sprejemajo OPPN-ji za prenove območij.
2. Dokler se ne izkoristijo možnosti gradenj znotraj območij prenov se za novogradnje, ob upoštevanju dodatnih kriterijev, odpira do 20 % načrtovanih stanovanjskih območij na kmetijskih zemljiščih in gozdovih.
3. Ko so izkoriščene možnosti prenov se letno odpira 10 % načrtovanih stanovanjskih območij na kmetijskih zemljiščih in gozdovih, vendar šele, ko so obstoječa območja 80% zasedena.

Dodatni kriteriji

Pri 2. in 3. osnovnem kriteriju se upoštevajo naslednji dodatni kriteriji, ki so razvrščeni po prednostnem vrstnem redu:

1. Prednost ima gradnja novih stanovanjskih sosesk znotraj AC obročja,
2. Prednost pri posegih imajo 2. območja kmetijskih zemljišč ali območja izven vodovarstvenih območij oziroma v območjih VVO III.
3. Za posegi v 2. območja kmetijskih zemljišč imajo prednost posegi na gozdne površine.
4. Ko so izrabljene možnosti za poseganje izven VVO in VVO III, se pristopi k poseganju v VVO IIb.
5. Posegi v VVO IIa se v skladu z zakonodajo izvedejo šele, ko so izrabljene vse ostale možnosti.

(2) Kriteriji za sprejemanje OPPN za gospodarske cone in površine za industrijo so:

Osnovni kriteriji

Osnovni kriteriji so razvrščeni po prednostnem vrstnem redu:

1. Prednost imajo območja prenov.
2. Letno se lahko odpira do 40% načrtovanih posegov na kmetijska zemljišča in gozdove,
3. Nova območja se lahko odpira šele, ko so obstoječe cone zapolnjene več kot 60 %.

Dodatni kriteriji

Pri 2. in 3. osnovnem kriteriju se upoštevajo naslednji dodatni kriteriji, ki so razvrščeni po prednostnem vrstnem redu:

1. Prednost pri posegih imajo 2. območja kmetijskih zemljišč, oziroma območja 1. kmetijskih zemljišč, s talnim številom pod 39 (vir: Talno število, prostorska podatkovna baza, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, januar 2008).
2. Prednost pri poseganju imajo območja izven vodovarstvenih območij oziroma v območjih VVO III.
3. Ko so izrabljene možnosti za poseganje izven VVO in v VVO III se pristopi k poseganju v VVO IIb.

(3) Kriteriji za sprejemanje OPPN za prometno infrastrukturo so:

Osnovni kriterij

Osnovni kriteriji so razvrščeni po prednostnem vrstnem redu:

1. Prednost imajo rekonstrukcije cest, kjer ni predvidenega urejanja dodatnih pasov za motorna vozila. Predvsem pa se ceste rekonstruirajo zaradi gradnje kolesarskih stez in hodnikov za pešce ter urejanje javnega potniškega prometa.
2. Priprava ostalih OPPN-jev mora sloneti na rezultatih študije Strokovne podlage urejanja javnega prometa v regiji, ki bo upoštevala tudi emisije v zrak in emisije hrupa. Dokler študija ni pripravljena, sprejem OPPN-jev, ki bi omogočal povečevanje prometa, oziroma večjo pretočnost posameznih odsekov ni sprejemljiv.

Dodatni kriteriji

Pri 2. osnovnem kriteriju se upošteva dodatni kriterij:

1. Izjema so OPPN-ji, ki izboljšujejo možnosti za delovanje javnega potniškega prometa (urejanje površin P+R, postajališč), vendar ne na račun širitve cestišč. Poleg tega so tudi izjema OPPN-ji za urejanje kolesarskih poti in pločnikov, ob pogoju, da število prometnih pasov na cestah ostaja nespremenjeno.

4.2. Usmeritve za urbanistično oblikovanje

4.2.1. Razpoznavna struktura mesta

(A) CILJI

(1) Temeljni strateški cilj je ohraniti in krepiti obstoječe prostorske naravne in kulturne vrednote mesta in tudi širšega prostora MOL, ki ustvarjajo identiteto in potenciale za kvaliteten razvoj mesta in kakovost bivanja v njem:

- ohranjati, vzdrževati in prenavljati kvalitetne sestavine krajinske in naselbinske identitete, predvsem reševanje problemov povezanih z nekontrolirano pozidavo naravnega prostora, nekontrolirano rastjo predmestij in vaških naselij, slabim vzdrževanjem stavbnega fonda in neustrezno prenovo, zlasti kulturne in naravne dediščine,
- izboljšati kakovost okolja in razvijati oblikovno podobo mesta na vseh ravneh,
- opredeliti nosilno oblikovalsko strukturo in jo kvalitetno nadgraditi v smislu zagotavljanja identitete in konteksta v prenovi, prestrukturiranju in razvoju mesta.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) V morfološki zgradbi Ljubljane so razpoznavna zgodovinska obdobja od rimskega mesta, ki se je razvilo v ravnini ljubljanskih vrat do srednjeveškega mesta, stisnjene med grajski hrib in Ljublanico. Oba sta dala osnovo današnjemu mestnemu središču do modernega mesta, ki se je organsko razširilo vzdolž glavnih štirih mestnih vpadnic (Celovška cesta, Dunajska cesta, Dolenjska cesta in Tržaška cesta). To organsko krakasto mestno obliko so v zadnjih petdesetih letih dograjevali in utrjevali številni prostorski dokumenti od Generalnega urbanističnega plana iz 1965 naprej.

(2) V Prostorski zasnovi MOL (2002) je bil model krakastega mesta prenovljen in dopolnjen z novimi razvojnimi kraki. Funkcijo štajerskega kraka prevzema Šmartinska cesta, Dunajska cesta dobi s podaljškom proti jugu pomen programsko in oblikovno bogate mestne magistrale, proti vzhodu mesta pa se programsko in oblikovno dograjuje že začeta poteza ob Ljublanici med Litijsko cesto in Zaloško cesto.

(3) SPN MOL obravnava **razpoznavno strukturo mesta** na treh različnih ravneh: na ravni obmestja, na ravni kompaktnega mesta in na ravni mestnega središča:

1. Na ravni obmestja ohranjamo in utrjujemo krakast razvoj mesta, na katerega navezujemo mrežo lokalnih centrov ob hkratnem ohranjanju krajinskih vrednot.
2. Na ravni kompaktnega mesta ohranjamo in krepimo radiocentrični morfološki model mesta s koncentrirano pozidavo ob krakih in ohranjanjem zelenih klinov med njimi ter prenovo karakterističnih mestnih območij.
3. Na ravni mestnega središča ohranjamo in dograjujemo obstoječi morfološki model, ki ga sestavljata koncentrično mestno jedro med grajskim hribom in Ljublanico in ortogonalno mesto med njim in notranjim cestnim obročem. Z varovanjem in prenovo kulturne dediščine krepimo njegovo zgodovinsko in kulturno identiteto.

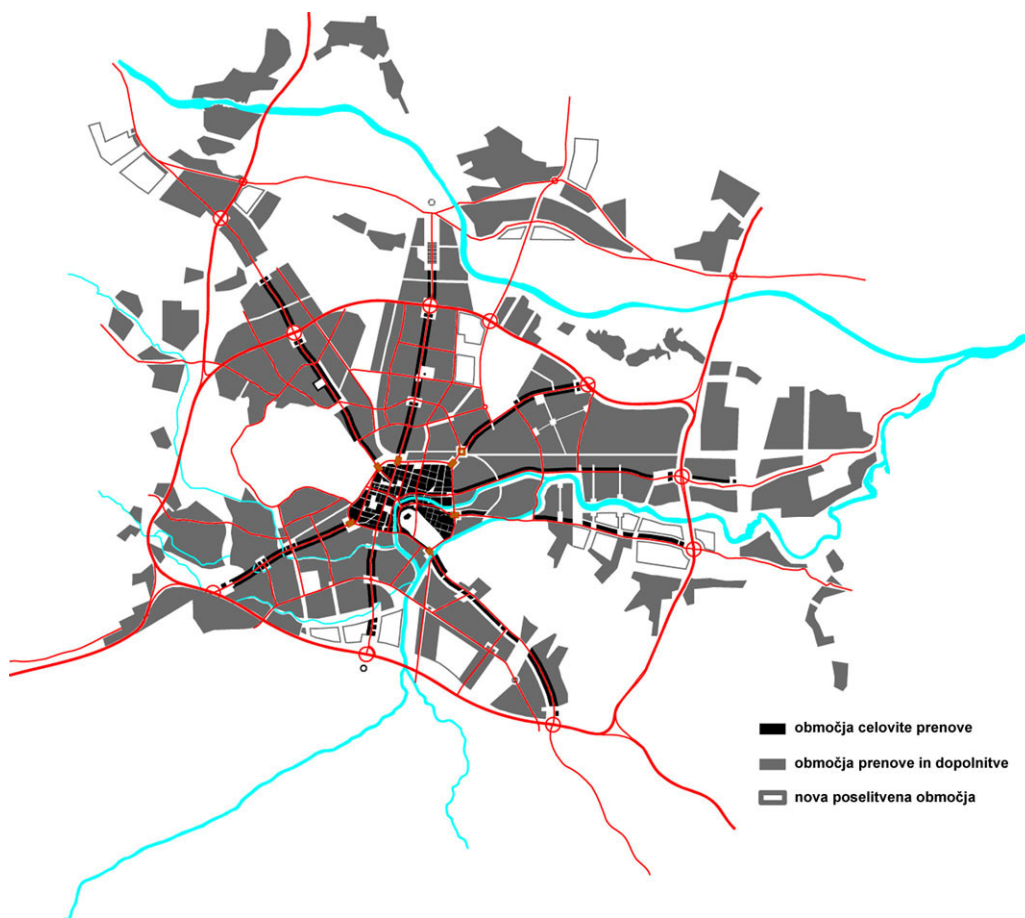
(4) **Varovanje in izboljšanje ključnih pogledov in silhete mesta**, predvsem pri ustvarjanju novih prostorskih identitet, sta pomembna cilja oblikovanja in urejanja mesta. Zato varujemo značilne poglede na Ljubljanski grad, nove višinske dominante pa so koncentrirane na vstopih v mesto (predvsem iz avtocestnega obroča), na vstopnih trgih v mestno središče, v lokalnih središčih ob vpadnicah, ob pomembnih funkcionalnih vozliščih/programskih žariščih in kot zaključkih dolgih pogledov. Območja primerna za gradnjo višjih objektov so v severnem in severno-vzhodnem delu kompaktnega mesta.

(5) **Osnovni elementi razpoznavne strukture mesta** so: karakteristična območja, povezovalne strukture in velike krajinske strukture.

(6) **Karakteristična območja mesta** so: območja kulturnih spomenikov, ki so razglašeni z državnimi akti in akti MOL, območja kulturne dediščine, ki so vpisane v zbirni register dediščine in

urbanistično arhitektonsko kvalitetna območja, oziroma območja, ki so bila zgrajena po enotnem zazidalnem/regulacijskem načrtu. Njihove značilnosti in kvalitete se kažejo v njihovih topoloških, morfoloških in tipoloških značilnostih, kot so:

- čitljivost in razpoznavnost v širšem krajinskem prostoru,
- zgodovinska razpoznavnost (območje kot dokument določenega obdobja zgodovinskega razvoja oziroma urbanistične ideologije),
- značilen morfološki vzorec (zazidalni sistem, ulična in parcelna mreža, prevladujoč stavbni tip in značilnosti arhitekturnega oblikovanja),
- značilna silhueta oziroma fasada,
- zaradi bogastva kulturne dediščine in/ali zaradi izrednih arhitekturno urbanističnih kvalitet so ta območja prednostna območja celovite prenove - opredeljenih je 15 tipov karakterističnih območij (glej poglavje 8.2.1. Karakteristična območja MOL).

Slika 7: Morfološka struktura mesta

(7) **Povezovalne strukture** so sistemi ulic, trgov, parkov, vodotokov in POT, skratka odprti prostor, ki povezuje pozidana območja v mestno tkivo na ravni obmestja, kompaktnega mesta in mestnega središča. Najkvalitetnejše povezovalne strukture grajenega prostora oziroma mestne poteze predstavljajo konstante mestnega razvoja, oblikujejo identiteto mestnega središča in sooblikujejo morfološko strukturo mesta. Te poteze (vodilne poteze mestnega središča, notranji cestni obroč, mestna magistrala in vpadnice, avtocestni obroč, POT, obrečni prostor Ljubljane in Save) varujemo, prenavljamo ter kvalitetno programsko in oblikovalsko nadgrajujemo.

(8) **Velike krajinske strukture** so območja kulturne krajine, kjer varujemo krajinsko zgradbo in pomembne sestavine naravne in kulturne dediščine. To so predvsem območja Grajskega hriba z Golovcem in z zelenim zaledjem Janč in Orel, Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib v navezavi na Polhograjsko hribovje in Ljubljansko barje. V teh območjih varujemo ekološko pomembne lokacije, ohranjamo rekreacijski značaj gozdnih površin, spodbujamo programsko pestrost z urejanjem novih tematskih parkov in izboljšujemo dostopnost.

(9) Podrobnejše usmeritve za urejanje in urbanistično arhitekturno oblikovanje na različnih ravneh mesta (obmestje, kompaktno mesto in mestno središče) in za različne elemente razpoznavne strukture mesta (karakteristična območja, povezovalne strukture, in območja kulturne krajine) so podane v poglavju 8: Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev.

4.2.2. Omrežje javnih površin

(A) CILJI

(1) Temeljni strateški cilj je ustvariti povezano in pregledno mrežo odprtih javnih prostorov visoke kakovosti na celotnem območju MOL, ki bodo enako dostopni za vse, varni, prepoznavni, odzivni do kulturne dediščine, naravnih danosti in okolja ter dobro vzdrževani. Operativni cilji so:

- ohranяти obstoječe javne prostore in urejati nove javne prostore, predvsem v območjih izven strogega mestnega središča,
- uveljaviti prednost nemotoriziranih uporabnikov (pešcev, kolesarjev, rolarjev, ipd.),
- ohranяти in urejati naravne elemente javnega prostora,
- zagotoviti programsko osmišljene in raznolike javne prostore ter izoblikovati prestolnični značaj.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Omrežje javnega prostora sestoji iz območij javnega prostora, linijskih odprtih javnih prostorov in posameznih lokacij javnega prostora. Te posamezne sestavine so kategorizirane glede na vrsto uporabnikov.

(2) Ogrodje sistema predstavljajo dve sklenjeni krožni povezavi in žarkaste povezave iz središča mesta v zaledje (na primer v obsavski prostor, Šmarno goro, Barje). Krožni povezavi sta obstoječa POT in nova sklenjena povezava, ki jo sestavljajo poti ob vodotokih (Sava, Ljubljana, Gruberjev prekop, Špica, Gradaščica in Glinščica) in povezave med njimi (obstoječe poljske poti in nove povezave). Na to ogrodje se navezujejo posamezne lokacije javnih prostorov, tako da je zagotovljena enakomerna preskrba celotnega mesta. Zgoščajo se proti središču mesta, kjer tvorijo območje mestnega središča. Poleg območja mestnega središča so sestavni deli omrežja javnega prostora tudi rekreacijska (na primer Šišenski hrib, Golovec) ter programska območja (na primer univerza, živalski vrt, nakupovalna središča).

Slika 8: Koncept omrežja odprtih javnih prostorov

(3) Osnovne kategorije omrežja odprtih javnih prostorov so: območja, linijski prostor in posamezne lokacije.

Območje odprtega javnega prostora

(4) **Območje mestnega središča** je območje goste in raznovrstne ter programske pestre mreže odprtih javnih prostorov, pretežno vezanih na kulturne, upravne, reprezentativne in poslovne funkcije. To je osrednji javni prostor mesta, ki s programskimi in ambientalnimi kvalitetai pomembno soustvarja prepoznavnost celotnega mesta.

(5) **Programsko območje** je obsežnejše območje izrazitih enofunkcionalnih ali večfunkcionalnih programskih jeder. Med programska območja sodijo na primer univerzitetna središča, trgovska središča, območja bolnišnic, tematski parki (na primer živalski vrt, pokopališče), poslovno-oskrbni centri. Za uspešno delovanje takih območij je poleg vzpostavitve notranjega sistema odprtih javnih prostorov pomembna tudi njihova navezava na celotno omrežje javnega prostora mesta.

(6) **Rekreacijsko območje** je obsežnejše območje izrazitih krajinskih značilnosti in ambientalnih kvalitete, navezano na naravno zaledje mesta, namenjeno rekreaciji in preživljanju prostega časa, lahko tudi v kombinaciji s športnim programom, vendar brez obsežnejših ureditev in naprav in brez grajenih objektov.

Linijski odprti javni prostor

(7) Linijski odprti javni prostori **v izključni rabi nemotoriziranih uporabnikov** so prostori namenjeni pešcem, kolesarjem, rolarjem ipd. Predstavljajo jih osnovno omrežje poti (kot na primer POT, nabrežja vodotokov, sprehajalne poti, kolesarske poti, ipd.) in spojni elementi omrežja, ki omogočajo vzpostavljanje sistema, kjer ga prekinjajo hitre mestne ceste in/ali avtoceste

(8) Linijski odprti javni prostori **s poudarjeno rabo nemotoriziranih uporabnikov** so prostori namenjeni pretežno pešcem, kolesarjem, rolarjem ipd. in linijam javnega potniškega prometa. Motoriziran avtomobilski promet je v podrejeni vlogi, omogočen je dostop za potrebe oskrbe, dostave, bivanja.

(9) Linijski odprti javni prostori **v enakovredni souporabi motoriziranih in nemotoriziranih uporabnikov** so prometne površine, ki si jih delijo vsi uporabniki odprtih javnih prostorov. Mednje sodijo pomembne daljinske povezave in pomembnejše mestne povezave.

Posamezne lokacije odprtega javnega prostora

(10) **Posamezna lokacija javnega prostora mestnega pomena** je prostorsko jasno zaključen ambient, ki je pomemben in prepoznaven zaradi svoje zgodovinsko-kulturne, pomenske, oblikovne, funkcijske ali programske vrednosti, ki jo ima za celotno mesto.

(11) **Posamezna lokacija javnega prostora lokalnega pomena** je prostorsko jasno zaključen ambient, ki je pomemben in prepoznaven zaradi svoje zgodovinsko-kulturne, pomenske, oblikovne, funkcijske ali programske vrednosti, ki jo ima za določen del mesta (na primer soseska, lokalno središče, odprt prostor pred pomembnejšim objektom javnega značaja).

(12) **Razgledišče** je izpostavljen odprt javni prostor, iz katerega se odpirajo zanimivi in privlačni pogledi na mesto in okolico.

(13) **Povezava v zaledje** povezuje omrežje odprtih javnih prostorov mesta z mestnim zaledjem. Prehodi so praviloma umeščeni v iztekah linijskih odprtih javnih prostorov in se navezujejo na regionalne peš in kolesarske poti.

(14) Potrebni ukrepi so:

- Vzpostavitev kvalitetnega, tehnološko naprednega javnega potniškega prometa, ki bo neposredno navezan na omrežje odprtih javnih prostorov.
- Sočasno načrtovanje odprtih javnih prostorov in javnih objektov.
- Programsko (re)aktiviranje stavbnega oboda, predvsem ob linijskih odprtih javnih prostorih in posameznih lokacijah odprtih javnih prostorov.

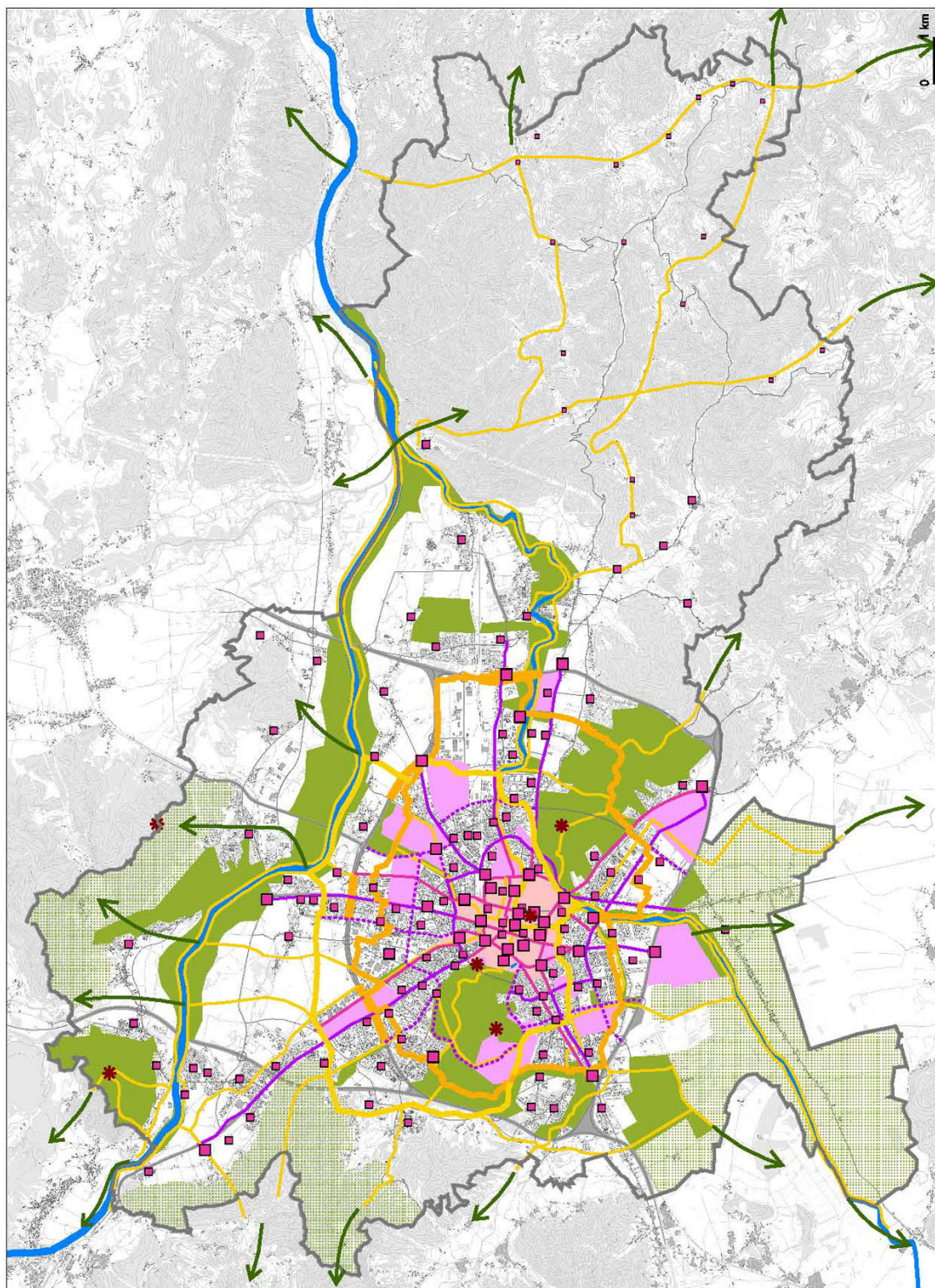
- Povezava akterjev v načrtovanju, urejanju, vzdrževanju in rabi javnega prostora.
- Zmanjšanje površin namenjenih avtomobilskemu prometu, predvsem mirujočemu avtomobilskemu prometu in dajanje prednost nemotoriziranim uporabnikom.
- Fizična in programska členitev posameznih sestavin omrežja: zagotavljanje in oblikovanje površin za pešce v središču mesta in programskih središčih (nakupovalni centri, izobraževalna središča, ipd.) ter zagotavljanje in oblikovanje sekvenc linijskih odprtih javnih prostorov.
- Dvig osnovnega standarda opremljenosti odprtih javnih prostorov s kakovostno urbano opremo, ki bo prepoznaven element mesta Ljubljana.
- Dvig osnovnega standarda vzdrževanja javnih prostorov po celotni MOL.
- Varovanje vseh lokacij, ki so ključne za vzpostavitev sistema, pred pozidavo.

Slika 9: Usmeritve za urejanje javnih površin in drugih dobrin javnega pomena

Usmeritve za urejanje javnih površin in drugih dobrin javnega pomena

- Legenda:**
- meja Mestne občine Ljubljana
 - celinska vodja
 - cesta
 - predor
- Posamezne lokacije javnega prostora:**
- lokacija mestnega pomena
 - lokacija lokalnega pomena v
 - strujenem urbanem območju in
 - območju obratnega
 - lokacija lokalnega pomena
 - v hribovitem zaledju
 - razgledišče
- Linijski javni prostor:**
- izključna raba nemotoriziranih uporabnikov:
 - osnovno omrežje
 - nova sklenjena pot
 - POT
 - spojni elementi omrežja
- Poudarjena raba nemotoriziranih uporabnikov:**
- osnovno omrežje
 - Enakovredna souporaba nemotoriziranih in motoriziranih uporabnikov:
 - pomembne daljinske povezave
 - pomembnejše mestne povezave
- Območje javnega prostora:**
- območje mestnega središča
 - programsko območje
 - rekreatijsko območje
- Druge:**
- povezava v zaledje
 - krajinski park
- Vir: MOL, 2006; UIRS, 2007

UIRS, marec 2008

4.2.3. Zasnova zelenih površin mesta

karta 07: Zasnova zelenega sistema

(A) CILJI

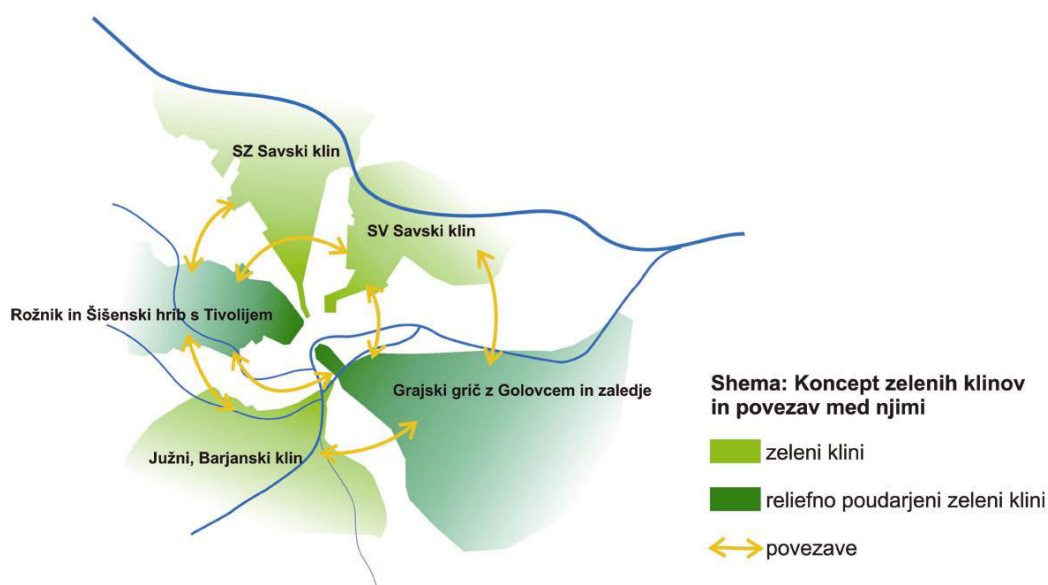
(1) Zasnova zelenih površin zasleduje predvsem sledeče cilje:

- Ohraniti in urediti zelene kline mesta, ki povezujejo središče mesta z zaledjem in predstavljajo ključne makro prostorske-členitvene elemente urbanega prostora in ekološke koridorje mesta,
- posamezne ureditve, območja in programska omrežja znotraj mesta in v njegovem zaledju povezati v celovit sistem zelenih površin,
- zagotoviti dobro dostopnost in enakomerno razporejenost zelenih površin, enakovredno za vse prebivalce,
- vzpostaviti in urediti obvodne in druge tematske poteze,
- zagotoviti razvoj rekreacijsko-izletniških potencialov na območju MOL in vzpostaviti sistem dobre javne dostopnosti do teh območij,
- opredeliti in zaščititi pomembne ekološke koridorje in navezave na širši regionalni prostor ter zagotoviti minimalnih ekoloških pogojev rastlinskim in živalskim vrstam,
- zagotoviti ustrezno klimatsko, bivalno in ekološko kakovost v urbanem okolju.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Osnova zasnove zelenih površin mesta Ljubljana je ohranitev **petih zelenih klinov**, ki iz zaledja prodirajo v mestno središče. Nanje se navezujejo krožne in prečne zelene povezave ter točkovno **omrežje parkov**. Kot poseben element zasnove zelenih površin so opredeljene **poteze zelenih površin in povezave**: vodne površine, vodotoki in obvodne ureditve.

(2) **Zeleni klini** prodirajo globoko v središče mesta in se navezujejo na krajinsko zaledje mesta. Imajo za mesto poseben pomen, tako iz funkcionalno-členitvenih kot tudi ekoloških vidikov. Ustvarjajo ustrezne mikro in mezoklimatske razmere in omogočajo prevetrenost mesta kot tudi vzpostavljanje naravnih koridorjev v zaledje. Vsak od klinov ima v prostoru mesta svoj nezamenljivi pomen, zato je ena osnovnih strateških usmeritev ohranitev vseh petih zelenih klinov, ki se ustrezno svojemu značaju in pomenu za mesto tudi urejajo.

Slika 10: Koncept zelenih klinov in povezav med njimi

(3) Rožnik in Šišenski hrib s Tivolijem: Osrednje območje klina je razglašeno za Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Ta klin se s parkom Tivoli zajeda globoko v središče mesta. Povezava je poudarjena s Promenado in vedutami na Ljubljanski grad. Rekreativsko in naravno zaledje klina predstavljajo Polhograjski dolomiti, ki so zaradi naravnih in krajinskih kvalitet širšega pomena razglašeni kot krajinski park.

(4) Grajski Grič z Golovcem: Večino območja zelenega klina obsega gozd Golovec, ki ima poseben rekreativski pomen za mesto. Klin proti mestu zaključuje Grajski hrib, ki sega v samo mestno jedro, v zaledju pa se navezuje na zeleno zaledje proti Jančam in Orlam.

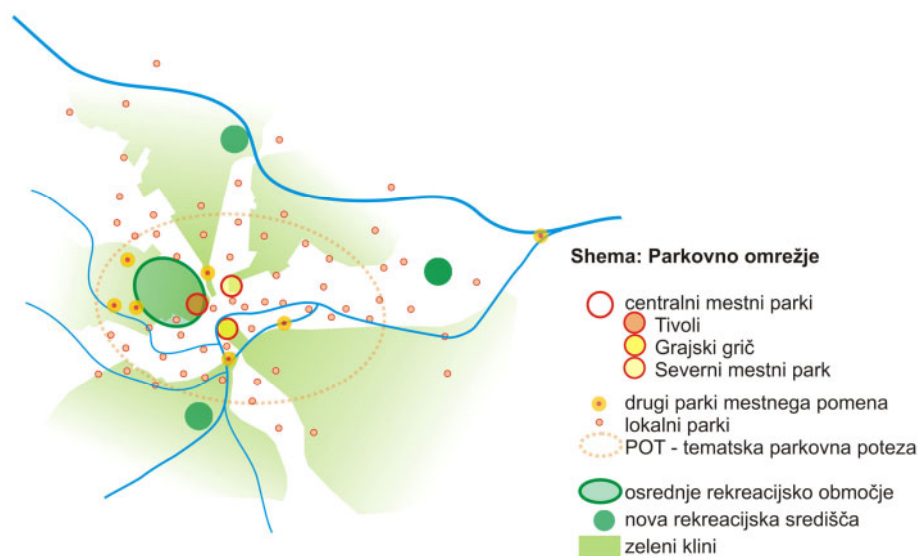
(5) Barjanski klin: Južni zeleni klin obsega severno območje Ljubljanskega Barja in zeleni prodor proti središču mesta ob reki Ljubljanici. Večino klina predstavlja barje, ki ima izjemne krajinske kvalitete, zaradi katerih je predlagan za krajinski park. Mestni začetek klina predstavlja območje Špice, na katerem se uredi parkovna površina.

(6) Severozahodni Savski klin: Klin je v delu, s katerim sega proti mestu, pretežno že pozidan. Obsega obsežno območje odprtega prostora mesta od Športnega parka Ljubljana oziroma industrijskega območja Litostroj, pa vse do Save in preko nje do Šmarne gore in Rašice. Zgornji del klina, ki obsega prostor obsavske ravnice in hribovito območje Šmarne gore in Rašice, je predlagan za zavarovanje kot krajinski park.

(7) Severovzhodni Savski klin: Poleg Rožnika in Golovca je to klin, ki ima največ vsebinskih in prostorskih potencialov za vzpostavitev ustrezne in kvalitetne povezave mestnega središča z zelenih rekreativskim zaledjem, ki ga predstavlja širše območje reke Save. Klin se z bodočim severnim mestnim parkom Navje zajeda globoko v središče mesta, kar bo ob izgradnji tega parka predstavljalo novo, zelo pomembno bivalno kvaliteto za ta del mesta. Izjemno programsko raznolikost klina označujejo osrednje mestno pokopališče Žale, športno rekreativski programi širšega pomena in obsežnejša območja kvalitetnih kmetijskih zemljišč (Sneberski prod).

(8) Vzpostavitev **omrežja parkov** je pomemben korak za izboljšanje kvalitete bivanja v mestu:

- centralni mestni parki: Tivoli, Grajski hrib in Severni mestni park-Navje,
- parkovne ureditve mestnega pomena: Koseški bajer-naravoslovni park, park Špica, botanični in živalski vrt ter ureditev sotočja Save, Ljubljanice in Kamniške Bistrice,
- osrednji rekreativski park mesta: Rožnik in Šišenski hrib,
- novi rekreativski parki: Savski park, Južni, barjanski park, Zajčja dobrava,
- vsebinska nadgradnja obstoječih manjših parkovnih površin,
- vzpostavitev omrežja posebnih tematskih (na primer postajni park, ekološki park Zalog) in lokalnih parkov v priporočljivi 5 minutni peš dostopnosti. Nova območja poselitve, kjer je treba zagotoviti tudi večje lokalne parkovne površine so: Slape, Hrušica, Podgorica, Ilovica, Sostro, Podutik, Stanežiče.

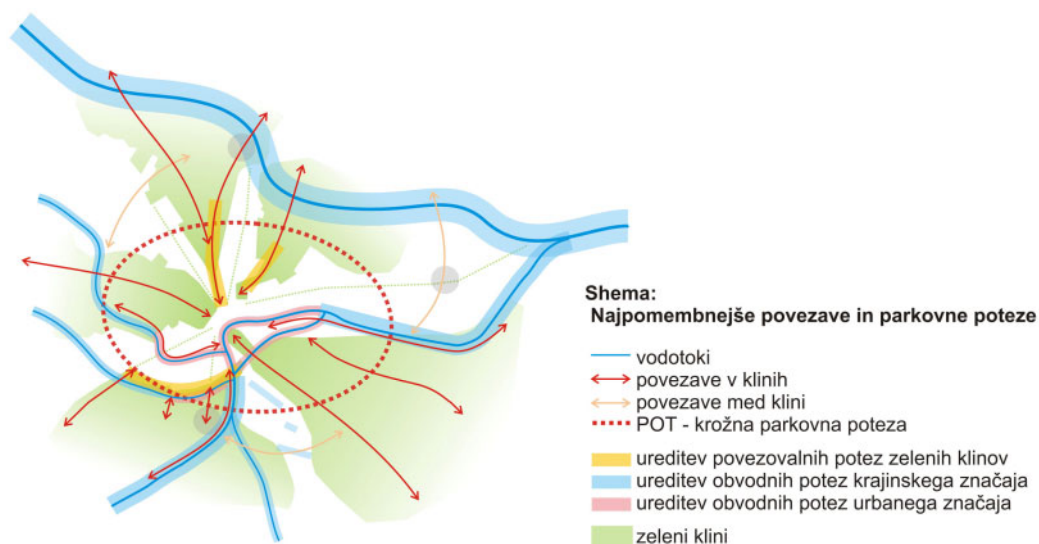
Slika 11: Parkovno omrežje

(9) Poteze vodotokov Save, Ljubljanice in Glinščice, Gradaščice in Malega Grabna predstavljajo pomemben del zelenega sistema mesta kot tudi sistema odprtih javnih prostorov. Ključno vodno potezo v mestu predstavlja reka Ljubljanica, ki pomeni pomembno vsebinsko, identitetno, povezovalno in členitveno potezo. Njen obvodni prostor je treba ustrezno programsko in oblikovno obogatiti ter povezati z drugimi zelenimi površinam in odprtimi javnimi prostori v mestu.

(10) Najpomembnejša velikopotezna krožna povezava je POT, ki ima kulturnozgodovinski značaj. Povezuje posamezna naravna območja in obstoječa ter nova programska jedra. Na POT se, ker to dopuščajo prostorski pogoji, navežejo ureditve lokalnih in tematskih parkov.

(11) Zasnova zelenih površin mesta opredeljuje tudi območja režimov zelenega sistema. To so vsa območja zelenih površin v drugih namenskih rabah, ki so za zeleni sistem pomembna zaradi morfoloških značilnosti ali ekološkega pomena. Ta območja so večinoma locirana znotraj zelenih klinov. Za ta območja so določene ustrezne usmeritve varovanja in urejanja.

(12) Poseben element zasnove zelenih površin so povezave za pešce in kolesarje, tako med posameznimi območji zelenega sistema kot tudi v naravno zaledje mesta. Kot zaledje zelenega sistema so opredeljena območja: Barje, Polhograjski dolomiti, Šmarna gora-Dobeno-Rašica, Savsko zaledje in Posavsko hribovje.

Slika 12: Najpomembnejše povezave in parkovne poteze

(13) Splošne usmeritve za urejanje zelenih klinov:

- zagotoviti trajno in aktivno ohranjanje prevladujočega značaja zelene površine. Vsak zeleni klin mora ohraniti ali pa celo izboljšati delež zelenih površin v območju ne glede na namensko rabo,
- zagotoviti ugodne ekološke pogoje za mesto kot celoto. Ohranjanje ali ponovno vzpostavljanje klimatskih koridorjev, tamponskih con za zaščito pred hrupom in drugimi onesnaženji, zelenih pasov med gospodarskimi conami in naselji,
- vzpostaviti celovito načrtovanje in urejanje, ter izboljšati povezave z zaledjem,
- za vsak zeleni klin posebej pripraviti celovito zasnovo urejanja odprtega prostora (strokovna podlaga OPPN), ki vključuje vsa območja odprtega prostora in zelenih površin v klinu (ne glede na primarne rabe in lastništvo) kot tudi širše območje navezav na zaledje in središče mesta.

Usmeritve za urejanje po posameznih območjih so podane v poglavju 8.

(14) Splošne usmeritve urejanja območij vodotokov:

- celovito urejanje vodnega in obvodnega prostora in vključitev ureditev v sistem zelenih površin,
- zagotovitev javne dostopnosti brežin in vodotokov,
- krajinska in ambientalna sanacija vodotokov,
- večfunkcionalna obravnava protipoplavnih ukrepov,

- ohranjanje ekološko in rekreacijsko pomembnih sestavin prostora,
- določiti režime urejanja za preprečitev razvrednotenja vodotokov,
- revitalizacija določenih odsekov vodotokov in sanacija direktnih izpustov odpadne vode v vodotoke

Usmeritve za urejanje območij Save in Ljubljanice so podane v poglavju 8.

(15) Za izvajanje zasnove zelenih površin je treba zagotoviti ustrezne administrativne in finančne mehanizme.

4.3. Območja za razvoj in širitev naselij

4.3.1. Območja notranjega razvoja

(1) Območja notranjega razvoja so območja namenjena zgoščevanju pozidave in dopolnitev opredeljena v veljavnih prostorskih aktih in aktih v pripravi/sprejemanju ter nova razvojna območja znotraj obstoječe poselitve, ki se urejajo z OPPN.

(2) Notranji razvoj predstavljajo predvsem območja, ki se po Dolgoročnem planu (Spremembe in dopolnitve Solgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986 - 2000) urejajo z zazidalnimi načrti, lokacijskimi načrti, ureditvenimi načrti, občinskimi lokacijskimi načrti in državnimi lokacijskimi načrti, in so bila v sklopu Strokovnih podlag za urbanistično in krajinsko zasnovo ter prostorski red MOL (LUZ, 2006) opredeljena kot ustrezna.

(3) Območja zgostitev so praviloma nezadostno izkoriščene površine poselitvenega tkiva. Predstavljajo pomemben razvojni potencial za novo gradnjo, še posebej za stanovanjsko gradnjo. Novogradnje v obstoječe poselitveno tkivo vplivajo na dopolnjevanje manjkajoče družbene, oskrbne, prometne in komunalne infrastrukture in na tak način prispevajo k izboljšanju pogojev bivanja.

(4) Med prednostna območja notranjega razvoja sodijo še nova razvojna območja znotraj poselitve, ki so danes praviloma prazna in nepozidana. Ta območja se ureja celostno (izdelava strokovnih podlag, prometna študije, preveritev širšega območja z vidika družbenih dejavnosti itd.). Kompleksno se urejajo tudi nove parkovne poteze mesta.

(5) Kriteriji za opredelitev območij so:

- opremljenost s komunalno in energetske infrastrukturo,
- prometna povezanost in dostopnost,
- opremljenost z oskrbno in družbeno infrastrukturo (predvsem za stanovanja),
- degradirana (neestetska) podoba naselja oziroma območja,
- programska praznosta,
- ogroženost naravnih virov (vodni viri, naravni rezervati, itd),
- možnost pridobivanja zemljišč (zemljišča v lasti MOL).

4.3.2. Prednostna območja prenove

(1) Prenovo definiramo v najširšem pomenu besede kot ukrep za izboljšanje fizičnega stanja mesta in arhitekture, za izboljšanje njegove socialne in gospodarske strukture ter za okrepitev identitete prostora (genius loci).

(2) Prenovo izvajamo v vseh območjih s kvalitetno stavbno dediščino in v območjih, ki so pomemben sestavni del krajinske ali urbanistične identitete (karakteristična območja, vodilne urbane poteze). Prenovo izvajamo tudi v degradiranih območjih.

(3) Cilji celovite prenove v MOL so predvsem:

- uresničevanje trajnostnega razvoja,
- reševanje problematike stanovanjskega primanjkljaja,

- zagotavljanje novih prostorskih kapacitet za kulturne, športne, poslovne dejavnosti in stanovanja dejavnosti s prenovo degradiranih območij (Tobačna, Rog, Cukrarna...),
- ohranjanje in krepitev prostorske in arhitekturne identitete mesta in njegovih delov, še posebej identitete zgodovinskega središča mesta,
- ohranjanje celovitosti kulturne dediščine,
- izboljšanje stanja, zmanjšanje ogroženosti in povečanje vrednosti objektov in območij kulturne dediščine,
- vključevanje kulturne dediščine v sodobno življenje z umestitvijo primernih dejavnosti in programov v območja in objekte kulturne dediščine,
- izboljšanje fizičnega stanja in kvalitete bivanja,
- spodbujanje ponovne rabe prostora in objektov,
- povečanje privlačnosti mesta za različne starostne, socialne in kulturne sloje prebivalstva,
- vzdrževanje vitalnosti mestnega središča.

(4) Prednostna območja prenove z vidika razpoznavne strukture so:

- karakteristična območja grajenega prostora,
- povezovalne strukture odprtega prostora,
- območja krajinskih struktur, kjer se prepletata odprti in pozidani prostor.

(5) V karakteristična območja grajenega prostora uvrščamo območja, ki se odlikujejo z bogato kulturno dediščino in so razglašena kot kulturni spomeniki ali vpisana v Register nepremičnine kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo RS pa tudi tista urbanistično arhitekturno kvalitetna območja, ki jih varujemo z instrumenti urbanističnega planiranja. Ta območja varujemo in prenavljamo zaradi bogastva kulturne dediščine, značilne silhuete ali fasade, značilne ulične mreže in parcelacije, značilnega zazidalnega sistema (vertikalni in horizontalni gabariti, odnos med stavbo in ulico, odnos do parcelnih mej in sosednjih stavb, odnos javno privatno...) ali izjemnih arhitekturnih kvalitet.

(6) V povezovalne strukture odprtega prostora uvrščamo najznačilnejše mestne poteze, sistem ulic, trgov in parkov, vodotoke in POT), ki predstavljajo konstante mestnega razvoja. Te oblikujejo identiteto mestnega središča in sooblikujejo morfološko strukturo mesta.

(7) V območja krajinskih struktur sodijo tista zaščitena oziroma kvalitetna območja, znotraj katerih se prepletajo elementi naravne dediščine in grajenih struktur.

(8) V območjih iz petega in sedmega odstavka tega poglavja praviloma izvajamo celovito prenovo.

(9) Prednostna območja prenove z vidika fizične, socialne, ekonomske ali ekološke degradiranosti so tista območja, ki so iz kakršnega koli razloga razvrednotena (na primer zmanjšuje se vrednost zemljišča, neustrezna prostorska ureditev, slabo stanje arhitekture, neustrezna namembnost).

1. Med degradirana območja se uvrščajo:

- opuščena industrijska območja in železniški kompleksi,
- vojaška območja,
- sive cone (nerazvita območja, razvojno zapostavljena).

2. V teh območjih, predvsem sivih conah in opuščenih industrijskih conah ob vpadnicah (na primer Tobačna, Kolinska, Javna skladišča) in v širšem središču mesta (na primer Poljane, Parmova-južni Bežigrad) se praviloma izvaja celovita prenova.

(10) Prednostna območja prenove z vidika neustreznega urbanistično arhitekturnega standarda so tista območja, ki so bila zgrajena v starejših obdobjih po drugačnih merilih in drugih standardih. Danes ne odgovarjajo več zahtevam sodobnega življenja, ker so na primer slabo opremljena (servisi, osnovna preskrba, infrastruktura...) oziroma slabo urejena, stanovanja pa ne zagotavljajo ustreznih stanovanjskih pogojev. Med taka območja sodijo nekatera predmestja, starejša stanovanjska naselja in kolonije, urbanizirane vasi, pa tudi nekatere starejše stanovanjske soseske. V teh območjih se praviloma izvaja delna prenova.

(11) Usmerjanje razvoja prednostnih območij prenove zahteva naslednje korake in aktivnosti:

- določitev območij prenove (v soglasju s pristojnim ministrstvom), za katera se izdelajo načrti prenove, oziroma pravilniki za usmerjanje razvoja
- izdelavo podrobnih morfološko tipoloških študij za posamezno območje prenove

- določitev obsega prenove in ciljev, ki jih želimo doseči (na primer izboljšanje stanovanjskega standarda, ureditev prometa, zelenih površin, oskrbe itd.)
- opredelitev ključnih sestavin, ki jih je treba varovati (kulturni spomeniki, dediščina, zelene površine, servisi....)
- določitev meja območja prenove (naravne meje, ustvarjene meje)
- izdelava akta z merili in pogoji za posege v območje prenove, ki se nanašajo na: parcelacijo, zazidalni sistem in arhitekturo. Akt mora biti izdelan v sodelovanju urbanistov, arhitektov in konzervatorjev.

4.3.3. Sanacija obstoječe razpršene gradnje

(1) Glavna cilja sta preprečevanje nove razpršene gradnje in sanacija območij obstoječe razpršene gradnje, predvsem s primerno infrastrukturno opremljenostjo.

(2) Območja obstoječe razpršene gradnje se sanirajo kot:

- razpršena gradnja, ki se vključi v naselje,
- razpršena gradnja kot območje novega naselja,
- razpršena gradnja kot posebno zaključeno območje poselitve,
- ostala območja razpršene gradnje.

(3) Območje razpršene gradnje se vključi v obstoječe naselje pod naslednjimi kriteriji:

1. da območje leži neposredno ob območju s stanovanjskimi ali centralnimi dejavnostmi (enota urejanja) brez naravne ali grajene ločnice (cesta, potok,...),
2. da se ne nahaja na potencialno ogroženih ali varovanih in varstvenih območjih (poplave, plazovi, kulturna, naravna dediščina...),
3. da območje je možno ustrezno komunalno opremiti (trasa/zmogljivost: vodovodno in nizkonapetostno električno omrežje ter možen priključek na javno cesto in na javno kanalizacijsko omrežje oziroma na malo čistilno napravo),
4. da obstaja možnost navezave na javni potniški promet (radij 500 m od najbližje postaje JPP),
5. da je zagotovljen dostop do družbene infrastrukture (peš – 800 m ali z avtobusom 10 min),

Takšna območja so vključena v naselje v obstoječo prostorsko enoto ali pa jim je določena nova. Določi se jim podrobnejša namenska raba, tipologija, faktor izrabe, faktor pozidanosti in višina.

(4) Območje razpršene gradnje se opredeli kot novo naselje, če so izpolnjeni naslednji kriteriji:

1. da gre za večje območje razpršene gradnje (več kot 10 objektov), ki se ne dotika obstoječih območij naselij in ima možnost dopolnilne gradnje,
2. da se ne nahajajo na potencialno ogroženih ali varovanih in varstvenih območjih (poplave, plazovi, kulturna, naravna dediščina...),
3. da razpršena gradnja formira gručasto ali linearno pozidavo, ki jo je možno oblikovati v zaokroženo celoto,
4. da obstajajo možnosti navezave na prometno in komunalno infrastrukturo,
5. da obstaja možnost navezave na JPP,
6. da se lahko z zgoščanjem doseže gostota vsaj 20 prebivalcev/ha (na primer Kašelj, Ižanka /2 lokaciji, Glince, Žeje..),
7. v to skupino spadajo tudi območja, ki se nahajajo na območjih predvidenih za kompleksno prenovo ali novogradnjo (projekti predvideni v Viziji 2025) oziroma na območjih v proučevanju (na primer Dolgi most, Barje ob tematskem parku, Sostro, Ilovica, Slape, Bokalce..).

(5) Območja razpršene gradnje, ki postanejo nova naselja se urejajo na podlagi podrobnega prostorskega načrta za sanacijo razpršene gradnje. Znotraj IPN MOL se določijo prostorske enote obstoječih gradenj in predvidene nove širitve, zapolnitve in zgostitve.

(6) Med **ostala območja razpršene gradnje** se uvrščajo tista območja razpršene gradnje, ki se nahajajo na potencialno ogroženih ali varovanih in varstvenih območjih (poplave, plazovi, kulturna, naravna dediščina, podrobneje opisana v prilogi 9: Ukrepi za izvajanje SPN MOL, kriteriji A1-A13). V

IPN MOL se po katastru stavb označi stavbišča na območjih primarne rabe, v poselitvenih rabah se stavbišč ne označuje. V takšnih območjih so dovoljena samo vzdrževalna dela.

4.3.4. Območja širitve naselij

(1) Za potrebe večjih razvojnih projektov oziroma posegov, ki zahtevajo velike površine so opredeljena nova razvojna območja zunaj poselitve. Ta območja se usmerja v novo, ciljno, planirano ureditev. Praviloma gre za površine kompleksnih graditev, strnjenih potez prestrukturiranja, odprtih športno - rekreacijskih in parkovnih ureditev predvidenih v prostorski viziji 'Ljubljana 2025'. Opredeljene so tudi posamezne večje zelene površine pri katerih je potrebna vzpostavitev javnih povezav tako med posameznimi območji zelenih in drugih odprtih javnih površin kot tudi povezav v naravno zaledje mesta.

(2) Območja so bila izbrana na podlagi naslednjih kriterijev:

- odmik iz območja varstva vodnih virov, najkvalitetnejših kmetijskih zemljišč, trajno varovanih gozdov, pomembnih rudnih nahajališč, območij naravne dediščine in območij izjemnih krajin,
- racionalno in optimalno koriščenje komunalne opremljenosti,
- varovanje in razvoj kakovosti bivalnega okolja v obstoječih območjih,
- gradnja v skladu z načeli sonaravnega razvoja mesta.

(3) Za potrebe širitev stanovanjskih območij pa še posebna kriterija:

- bližina obstoječih družbenih in storitvenih dejavnosti ter dejavnosti oskrbe oziroma dopolnjevanje mreže z novimi,
- dostopnost javnega potniškega prometa.

(4) Nova razvojna območja zunaj poselitve, ki se urejajo z OPPN.

4.3.5. Okvirna območja razpršene poselitve

(1) Območja razpršene poselitve so značilna za hribovito zaledje, predvsem Posavskega in Polhograjskega hribovja. Ta poselitveni vzorec se ohranja in varuje z:

- obnovo, prenovo in ponovno ali spremenjeno rabo obstoječih objektov,
- nadomestno gradnjo obstoječih objektov in
- novogradnjo, kolikor gre za funkcionalno zaokrožitev komunalno opremljenega območja in/ali novega območja počitniških hiš (skupine najmanj 10 hiš).

(2) Pri urejanju teh območij je treba upoštevati tip kulturne krajine, obliko funkcionalnih območij poselitvenega vzorca in značilnosti oblikovanja grajenih struktur.

4.3.6. Bilance površin

(1) Okvirne bilance poselitvenih površin opredeljene po posameznih ukrepih urejanja prostora obsegajo skupno 2.709 ha od tega:

- območja notranjega razvoja (zgostitve, dopolnitve) naselij 1.552 ha,
- območja celovite prenove, ki vključuje območja sanacije razpršene gradnje 456 ha,
- območja širitev naselij 701 ha.

(2) Prednostni razvoj poselitve je na območjih notranjega razvoja in celovite prenove (skupno 74 %). Območja širitev naselij predstavljajo le 26 % poselitvenih površin.

5. Zasnova in usmeritve za razvoj v krajini

5.1. Zasnova krajinskega urejanja

karta 06: Usmeritve za razvoj v krajini

(1) Obmestni prostor ter hribovito zaledje MOL za potrebe krajinskega urejanja delimo v štiri krajinske sisteme oziroma tipe:

1. Obsavski prostor z zaledjem,
2. Barje,
3. Posavsko hribovje,
4. Polhograjsko hribovje.

1. krajinski sistem: Obsavski prostor z zaledjem

(2) Obsega višje savske terase ter ravan Ljubljanskega polja. Obsežen del tega prostora je v območju varstva vodnih virov. Obenem je to območje glavnih prezračevalnih koridorjev, ki zagotavljajo mestu kakovost zraka in ugodno poletno klimo. Zato bo treba v prihodnje omejiti razvoj poselitve v tem območju ter sanirati tradicionalen vzorec obsavskih vasi.

(3) Savski obrečni svet obsega neposredno prodnato obrežje Save, pa tudi širše poplavno območje in nižjih savskih teras. Poleg predvidenih akumulacijskih zajezev savskih elektrarn bo ta prostor namenjen tudi razvoju rekreacije.

(4) Obsavski prostor se navezuje na zeleni sistem mesta oziroma tvori dva pomembna zelena klina: SV in SZ (poglavje 4.2.3.: Zasnova zelenih površin mesta). Te povezave je treba v celoti ohranjati.

(5) Osamelci (Šmarna gora idr.): varovati je treba njihova slemena in pobočja in ohranjati kmečka gospodarstva, ki bodo skrbela za vzdrževanje kulturne krajinske podobe. Manj občutljiva območja v svetu ob Savi predstavljajo le obrobni pasovi ob osamelcih, ki so manj ploden svet, porasel z negospodarskim gozdom. To so območja, v katera se bo po ambientalnih in drugih preveritvah usmerjala tudi nova naselitev, predvsem v povezavi z razvojem JPP in prometno navezavo z ostalo poselitvijo v prostoru (Gameljne, Nadgorica in Podgorica).

(6) V tem prostoru so tudi območja s poudarjeno kakovostjo, ki imajo veliko ekološko, biotsko in krajinsko vrednost ter rekreacijski in identitetni pomen. Ta območja se vključijo v krajinski park Zajčja Dobrava in predlagana krajinska parka: Šmarnogorski krajinski park in krajinski park Dobeno.

2. krajinski sistem: Barje

(7) Na Ljubljanskem barju se mora ohranjati in razvijati primarna raba zemljišč.

(8) Rabo prostora na Barju je treba prilagoditi hidrološki funkciji območja, naravni dinamiki poplavljanja in potresni nevarnosti zaradi izrazito neugodne sestave tal, kar pomeni, da je treba občutljive rabe usmerjati na višje ležeče in poplavno varne površine. Intenzivnejše oblike rabe prostora bodo usmerjene v barjansko obrobje, na naravne robove meje s sosednjimi krajinskimi sistemi (na primer ob avtocestni obvoznici). Z vidika varovanja podzemne vode tudi na vršajih ni primerno intenzivno kmetijstvo, pač pa sonaravno kmetijstvo (omejitve glede gnojenja skladno s predlogom uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja z okolico). Začelo se bo z rekonstrukcijo in revitalizacijo obstoječih ruralnih naselij. Posebno skrb bo treba posvetiti krajinskemu oblikovanju posegov v barjanske osamelce, ki predstavljajo nenadomestljiv element identitete barja. V prostoru osrednjega barja bo treba preprečevati stihijsko obcestno pozidavo in usmerjati morebitne urbane posege v manjše enote, ter nadgrajevati sedanjo mozaično menjavanje odprtih in poraslih površin.

(9) Usmeritve za urejanje Barja kot južni zeleni klin mesta so podana v poglavju o zelenem sistemu mesta. Večji del obravnavanega prostora je v območju predlaganega Krajinskega parka Ljubljansko barje.

3. krajinski sistem: Posavsko hribovje

(10) V Posavskem hribovju se bo prednostno krajinsko urejalo hribovito zaledje Besniške doline in Janč. Večina starih, organsko raščenih naselij je v tem krajinskem sistemu lociranih v pobočja, na pomole, robove in stikališča kultur ter posamezne planotasto izravnane vrhove. Celotno območje bo treba ohranjati v njegovi primarni produkcijski organiziranosti, s tem da se bodo obstoječa ruralna naselja, zaselki in posamezne kmetije posodobili. Pri tem bo treba težiti k oblikovanju močnih zaščitnih kmetij. Z upoštevanjem regionalnih značilnosti terena, podnebja, gradiv in merila krajine ter obstoječih naselij pa tudi reprezentativnejše arhitekture, bo dosežena skladnost v podobi naselij. Razvoj primarne rabe prostora se pospešeno usmerja v večfunkcionalno rabo (tudi razvoj turizma in rekreacije). Pri grajenih posegih se bo treba izogibati robnim legam na pobočjih, ki so vizualno izredno občutljiva celo na ravni panoramskih pogledov iz širšega krajinskega zaledja. Nove posege v planotaste izravnave v hribovitem svetu bo treba preverjati z vidika njihove vidne izpostavljenosti panoramskim pogledom in pogledom z markantnih piramidnih vrhov. Treba je sanirati nelegalne kamnolome in dosledneje nadzorovati tovrstne posege v prostor.

(11) V celoti je treba ohranjati povezave z območjem Golovca in Grajskega hriba, ki je obravnavano kot del mestnega zelenega sistema. Tu se bodo ohranjale le kmetije oziroma naselja, ki bodo prispevale k ohranjanju kulturno krajinske podobe. Posebno skrb bo treba posvetiti sanaciji deloma že stihijsko pozidanih slepih dolin in dolinskih zalivov ter grap.

4. krajinski sistem: Polhograjsko hribovje

(12) Svet Polhograjskih Dolomitov, ki oblikuje celotni zahodni horizont Ljubljane, bo treba ohranjati in varovati pred novimi vidnimi posegi in spremembami. Za ohranjanje in kvalitetno nadgrajevanje zaščitene kulturne krajinske podobe bo treba rekonstruirati obstoječe vasi in samotne kmetije, ki tvorijo značilnosti tradicionalne ruralne krajine. Nove posege je treba usmerjati na zunanje robove pobočnih polj ter tako zaščititi posamezne poglede iz razglednih vrhov. Pri tem je treba upoštevati lokacijski in orientacijski sistem obstoječe graditve, tradicionalne materiale, usmerjenost in obliko strešin in členitev arhitekture. Pri novogradnjah v okviru samotnih kmetij bo poudarjena njihova zaključenost in prilagajanje merilu obstoječe arhitekture.

(13) Treba je sanirati nelegalne kamnolome in dosledneje nadzorovati tovrstne posege v prostor. Večji del obravnavanega prostora je v območju Krajinskega parka Polhograjski dolomiti.

5.2. Kmetijske površine

(A) CILJI

(1) Kmetijstvo je kompleksna dejavnost, saj je njegova vloga izrazito večnamenska, zato mora kmetijstvo v povezavi z urbanim prostorom v MOL-u tvoriti povezano celoto, v kateri se različne vloge obeh med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Cilji urejanja kmetijskih površin so:

- ohranjanje pridelovalnega potenciala tal, varovanje kmetijskih zemljišč pred onesnaževanjem in spremembo rabe,
- vzdrževanje in oblikovanje kulturne krajine,
- ohranjanje poseljenosti in možnosti za kmetijsko proizvodnjo,
- ohranjanje tradicionalnih pridelovalnih območij in modelov,
- nov koncept obravnave vrtičkov.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Glede na kategorije varstva, ustreznost zemljišč za kmetijsko pridelavo, različne omejitvene dejavnike za razvoj in potrebe nekmetijskih dejavnosti in rab (na primer rekreacija) je opredeljeno prostorsko načrtovanje na naslednjih območjih kmetijskih površin oziroma območjih za kmetijsko pridelavo:

Območja varovanja kmetijskih zemljišč največje ustreznosti

(2) To so kmetijska zemljišča trajno namenjena kmetijski rabi. Nahajajo se v Gameljnah, Podgorici in Nadgorici, v sklenjenih kompleksih na Sneberskemrodu oziroma okolici Zadobrove ter v pasu, ki se razteza od Hrušice, prek Bizovika, Dobrunj in Sostrega do Kašlja oziroma Zaloga. Takšna območja se pojavljajo še ponekod v okolici Kamne Gorice in Kozarij ter v Gobovski in Besniški dolini. Na teh območjih poteka intenzivna kmetijska pridelava, vendar se ravna po splošnih načelih varstva okolja in naravnih virov. Možne so vse vrste agrarnih operacij in ukrepov kot so: komasacije, regulacije, hidromelioracije in namakanje.

Območja varovanja kmetijskih zemljišč

(3) To so območja zmerne ustreznosti za kmetijsko pridelavo, zaradi slabših naravnih možnosti. Nahajajo se na območju Podutika in Brda ter v Posavskem hribovju. Zlasti območje v Posavskem hribovju je specifično – po eni strani je to območje intenziviranja posebnih oblik pridelave, predvsem sadja in jagodičevja, po drugi strani pa se močno zaraščajo slabša kmetijska zemljišča. Na tem območju je treba vzdrževati kulturno krajino z rednim obdelovanjem kmetijskih zemljišč.

Območja kmetijskih zemljišč z omejitvami

(4) Omejitve pri kmetijski pridelavi se vežejo predvsem na predpise, ki so povezani z vodovarstvenimi in poplavnimi območji, Naturo 2000, kulturno dediščino itd. Takšna kmetijska zemljišča najdemo n.pr. na območjih: južno od Save med Mednim in Poljem (okolica Broda, Roje, okolica Kleč in Savelj, okolica Tomačevega, Šmartna in Snebrj) ter ob Glinščici in na Barju. Na prvem območju je kmetijska pridelava omejena zaradi varstva vodnih virov, zato velja režim varovanja podtalnice zaradi zajemanja pitne vode za potrebe mesta in tudi posebni pogoji pridelave (na primer omejevanje uporabe gnojil in zaščitnih sredstev, namakanja, omejen je izbor kultur). To območje je prvenstveno namenjena za trajno kmetijsko rabo kamor urbanizacija, kljub možnim nekaterim drugim rabam (rekreacija), ne sme poseči. Pri drugem območju izhajajo omejitve, zaradi velikega interesa varstva kulturne krajine. Območje na Barju je uvrščeno v območje Nature 2000 in predvideno za razglasitev za Krajski park barje. Gre za območje, za katerega je značilen vzdolžni parcelacijski vzorec močvirnih barjanskih travnikov in nižinskih poplavnih gozdov, zato je to krajinsko in ekološko občutljiv prostor. Kmetijstvo je v tem primeru pomembno za ohranjanje naravnega ravnovesja, zato je treba obdelovalna kmetijska zemljišča ohranjanje (na primer s subvencijami) ne glede na to, da je območje za pridelovanje hrane manj ugodno. Ohranjanje kmetijskih zemljišč z omejitvami je pomembno tudi zato, ker so to območja velikega rekreacijskega potenciala, pri čemer pa mešanje interesov ne sme biti konfliktno – predlagamo le mirno rekreacijsko rabo, ki bo zlasti na Barju ustrezno usmerjena na označene poti. V primeru, da bo na teh območjih kljub subvencioniranju interes za kmetovanje upadel, se morajo ta območja vzdrževati še naprej kot nepozidane površine.

Območja za vrtičkarstvo

(5) Na območju MOL je treba v IPN MOL celovito in sistematično opredeliti območja za vrtičkarstvo. Kot ustrezna za to dejavnost se kažejo večja območja na prehodu mesta v njegovo rekreacijsko in naravno zaledje, predvsem na robovih urbanih kompleksov ter manjša območja med urbanim tkivom, v kombinaciji z drugimi mestnimi zelenimi površinami. Opredeljena morajo biti kot posebna namenska raba in enotno urejena in opremljena.

5.3. Gozdne površine

(A) CILJI

(1) Glavni cilj urejanja in gospodarjenja z gozdnimi površinami je njihovo ohranjanje, tako z vidika gozda kot obnovljivega naravnega bogastva in naravne dobrine kakor tudi z vidika njegovega pomena za varstvo narave, zasnovo rekreacije, kakovost bivanjskega okolja, delovanje zelenega sistema, kakovost kulturne krajine, morfologijo in identiteto mesta.

(2) Temeljna cilja gospodarjenja s gozdovi sta:

- ohranitev in trajnostni razvoj gozdov,
- ohranitev naravnega okolja in ekološkega ravnotežja v krajini.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Pri zasnovi območij gozdnih površin gre za razvojno-varovalni koncept, ki upošteva uravnotežen odnos med razvojnimi in varovalnimi interesi, pri čemer gre tudi za upoštevanje drugih dejavnosti, ki imajo v gozdu oziroma gozdnem prostoru svoj interes. Zasnova območij temelji na izhodišču, da je treba gozdove na območju MOL zaradi večplastnega pomena čim bolj ohraniti.

(2) SPN MOL uvaža tri kategorije, ki se med seboj razlikujejo glede na stopnjo in režim varovanja gozdnih površin. Varovanje se nanaša na dva vidika:

- varovanje pred spremembo namembnosti za druge dejavnosti, kadar gre za izključujočo rabo (na primer zaradi stanovanjske gradnje, zaradi izkoriščanja mineralnih surovin, gradnje infrastrukturnih objektov ipd.),
- varovanje, ki se nanaša na izvajanje posegov in opravljanje dejavnosti, ki so odvijajo v gozdnem prostoru (na primer gozdno gospodarstvo, rekreacija ipd.).

Večnamenski gozdovi

(3) Na območju MOL prevladujejo večnamenski gozdovi, ki poleg proizvodnih funkcij opravljajo v tem okolju izrazito poudarjene socialne in ekološke funkcije oziroma imajo več različnih vlog.

Varovalni gozdovi

(4) Na območju MOL je 166 ha varovalnih gozdov. Ti so na Grmadi in Šmarni gori, v Zajčji dobri in v okolici Kašlja, Javorja in Prežganja. Zaradi izjemnih ali pestrih ekoloških kakovosti jih je treba brezpogojno ohranjati in varovati sedanje naravne procese. Prepovedani so vsi gozdnogospodarski posegi in ukrepi, katerih neugodni vplivi bi utegnili kakorkoli spremeniti lastnosti naravnih sestavin. Dopustni so ukrepi, opredeljeni z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti, ki zagotavljajo ohranitev ter krepitev varovalne, hidrološke, biotopske ali klimatske funkcije gozda. Po potrebi so dovoljene le sanitarne sečnje, posek posamičnega drevja in sanacijski ukrepi.

Gozdovi s posebnim namenom

(5) Ta kategorija zajema tako gozdove s posebnim namenom, v katerih ukrepi niso dovoljeni (rezervati), kot gozdove s posebnim namenom, v katerih so ukrepi dovoljeni.

(6) V gozdnih rezervatih je izjemno poudarjena raziskovalna funkcija, saj so to gozdovi, ki so zaradi svoje razvojne faze in dosedanjega razvoja izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine. Na občinski vzhodni meji (Posavsko hribovje) leži 11 ha velik gozdni rezervat Jazbine, ki sodi med gozdove s posebnim namenom. V njem je gozd prepuščen naravnemu razvoju, ukrepov gospodarjenja ni.

(7) Kot gozdove s posebnim namenom se na območju MOL pri gospodarjenju obravnava tudi okoli 1500 ha območij gozdov, v katerih so ukrepi gospodarjenja prilagojeni njihovim izredno poudarjenim socialnim funkcijam. V teh gozdovih so prepovedana vsa dejanja, ki negativno vplivajo na njihovo ekološko stabilnost in ogrožajo funkcije gozdov. Na eni strani so to območja gozdov, ki so status pridobila predvsem na osnovi estetske funkcije – to so gozdni ostanki, ki jih je treba zaradi redkosti, privlačnosti, ekološke pomembnosti in majhne sposobnosti renaturacije v celoti ohranjati in aktivno negovati, sem pa sodijo še območja, ki so status pridobila z estetsko vlogo, predvsem pa z rekreacijsko. Območja gozdov s posebnim namenom so: Rožnik in Šišenski hrib, Golovec (do obvoznice), Grajski grič, Šmarna gora in Grmada, Tabor in Straški hrib, Koseški boršt in gozd za Mošenico, Draveljska gmajna, Zajčja dobrava, Bokalce, Soteški hrib, Hrastje, Kleče, Stožice, Jarše, Dobrava pri Črnučah, Roje, Tacen, Dolnice, Brdo in Vrhovci, Kozarška gmajna in Dolgi most. Glede na poudarjeno rekreacijsko vlogo je treba razvoj te dejavnosti usmerjati tako, da ne bo poslabšala kakovosti gozda. Možna je gradnja osnovne tovrstne infrastrukture (na primer ustrezno označene poti, počivališč, razgledišč). Na območju MOL se nahajajo kar štiri območja Nature 2000. Po direktivi

o pticah in po direktivi o habitatskih tipih je razglašeno območje Nature 2000 Ljubljansko barje, po direktivi o habitatskih tipih pa Šmarna gora, Rašica in Sava-Medvode-Kresnice.

(8) Potrebni ukrepi in projekti

- programi gojitvenih in varstvenih del,
- sprejetje odloka o razglasitvi območja gozdov s posebnim namenom v MOL – v teh gozdovih so prepovedana vsa dejanja, ki negativno vplivajo na njihovo ekološko stabilnost in ogrožajo funkcije gozdov,
- ohranjanje značilnih naravnih prvin (gozdni rob, podnožje pobočij, reliefne značilnosti, vidnost naselij in značilne vedute) pri umeščanju energetskega objekta in naprav v prostor,
- pridobitev soglasij za gradnjo objektov, na zemljiščih, ki neposredno mejijo na območja gozdov,
- usmerjanje širitve urbanizacije na degradirana območja in ohranitev gozdov v mestu,
- nadzor nad dejavnostmi in posegi na območjih varovalnih gozdov in gozdov, ki opravljajo ekološke in socialne funkcije 1. stopnje,
- pomoč pri gradnji celovitega sistema gozdnih prometnic, ki mora biti urejen prostorsko racionalno in okoljsko neoporečno,
- sofinanciranje informativnih označb na območjih gozdov s poudarjeno rekreacijsko funkcijo o usmerjanju obiskovalcev na gozdne poti in ceste in označitev območij za različne načine rekreacije, pomoč pri ureditvi in označitvi ustreznih dostopov do gozda in izgradnji ustreznih parkirnih mest,
- poklicno usposabljanje in dejavnosti informiranja,
- izobraževanje in osveščanje javnosti zaradi dajanja podpore za potrebne ukrepe v gozdovih, kot so sečnja, izvedba gojitvenih in varstvenih del ter del v zvezi z gradnjo in vzdrževanjem gozdnih prometnic v gozdovih v MOL,
- zagotavljanje stalnega dotoka informacij, ki se nanašajo na ohranitev gozdnih površin, v postopkih pridobitev dovoljenj za posege v gozd in gozdni prostor, za odlaganje odpadkov ali za pravočasno odstranjevanje nevarnih dreves,
- seznanjene z osnovnimi določili varstva gozdov, ki omejujejo javno rabo gozdov (omejitve pri nabiranju gliv, omejitve v prometu v gozdnem prostoru...),
- popularizacija avtohtonih drevesnih vrst, flore in favne gozdov, kar vse vodi k biotske pestrosti in s tem tudi k vzdrževanju biološkega ravnotežja gozdnega ekosistema,
- financiranje in vzdrževanje gozdnih učnih poti ter različnih rekreacijskih poti (za kolesarje, pešce itd.) v gozdu,
- ureditev gozdne učilnice v nepremičnini v lasti MOL na območju ali tik ob območju,
- sofinanciranje pri zasaditev pasove gozdnega drevja ob cestah in drugih emisijskih virih,
- sprejetje prepovedi krčenja in pozidave gozdnih ostankov in obrečnih gozdov, ki se uredi s prostorskimi akti ali odlokom, odkup rekreacijskih gozdov,
- zagotovitev ustrezne ravni varnosti pred požari in ukrepanja (odprtost gozdov s prometnicami, protipožarne preseke, ustreznimi odmiki objektov, možnost oskrbe z vodo itd.),
- opredelitev kvalitetnih gozdnih robov, ki se jih varuje pred vsemi vrstami posegov.

5.4. Vodne površine in vodnogospodarske ureditve

slika 21: Vodne površine in vodnogospodarske ureditve

(A) CILJI

(1) Cilji prostorskega načrtovanja vodnih površin so :

- celostno obravnavanje vodnih teles, obvodnega prostora in ekosistemov v njem,
- zagotavljanje poplavne varnosti mesta in drugih krajev,
- varovanje vseh obstoječih in potencialno pomembnih vodnih virov in spodbujanje varčne in smotrne rabe pitne vode,
- izvajanje zaščitnih in sanacijskih ukrepov za ogrožene vodne vire,

- ohranjanje kvalitete in količine podzemnih voda z umeščanjem dejavnosti na območja najmanjše ranljivosti in tehnološko prilagoditvijo rabe,
- ohranjanje naravne retencijske sposobnosti prostora,
- preprečevanje neustrezne rabe, dejavnosti in prostorskih ureditev na poplavnih, erozijskih in plazovitih območjih in
- izvajanje ukrepov za zmanjševanje onesnaženja vseh površinskih voda, ohranjanje naravne morfologije vodotokov in bogatenje samočistilne sposobnosti voda.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Zasnova urejanja in ohranjanja odtočnega režima obravnava predvsem poplavno varnost Ljubljane in drugih krajev v MOL, tako, da določa retencijske površine, območja protipoplavnih ukrepov in ukrepe za vzpostavitev ustrezne protipoplavne varnosti.

Varovanje retencijskih površin

(2) Ohranjati je treba obstoječe naravne retencijske in poplavne površine, to je površine, ki imajo sposobnost zadrževanja vode. Ohranja se vsa obstoječa mokrišča in poplavne površine zunaj naselij oziroma preprečuje urbanizacijo teh območij. Ob morebitnem zmanjšanju teh površin se predvidi nadomestne površine z enakim delovanjem, na območjih, kjer to ni več mogoče, se izvede druge ustrezne protipoplavne ukrepe.

(3) Predvsem Barje je z vidika vodnega gospodarstva treba varovati pred poselitvijo in drugimi posegi, saj je pomembna retencijska površina z izjemno zmogljivostjo zadrževanja vode. Iz istega razloga je smiselno varovati tudi poplavne površine (sicer kmetijsko območje) v spodnjem toku Ljubljanice.

(4) Vse retencijske površine (suhi in mokri zadrževalniki, poplavne površine in druga mokrišča) so varovane kot rezervacije prostora. Zanje velja, da se lahko sočasno uporabljajo še za druge namene (kmetijstvo, rekreacija), ki niso v nasprotju s funkcijo zadrževanja voda in ne poslabšujejo poplavnih varnosti. Rekreacijske rabe voda se omogoča tam, kjer je mogoče dostop urediti brez spreminjanja morfoloških značilnosti voda in kjer rekreacijska raba ni v nasprotju z drugimi kvalitetami krajine.

Zagotavljanje poplavne varnosti južnega dela Ljubljane

(5) Za zagotavljanje poplavne varnosti južnega dela Ljubljane ne zadoščajo samo lokalni ukrepi, temveč je treba vodo zadrževati gorvodno na Gradaščici oziroma Horjulščici (gradnja suhih ali mokrih zadrževalnikov, odvajanje vode z razbremenilniki mimo Ljubljane na Barje). Predvidenih je več zadrževalnikov, dva od njih neposredno pred Ljubljano (Šujica, Razori), in visokovodni nasipi vzdolž južne obvoznice. Predvideni so tudi ukrepi za dodatno povečanje prevodnosti struge Malega Grabna na odseku skozi Ljubljano. Kjer prostor dopušča, so predvidene razširitve struge z ureditvijo brežin, sicer pa izvedba opornih zidov v dnu struge. Širitve struge se začnejo na mostu južne obvoznice, zaključijo na mostu na Opekarski cesti. Za zagotavljanje zadostne prevodnosti je nujno zagotoviti redno vzdrževanje struge (redčenje zarasti).

(6) Zahodni del južnega roba Ljubljane je poplavno ogrožen zaradi zalednih voda z Golovca. Na Malenci, ki poplavlja Ilovico, je predviden zadrževalnik. Poplavno varnost Ilovice in Gabrovice se zagotavlja z manjšimi lokalnimi zadrževalniki, ohranja se retencijske sposobnosti poplavnih površin in tam gradi zadrževalnike (bajerji, depresije v terenu). Ti vodnogospodarski objekti so hkrati del krajinske oziroma parkovne ureditve območja.

Zagotavljanje poplavne varnosti v ostalih delih MOL

(7) Poplavno varnost vzdolž Glinščice se zagotovi s sedanjim zadrževalnikom v Podutiku in s predvidenimi mokrimi ali suhimi zadrževalniki Krakov, AC-baza in Brdnikova. Hkrati je predvideno povečanje pretočnosti Glinščice. Zadrževalnike se lahko zasnuje kot večnamenske objekte, ki so namenjeni tudi rekreaciji.

(8) Na Gobovšku, ki poplavlja Bizovik, je predviden zadrževalnik. Druge poplave manjših razsežnosti se preprečuje z lokalnimi ukrepi (protipoplavni nasipi, večanje prevodnosti strug).

(9) Ob Savi se ščiti območje, kjer reka že zdaj poplavlja, kot retencijsko površino, znotraj katere se bo zgradila veriga hidroelektrarn.

Odvodnjavanje in zadrževanje voda v urbanih območjih

(10) Za ustavitev naraščanja visokovodnih konic in zmanjševanje nepropustnosti oziroma slabe propustnosti tal, se uvaja ustrezne tehnične rešitve tlakovanja površin in zbiranja ter odvajanja meteorne vode. Ustrezne krajinske in arhitekturne ureditve vključujejo ureditve za zadrževanje vode, kar prispeva k upočasnitvi hipnega odtoka in bogati podzemne vode (na primer zelene strehe). Pri novogradnjah naj se vzpodbuja zbiranje padavinske vode in uporaba za sanitarno vodo in zalivanje.

Zasnova varstva kakovosti vode in vodnega okolja

(11) Izboljšanje ekološkega stanja vodnega okolja temelji na ohranjanju vodotokov v čimbolj naravnem stanju oziroma obnovi le tega v čim večji možni meri. Namen predlaganih ukrepov je izboljšanje vodnega okolja in njegovih sposobnosti, posredno pa ukrepi pripomorejo tudi k dvigu kakovosti bivanja.

Varovanje mokrišč in naravnih vodotokov

(12) Poudarjeno se varuje vodotoke v Posavskem hribovju in zgornje tokove vodotokov iz Polhograjskih Dolomitov, saj imajo velik naravovarstveni pomen. Manjše odvodnike zalednih voda se ohranja kot površinske vodotoke in vključuje v urbane ureditve. Ljubljano, Ljico, Mali Graben, Gradaščico in Glinščico se obnovi oziroma obogati tako, da se doseže boljši ekološki status voda in izboljša njihova samočistilna sposobnost. Na ekološko zelo spremenjenih odsekih Ljubljane in Gradaščice skozi urbanizirano območje, kjer renaturacija ni več možna, je potrebna zahtevnejša obnova, predvsem v smislu krajinske sanacije in podobe vodotokov.

(13) Mokrišča so najbolj vitalni deli narave v bližini mesta, z najvišjo stopnjo samočistilne sposobnosti in biotske raznovrstnosti. V okolici Ljubljane so najbolj pomembna območja mokrišč na Barju, vzdolž Glinščice in spodnjega toka Ljubljane. Mokrišča se ohranja, izgubljene površine pa, kolikor je mogoče, nadomešča z drugimi. Velik delež mokrišč je bil namreč v preteklosti izsušen z namenom pozidave ali priprave za intenzivnejšo kmetijsko rabo. Z regulacijami in kmetijsko rabo priobalnih zemljišč se je skrčil obvodni pas vegetacije, ki je velikega pomena za samočistilno sposobnost vodotokov.

Ukrepi za obogatitev vodotokov

(14) Hkrati z urejanjem vodnih zadrževalnikov je smiselno izvajanje ukrepov za renaturacijo in obogatitev vodnega okolja. Z oživiljanjem mrtvih rokavov se poveča samočistilna sposobnost.

(15) Vodotoki so najbolj dinamičen in vitalen del zelenega sistema, zato se ob njih pušča oziroma načrtuje širše vegetacijske pasove. Ti hkrati zmanjšujejo širjenje površinskega onesnaženja (zaradi kmetijstva, urbanizacije) v vodotoke.

(16) Betonska rečna korita, regulirane ali celo kanalizirane vodotoke se preoblikuje oziroma renaturira, kjerkoli je to možno in smiselno. Z odpiranjem strug vodotokov in sonaravnimi ureditvami se izboljša ekološki status voda in pripomore k izboljšanju v krajinskem in okoljskem smislu.

Urejanje erozijskih območij

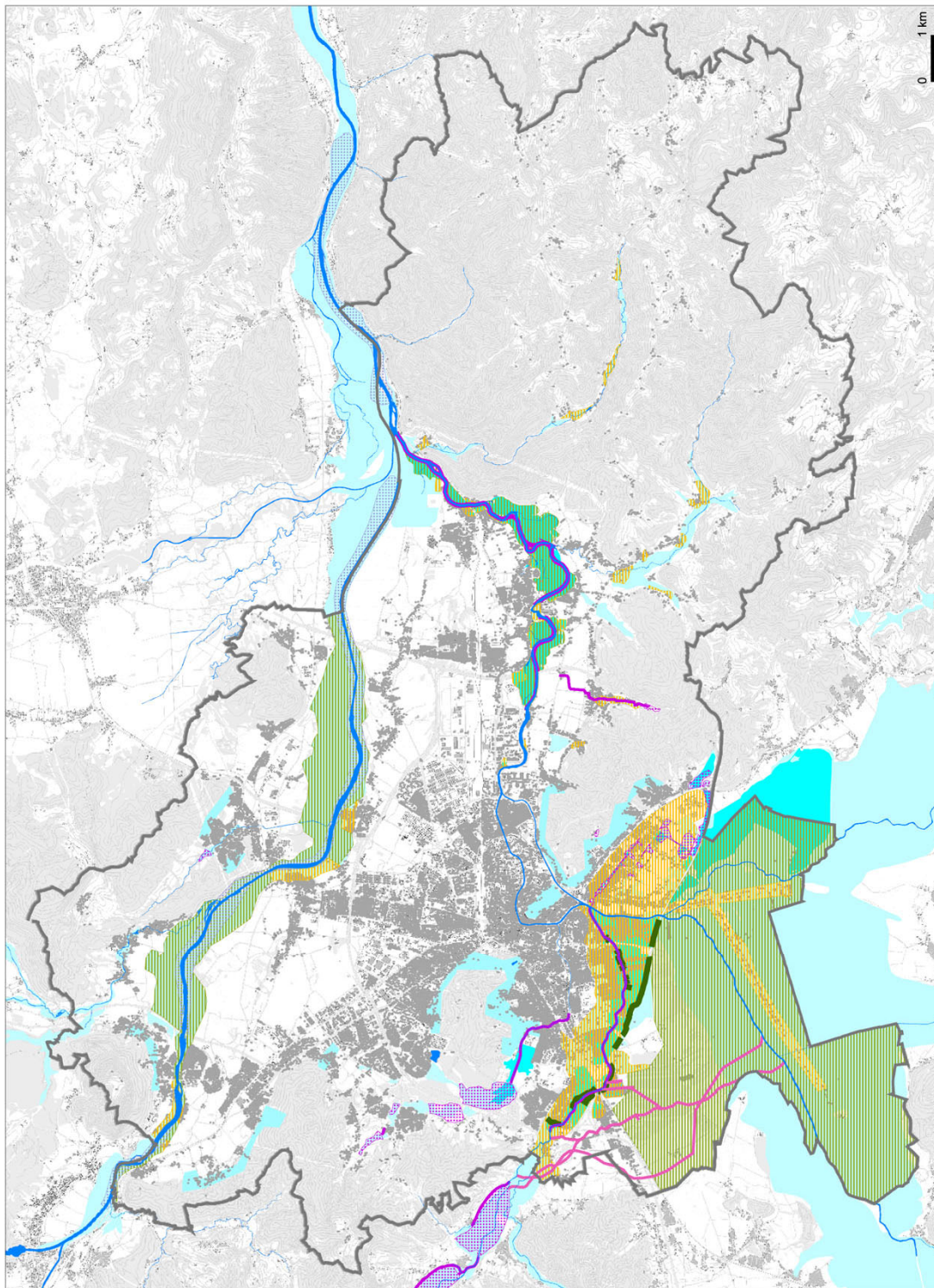
(17) Vidni erozijski pojavi in manj stabilna zemljišča na območju MOL obsegajo kar četrtno površin. Enega ključnih erozijskih problemov predstavlja na primer Grajski hrib.

(18) Z namenom preprečevanja posledic delovanja različnih vrst erozije ter hudournikov na vseh erozijskih območjih je treba:

- načrtovati in izvajati dolgoročne in trajne protierozijske ukrepe,
- ustrezno usmerjati rabo in preprečevati neustrezno rabo in dejavnosti na erozijsko ogroženih območjih,
- vključevati posebne preventivne ukrepe na pogojno stabilnih zemljiščih.

Vodne površine in vodnogospodarske ureditve

- Legenda:**
- meja Mestne občine Ljubljana
 - območje poselitve
 - celinske vode
- Poplavna območja pred izvedbo ukrepov:**
- območja poplavljenost v povprečju vsakih 10 let
 - območja poplavljenost v povprečju vsakih 100 let
- Območja izvajanja protipoplavnih ukrepov:**
- urbanizirane poplavne površine
 - naravne retenzijske površine
 - zadrževalniki
- Tehnični ukrepi za umetno odvajanje vode:**
- visokovodni nasipi in pregrade
 - razbremenilniki
 - ukrepi za povečanje pretočnosti strug
 - območja odvajanja zalednih vod v kanalizacijo
 - območja možnega povečanja vodne površine zaradi gradnje HE
- Vir: MOP, ARSO, Vode, 2006; MOL, 2006

5.5. Površine za izkoriščanje mineralnih surovin

(1) Pridobivanje mineralnih surovin na območju MOL nima večje gospodarske vloge. Prostorsko načrtovanje pridobivalnih površin mora biti usmerjeno predvsem v sanacijo razvrednotenih območij ter zmanjševanje okoljskih vplivov.

(B) CILJI

(1) Cilji prostorskega urejanja na področju izkoriščanja mineralnih surovin so:

- zagotavljanje trajnosti vira, racionalna izraba in varovanje okolja ob hkratnem razumnem ekonomskem učinku,
- koncentracija dejavnosti, postopno zmanjšanje števila lokacij izkoriščanja iste vrste surovin in racionalno odpiranje novih kopov,
- uporaba do okolja prijaznih tehnologij pridobivanja in predelave,
- saniranje razvrednotenih v prostoru z usmerjanjem v nove rabe, prilagojene okoliškemu prostoru, vzpostavljanjem prejšnjega stanja ali prepuščanjem sukcesijskim naravnim procesom.

(C) ZASNOVA

(1) Zasnova izkoriščanja mineralnih surovin temelji na koncentraciji pridobivanja posameznih vrst mineralnih surovin na nekaj evidentiranih, urejenih in nadzorovanih lokacij. V zasnovi so predstavljena tri širša območja, ki so zanimiva z vidika pridobivanja mineralnih surovin: Obsavski prostor z zaledjem, Posavsko hribovje in Polhograjsko hribovje.

Obsavski prostor z zaledjem: Območje zadržanega razvoja

(2) Možnost izkoriščanja gramoza v Obsavskem prostoru je omejena predvsem na prodne nanose vzdolž Save in spodnjega toka Ljubljane. Ker gre hkrati za občutljiv obrečni prostor z območji varstva vodnih virov oziroma območji kmetijskih zemljišč največje ustreznosti, je predviden zadržan razvoj dejavnosti. Pridobivanje gramoza znotraj varstvenega pasu vodnih virov ni predvideno. Nova območja izkoriščanja je mogoče odpirati na osnovi podrobnejših okoljsko-prostorskih preveritev zunaj pasov varstva vodnih virov kot del nadziranega sistema, ki vzporedno z vzpostavljanjem nove rabe (gradnjo) oskrbuje še z mineralno surovino. Ob gradbenih izkopih je tako pridobljena mineralna surovina, obravnavana tudi kot izkoriščanje naravnega vira in s tem kot gospodarska dejavnost.

(3) V Obsavskem prostoru je eno nahajališče s podeljeno rudarsko pravico za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine: PP Gameljne.

(4) Ostala območja so opredeljena kot območja sanacije:

- Stanežiče – gradnja stanovanjske soseske,
- Tomačevo – gradnja športnega parka s stadionom,
- Obrije – rekultivacija v primarno, kmetijsko rabo in rekreacijo,
- Dovjež – renaturacija oziroma preoblikovanje v eno od programskih jeder širšega rekreacijskega območja ob Savi.

Posavsko hribovje: Območje ohranjanja dejavnosti

(5) V Posavskem hribovju se ohranja izkoriščanje dolomita v perspektivno ocenjenem kamnolomu Sadinja vas (s preveritvijo ustreznosti načina oziroma tehnologije izkoriščanja in sprotnega saniranja). Znotraj območja so potencialno zanimiva nahajališča mineralnih surovin (Brezje, Javor, Prežganje), katerih naravne danosti (predvsem geološke) so sicer ugodne za morebitno nadaljnjo eksploatacijo. V kolikor obstaja širši javni ali zasebni interes je za ta območja treba pridobiti ustrezna dovoljenja oziroma vložiti vlogo o zainteresiranosti za rudarsko pravico. Ostala neperspektivna nahajališča oziroma prostorsko neprimerne lokacije (na primer Podmolnik, Podlipoglav) so opredeljena kot območja sanacije.

(6) V Posavskem hribovju je eno nahajališče s podeljeno rudarsko pravico za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine: Sadinja vas

Polhograjsko hribovje: Območje prenehanja dejavnosti

(7) V območju Polhograjskega hribovja so območja izkoriščanja delno sanirana (Podutik), opuščena, ali pa se v njih že pojavlja druga raba (Smodinovec, Podutik – Strmica). Območja so z rudarskega vidika ocenjena kot neperspektivna, predlagana je prekategorizacija oziroma predvidena dokončna sanacija.

(8) V Polhograjskem hribovju je eno nahajališče s podeljeno rudarsko pravico za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine: Podutik.

5.6. Območja za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

karta 16: Zaščita, reševanje in obramba

(A) CILJI

(1) Cilji s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, zaščite in reševanja ter obrambe so:

- ohranitev primernih območij za potrebe zaščite in reševanja ter obrambe,
- določitev ukrepov in omejitev na območjih poplave in potresne nevarnosti ter nevarnosti zaradi industrijskih nesreč,
- omejevanje posegov na erozijskih in plazovitih območjih,
- izboljšanje potresne in požarne varnosti v sklopu prenove, revitalizacije in transformacije mestnih površin osrednjih mestnih predelov
- izboljšanje dostopnosti do objektov in območjih za reševalna vozila in plovila (ureditev mirujočega prometa, uveljavljanje SIST DIN 14090, urejanje dostopov do vodotokov),
- postavitve ustrezne mreže postaj gasilske in zdravstvene reševalne službe (predvidoma 3 dodatne poklicne postaje) in s tem zagotoviti tveganjem in standardom ustrezen čas vožnje reševalnih vozil (glede na spremembe v organizaciji prometa, nove stanovanjske soseske, tudi v okviru novih rekreacijskih ureditev, na primer ob akumulacijskem jezeru ob Savi).
- zagotovitev ustrezne preskrbe s požarno vodo na območjih, kjer to ni zagotovljeno prek vodovodnega sistema.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Zasnova zaščite in reševanja ter obrambe v prostorski zasnovi na eni strani določa območja, ki so potrebna za izvajanje zaščitnih ukrepov (nastanitev, evakuacija, itn.) ob naravnih in drugih nesrečah, na drugi strani opredeljuje nevarna oziroma ogrožena območja, na tretji strani pa kot osnovno komunalno urejenost prostora upošteva intervencijsko pokrivanje območja MOL. Problematika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot celote pa je tako široka, da se obravnava deloma v tem poglavju, deloma pa v več drugih poglavjih.

Območja izključne rabe

(2) V območjih izključne rabe so dovoljene izključno vojaške dejavnosti in dejavnosti, ki se nanašajo na zaščito in reševanje:

- vojašnice (Moste in Šentvid),
- središče za usposabljanje in izobraževanje (center vojaških šol, izobraževalno središče za notranje zadeve, višja šola za notranje zadeve),
- omrežje objektov upravnih in drugih funkcionalnih zvez,
- skladišča s pripadajočo infrastrukturo: blagovne rezerve s skladišči živilskih rezerv Kašelj; skladišče naftnih derivatov Kašelj; skladišče minsko eksplozivnih sredstev, orožja in opreme Vižmarje; druga skladišča: hladilnica Zalog; skladišče razstreliva Dobrava pri Črnučah;

- pristajališča za helikopterje - helipad (Univerzitetni klinični center), Gasilska brigada Ljubljana in predvideni centralni mestni heliport (poglavji 3.2 Temeljne usmeritve prometnega povezovanja naselij v MOL in LUR in 7.1.7 Zračni promet);
- zdravstveni domovi;
- bolnišnice;
- gasilske postaje in nepozidana območja okoli njih ter območja za postavitev novih poklicnih gasilskih postaj.

Območja možne izključne rabe

(3) Območja možne izključne rabe so površine, rezervirane za potrebe zaščite in reševanja. To so površine, praviloma v javni lasti, na katerih lahko v miru potekajo posamezne dejavnosti, ki ne zmanjšujejo dostopnosti in funkcionalnosti površin ob morebitnih naravnih in drugih nesrečah. Gre za površine, ki morajo biti dosegljive takoj.

(4) Območja možne izključne rabe so:

- Območja za evakuacijo prebivalstva 2.200.000 m² površin.
- Območja za nastanitev so predvidena za postavitev začasnih bivališč (zabojniki, šotori, montažni objekti). Načrtovana so na večjih zelenih in rekreacijskih površinah v mestu in na večjih površinah zunaj pozidanih območij z dobrim dostopom in komunalno opremo (npr. območje avtosejma na Viču). Uporabljajo se ob večjih rušenjih objektov ob potresu in vojni. Za nastanitev je predvidenih 1.718.000 m² površin.
- Območja za izvajanje raznih aktivnosti so zbirna mesta reševalnih služb in njihove opreme, zdravstvene postaje so predvidena ob vpadnica v mesto z dobrim dostopom na prometno omrežje mesta in z dobro komunalno opremo. Neposredno ob njih so predvidene lokacije za pristajališča za helikopterje – helipade. Uporabljajo se ob potresu in vojni.
- Območja za pokop ljudi in živali so locirana ob današnjih pokopališčih. Uporabljajo se v primeru potresa in vojne, če pokopov ni mogoče zagotoviti na običajen način.
- Območja za predelavo in odlaganje ruševin so locirana na deponiji komunalnih odpadkov (prekrivni material) in na območju že izkoriščenega dela kamnoloma Sadinja vas. Uporabljajo se ob večjih rušenjih objektov ob potresu in vojni.
- Območje za dekontaminacijo ljudi, živali in drugih dobrin je ob centralni čistilni napravi. Uporablja se v vojni.
- Črpališča požarne vode ob mestni Ljubljani in Gruberjevem kanalu, ki se uporabljajo ob prekinitvi dobave požarne vode na območju stare Ljubljane.
- Območja za splavitev gasilskih reševalnih plovil na Savi (ob ureditvi akumulacijskih jezer) in Ljubljani (Špica). Uporabljajo se za redne intervencije.
- Območja za prestrezanje nevarnih snovi na Savi (Šentjakob) in Ljubljani. Uporabljajo se za redne intervencije.

Območja omejene in nadzorovane rabe

(5) To so območja, kjer je pred odločitvami o načrtovanih posegih ali med njihovo izvedbo treba upoštevati nevarnosti nastanka naravnih in drugih nesreč, pogoje za delovanje reševalnih služb in pogoje za zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja. To so območja obvezne gradnje zaklonišč, območja, ki jih ogrožajo poplave, plazovi, industrijske nesreče, posebej potresno nevarna območja ter dostopne poti, dovozne poti, postavitvene površine in delovne površine za gasilska vozila.

Druga območja

(6) To so območja MOL, ki jih njihove sedanje ali bodoče značilnosti (gostota pozidave, višine objektov, vrsta rabe objektov) uvrščajo v določeno raven ogroženosti in je zato z ustrezno razporeditvijo postaj reševalnih služb in njihovim številom treba zagotoviti tak čas dostopa reševalnih ekip, ki omogoča reševanje življenj in premoženja. To so tudi območja, kjer se predvideva gradnja nadomestnih načinov preskrbe s požarno vodo, ker obstoječe in predvideno vodovodno omrežje ne zagotavlja ustreznih pretokov.

6. Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč in organizacijo dejavnosti v prostoru

6.1. Osnovne namenske rabe in bilanca površin

karta 02: Osnovna namenska raba in glavno infrastrukturno omrežje

(1) Na podlagi usmeritev glede razvoja poselitve, razvoja v krajini ter zasnove gospodarske javne infrastrukture so določena območja za osnovno namensko rabo zemljišč za:

- stavbna zemljišča,
- kmetijska zemljišča,
- gozdna zemljišča,
- vode,
- druga zemljišča.

(2) Bilanca zemljišč po osnovni namenski rabi zemljišč:

stavbna zemljišča	8.648 ha	31,5 %
kmetijska zemljišča	7.531 ha	27,4 %
gozdna zemljišča	11.284 ha	41,0 %
vode	20 ha	0,1 %
ostala zemljišča	14 ha	
površina MOL	27.497 ha	100 %

6.2. Zasnova razmestitve dejavnosti v prostoru

karta 03: Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč

6.2.1. Stanovanja

(A) CILJI

(1) Zasnova na področju prostorskega načrtovanja stanovanj zasleduje predvsem sledeče cilje:

- zagotoviti ustrezne površine za gradnjo vseh vrst stanovanj, vključno s posebnimi oblikami stanovanj,
- zagotoviti pestro stanovanjsko ponudbo, bogatejšo strukturiranost stanovanjske pozidave oziroma raznolike tipe stanovanj in različna bivalna okolja, ki ustrezajo tipološko diferencirani strukturi družin,
- zagotoviti komunalno opremljene površine za stanovanjsko gradnjo,
- zagotoviti dobro povezavo stanovanj z javnim potniškim prometom,
- preprečiti nadaljnje razpršene gradnje in zagotoviti racionalnejšo rabo prostora,
- ohraniti in prenoviti stanovanja v mestnem središču,
- prenoviti stanovanja in velike stanovanjske soseske,
- zagotoviti stanovanja za starejše občane,
- dvigniti stanovanjski standard in izboljšati kakovost bivanja tudi s stališča požarne in potresne varnosti.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Območja za stanovanja so pretežno namenjena stanovanjem in spremljajočim dejavnostim. V ta območja se uvrščajo tudi posebne oblike stanovanj, kot so domovi in oskrbovana stanovanja za starejše občane, začasna bivališča, varne hiše za ženske in otroke žrtve nasilja ter študentski in dijaški domovi. Spremljajoče dejavnosti, kot so trgovina, predšolska vzgoja, osnovna šola, športni objekti, prostori MOL in četrtnih skupnosti, osebne obrtne storitve, parkovne ureditve, otroška igrišča ipd. so pomembni sestavni del stanovanjskih območij in so nujno potrebne za zagotovitev ustrezne kakovosti bivanja.

(2) Načeloma dajemo prednost stanovanjski gradnji v okvirih obstoječe poselitve pred širjenjem površin na kmetijska zemljišča oziroma v odprti prostor. Površine za novo stanovanjsko gradnjo je treba zagotoviti v prvi vrsti v območjih, kjer je možna zgostitev obstoječe poselitve ter s prenovo oziroma rekonstrukcijo znotraj obstoječih stanovanjskih lokacij.

(3) Na novih, obsežnejših območjih za stanovanjsko gradnjo se zagotavlja različne tipe stanovanj s ciljem, da se doseže mešana struktura stanovalcev. Po drugi strani se dopusti možnost razvoja specifičnih tipov zazidave na območjih, kjer takšna zazidava predstavlja karakteristično arhitekturno tipologijo in se ustrezno vključuje v obstoječo pozidavo (na primer območja individualne stanovanjske gradnje).

(4) Stanovanjska raba je sicer predvidena tudi v območjih mešane rabe kot so na primer mestno središče, zaledje mestnih vpadnic ter vaška naselja. Pretežno stanovanjska območja so tista, na katerih ima stanovanjska raba s spremljajočimi dejavnostmi največji del prostorske rabe območja. Ta območja se delijo na območja zgostitve in sanacije, območja prenove in revitalizacije, območja rekonstrukcije oziroma spremembe namembnosti za stanovanjsko gradnjo ter območja gradenj na novih površinah.

(5) **Zgostitve in sanacije** so predvidene v zdajšnjih stanovanjskih območjih s slabo izrabo površin oziroma z nizko gostoto stanovanjskih objektov ter v območjih, ki so slabo opremljena s komunalno opremo ali družbeno infrastrukturo. Posegi v območja zgostitve in sanacije sledijo dvema načeloma: razvijanju kompaktnega mesta in dekoncentriranemu zgoščevanju suburbanih območij v širšem mestnem prostoru. Predlagana tipologija zazidave v obmestnem območju je večstanovanjska in individualna stanovanjska gradnja srednjih in nižjih gostot, v strnjenem urbanem območju pa je večstanovanjska gradnja različnih tipologij, višjih in srednjih gostot. Območja, na katerih so predvidene večje zgostitve, so predvsem Ilovica, Galjevica, Rakova jelša ter območje med ulico Ernesta Kramerja in Levarjevo ulico ob južni obvoznici.

(6) **Celovita prenova in revitalizacija** sta predvideni v obstoječih stanovanjskih soseskah. Celovita prenova je usmerjena zlasti v odpravo strukturnih in infrastrukturnih pomanjkljivosti obstoječega stanovanjskega sklada. Gre za fizično prenovo objektov, programske dopolnitve ter urejanje odprtih površin zlasti v soseskah, ki so bile zgrajene pred letom 1990.

(7) **Območja rekonstrukcije oziroma spremembe namembnosti** so vsa degradirana urbana območja, kot so tista z nedoločeno vsebinsko in prostorsko identiteto, ki so nastala v preteklosti zaradi razvoja industrije v neposredni bližini, ter območja opuščenih proizvodnih in storitvenih obratov, ki so posledica prestrukturiranja gospodarstva ipd. Večje rekonstrukcije in spremembe namembnosti, kjer so vključena tudi stanovanja, so načrtovane v naslednjih območjih: Parmova ulica, bivša klavnica na Poljanah, bivša IMP in Avtoobnova v Bežigradu, Tobačna tovarna, Kolinska, Barvarska steza ter Slovenijavino v Šiški.

(8) **Večja območja, na katerih je predvidena gradnja na novih stanovanjskih površinah so:**

- Ruski car - večstanovanjska zazidava srednjih do višjih gostot,
- Hrušica (severno od Litijske ceste) – večstanovanjska zazidava srednjih do višjih gostot z osrednjim oskrbnim središčem v območju mešanih rab, ki je načrtovan vzdolž Litijske ceste,
- Stanežiče – stanovanjska zazidava različnih tipologij srednjih in višjih gostot z osrednjim oskrbnim jedrom v območju mešanih rab, ki so predvidene vzdolž Celovške ceste,
- Stožice in Škofovi zavodi - stanovanjska zazidava različnih tipologij srednjih gostot,
- Zgornja in Spodnja Hrušica (južno od Litijske ceste), Podgorica, Kozarje, Dolgi most – individualna in večstanovanjska gradnja različnih tipologij, od nizke do srednje gostote,
- Novo Polje, Sneberje, zgornji Kašelj južno od Kašelske ceste – individualna prosto stoječa gradnja nižjih do srednjih gostot,
- Slape - večstanovanjska in individualna gradnja različnih tipologij, od srednje do nižje gostote,

- Ilovica – večstanovanjska in individualna gradnja različnih tipologij, od srednje do nižje gostote, ki bo zagotovila racionalnejšo izrabo površin ter sanacijo zdajšnje komunalne opreme in izgradnjo nove,
- Podutik, Gameljne, Sostro – individualne stanovanjske hiše nižjih gostot in višjega bivanjskega standarda.

(9) V stanovanjska območja so vključena tudi občasna bivališča, kot so počitniške hiše, počitniška stanovanja, stanovanja za preživljanje prostega časa ipd. Takšna oblika bivanja je predvidena predvsem v hribovitih delih Posavskega in Polhograjskega hribovja.

(10) **Območja gradenj stanovanj za starejše občane:** Poleg gradnje domov za stare in oskrbovanih stanovanj, je predvidena tudi zagotovitev stanovanj za starejše osebe v okviru vseh predvidenih večjih novih stanovanjskih sosesk. Delež tovrstnih stanovanj naj bi bil nekje med 10-15 % skupnega števila stanovanj v soseski, predvsem v pritličju in v prvem nadstropju. Površine za predvideno oziroma predlagano stanovanjsko gradnjo za starejše občane so: Dunajska, Tacen, Murgle, Cesta na Poljane, Stanežiče (v okviru predvidene nove stanovanjske soseske), Škofovi zavodi (v okviru predvidene nove stanovanjske soseske), Šiška ob obstoječem domu starejši, Dravlje, Bokalce ob obstoječem domu starejših občanov, Podutik-opuščeni peskokop, Brdo 2 faza (v okviru predvidene nove stanovanjske soseske), Trnovo ob veterinarski kliniki, Ob DSO Sotočje, v podaljšku obstoječega pokopališča, Črnuče – opuščeni glinokop, Bežigrad jug, območje Parmove, Tabor Tovarna Rog in stara pediatrična klinika, Poljane, bivša klavnica (v okviru predvidene nove stanovanjske soseske), Šmartinka – območje Kolinska-Velana, opuščeni železniški servis, Štepanjsko naselje, ob Ljubljani, Nove Fužine (znotraj obstoječega stanovanjskega naselja ter na območju opuščene proizvodnje).

(11) **Priporočljive stanovanjske gradnje po tipih naselij:** Pri planiranju novih stanovanjskih območij se čim bolj realno in natančno presodi bodoča izraba zemljišča in gostota naselitve glede na različne tipe stanovanjskih objektov. V ta namen so opredeljeni trije karakteristični tipi stanovanjske pozidave in sicer, visoka gostota, srednja gostota ter nizka gostota. Priporočljive gostote so prikazane v spodnji preglednici.

Tabela 1: Matrika priporočljive stanovanjske gradnje po tipih naselij

Tip stanovanjske zazidave			Nizke gostote (prosto stoječe in vrstne hiše)	Srednje gostote (vrstne hiše in stanovanja)	Visoke gostote (pretežno stanovanja)
Lokacija	Indeks dostopnosti	Lega			
Kompaktno mesto	5	Centralna			240-350 st/ha i>2,0
		Urbana		55-175 st/ha i=0,5-1,5	165-275 st/ha i>1,0
	4	Suburbana		30-80 st/ha i=0,3-0,8	80-120 st/ha i>0,8
Obmestje: Območja ob prometnih koridorjih in v bližini lokalnih središč	3	Urbana		50-110 st/ha i= 0,5-1,2	100-275 st/ha i>1,0
	2	Suburbana	30-60 st/ha i<0,5	30-80 st/ha i=0,5-1,0	
Ostali obmestni prostor	2	Suburbana	20-60 st/ha i<0,5		

6.2.2. Centralne dejavnosti in omrežje družbene javne infrastrukture

(A) CILJI

(1) Zasnova prostorskega načrtovanja centralnih dejavnosti in družbene infrastrukture zasleduje predvsem sledeče cilje:

1. na državni in regionalni ravni

- spodbujanje urbane centralnosti nacionalnega in regionalnega pomena,
- dograditev mreže kulturnih institucij evropskega, nacionalnega in regionalnega pomena.

2. na ravni mesta

- oblikovanje središč različnih rangov z dograditvijo omrežja centralnih dejavnosti na četrtni in lokalni ravni,
- izboljšanje oskrbe v neprimerno ali pomanjkljivo opremljenih središčih glede na predvideno raven oskrbe,
- razmeščanje osrednjih dejavnosti v območja, ki so dostopna s sedanjim ali načrtovalnim potniškim prometom,
- enakomernejša razporeditev kulturnih dejavnosti in prenova ter dograditev mreže kulturnih institucij lokalnega pomena in
- spodbujanje mešanja skladnih dejavnosti zaradi zagotavljanja dnevne frekventiranosti (delovna mesta), popoldanska zasedenost (zabava, prosti čas) ter stalne navzočnosti prebivalcev (stanovanja).

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Centralne dejavnosti vključujejo oskrbne, storitvene in družbene dejavnosti. Med oskrbne dejavnosti uvrščamo trgovine in tržnice. Med storitvene dejavnosti uvrščamo državno in javno upravo, pošte, banke, hotele, kinodvorane, gledališča, knjižnice in sejmišča. Med družbeno javno infrastrukturo spadajo tudi zdravstvene, izobraževalne, verske, kulturne in športne ustanove.

(2) Centralne dejavnosti so navzoče v vsem urbanem prostoru, koncentrirane pa so v mestnem središču, središčih naselij in ob mestnih vpadnicah. Območja mešanih dejavnosti so tista, kjer se na omenjenem prostoru vzpostavi dejavnosti različnih komplementarnih ali nemotečih tipov.

(3) Krepi je treba središča različnih rangov. Osrednje dejavnosti je treba umeščati v dobro dostopna območja ali v območja kjer je možno izboljšati dostopnost z JPP ter v območja povezana z javnimi odprtimi površinami. Stanovanja so zelena dejavnost v mešanih območjih, če so skladna z drugimi dejavnostmi v območju (na primer stanovanjsko-poslovna četrt Gradis ob Šmartinski cesti).

(4) Preprečevati je treba selitve osrednjih mestnih dejavnosti na obrobje. Z umeščanjem ustreznih mešanih dejavnosti je treba krepiti konkurenčnost mestnega središča glede na zunajmestna nakupovalna središča.

(5) Krepitev mestnega središča se bo izvajala z razvojem v središču samem in s širitvami čez območje notranjega obroča. Te širitve so v smeri Šiške – Spodnja Šiška, Bežigrada – med Parmovo ulico in železnico, do Samove ulice, Vodmata in Most – predel med Miklošičevo cesto in Njegoševo cesto, Poljan – od Poljan do Kodeljevega.

(6) Posebej bo okrepljeno severno območje osrednjih dejavnosti med Dunajsko cesto in novo štajersko vpadnico z dejavnostmi univerze.

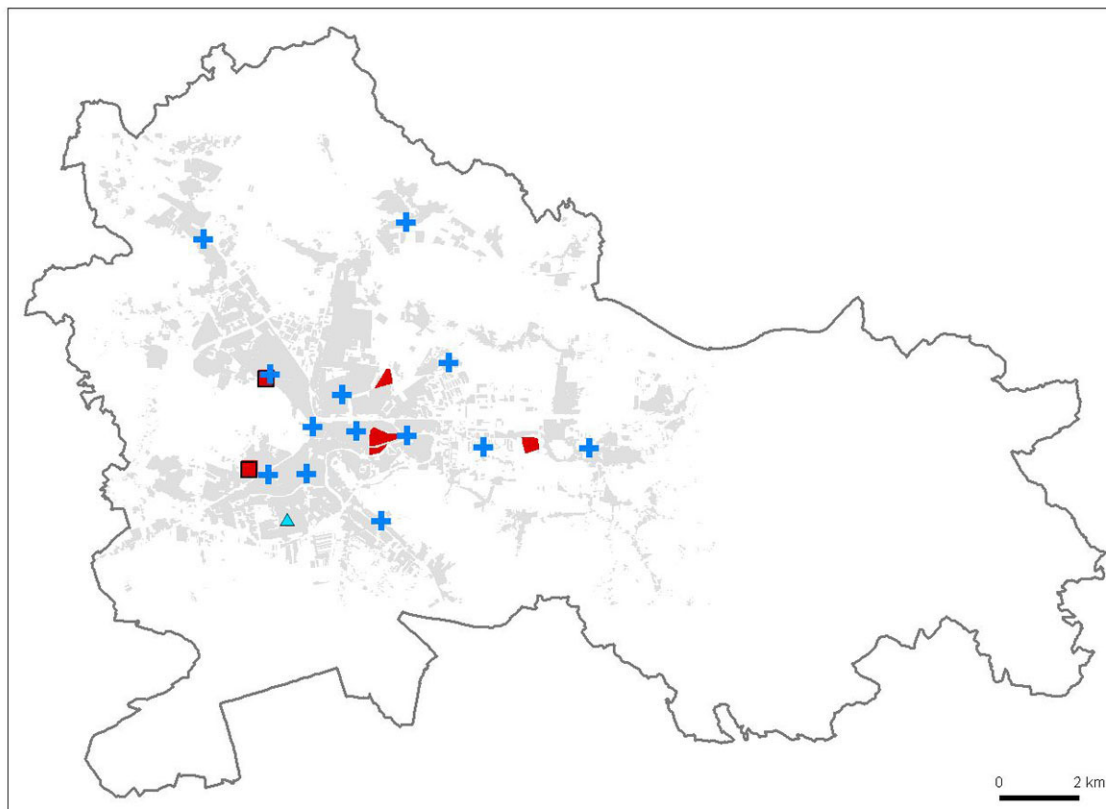
6.2.2.2. Zdravstveno varstvo

(A) CILJI

(1) Zasnova zasleduje predvsem sledeče cilje:

- zagotoviti razmere za umeščanje zdravstvene dejavnosti v prostor, ki bodo preprečevale konflikte na terenu, tako da se omogoči ohranitev zdajšnjih in ponudi nove, ter predvideti nove lokacije za zdravstvene ustanove, ki delujejo v območjih z nesprejemljivimi razmerami za delo,
- zaokrožiti dejavnosti v območju kliničnega centra, vendar ne na škodo splošnega javnega interesa, na primer preobremenitve prometa,
- omogočiti rezervno lokacijo bolnišnic za premeščanje dejavnosti iz območja kliničnega centra,
- omogočiti lokacijo za mestno bolnišnico (institucijo sekundarnega zdravstvenega varstva) in ob njej prostor za postavitve stacionarja ob naravnih in drugih nesrečah,
- zagotoviti zadostno količino odprtih površin v območjih za zdravstvo,
- izoblikovati bolj urban mestotvoren prostor v območjih klinik in bolnišnic,
- organizirati skupine posameznih klinik ob upoštevanju že zgrajenega sistema,

- s povečanjem števila postaj zdravstvene reševalne službe in zvišanjem kapacitete službe skrajšati dostopni čas do življenjsko ogroženih bolnikov ter tako znižati umrljivost in zmanjšati posledice, skladno z mednarodnimi standardi,
- zagotavljati potresno odpornost in druge vidike varnosti objektov in dejavnosti zdravstvenega varstva kot dela kritične infrastrukture mesta, zagotavljati neprekinjenosti delovanja ter visoke ravni pripravljenosti na ponovno vzpostavitev delovanja ob prekinitev.

Legenda :

■ območje klinik
(Klinični center, Inštitut za rehabilitacijo invalidov, Psihiatrična klinika)	■ klinike v območju druge rabe
+ zdravstveni dom	▲ veterinarska klinika

Vir: MOL, 2006; UIRS, 2008

Slika 14: Zdravstveno varstvo v MOL

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Pri reševanju prostorskih problemov na področju zdravstvenega varstva je treba upoštevati prometno dostopnost. Zagotoviti je treba dobro dostopnost do mrež zdravstvenih ustanov z javnim in osebnim prometom. Omogočiti je treba umeščanje drugih osrednjih in mešanih dejavnosti v stanovanjska območja in zagotavljati odprte zelene površine v območjih zdravstvenih ustanov.

(2) Območje kliničnega centra med Njegoševo cesto, Grablovičevo ulico, Ljubljano in Infekcijsko kliniko se intenzivira. Pri izbiri lokacij za zdravstveno dejavnost so možne prenove degradiranih območij s spremembo namembnosti, posodobitev obstoječih območij in lokacije na novih površinah.

(3) Lokacije za umeščanje zdravstvene dejavnosti velikega obsega (bolnišnice in klinike) so: na območju sedanjih komunalnih služb med Poljansko cesto, Potočnikovo ulico, Povšetovo ulico in Glonarjevo ulico, območje zaporov ob Povšetovi ulici (predvidena selitev), sedanje prazno območje pri Psihiatrični kliniki Ljubljana in na območju Rehabilitacijskega središča Soča (nepozidane površine predvidene za potrebe novih klinik in inštitutov).

(4) Bolnišnica v Šiški se razvija na sedanjih lokaciji.

(5) Glede na kriterije za umeščanje klinik v prostor so poleg naštetih površin primerne lokacije tudi med Ljubljano in Litijsko cesto, torej območja, ki so dobro povezana na avtocestni obroč in tudi dostopna z JPP.

(6) Enote javnih zavodov Zdravstveni dom Ljubljana in Lekarna Ljubljana se ohranjajo na sedanjih mestih. Lokacij za nove zdravstvene domove se ne predvideva. V novih soseskah, ki pomenijo veliko širitev urbanizacije, v zasnovi sosesk ni treba posebej predvideti zmogljivosti primarnega zdravstvenega varstva, ampak se le-to zagotavlja v okviru mešanih dejavnosti.

(7) Prostor za klinični center je opredeljen v okviru prihodnje povezave Njegoševa-Roška, Bohoričeve ulice, Grablovičeve ceste in Ljubljane. V območje kliničnega centra je treba preseliti tiste klinike, ki so dislocirane in imajo prostorske probleme, predvsem pa so funkcionalno vezane na osrednji blok kliničnega centra. Iz območja kliničnega centra je smiselno umakniti klinike, ki niso neposredno odvisne od navezave na center oziroma lahko delujejo samostojno. Nove klinike naj bodo umeščene v prostor po načelu združevanja v urbano še obvladljive sklope, ki ne pomenijo degradacije urbanih površin (zaprtost, monofunkcionalnost območja, neprehodnosti ...) Za klinike je pomembna dobra dostopnost. Hkrati so potrebni zaščita oziroma odmiki od izvorov hrupa in virov onesnaženja zraka. Območja klinik potrebujejo čim več odprtega parkovno urejenega prostora.

6.2.2.3. Visoke šole

(A) CILJI

(1) Zasnova prostorskega načrtovanja inštitucij visokega šolstva zasleduje predvsem sledeče cilje:

- odpiranje univerze za mednarodne programe in projekte izobraževanja,
- dopolnjevanje mreže izobraževalnih ustanov,
- krepitev mesta kot najbolj pomembnega univerzitetnega središča v Sloveniji,
- dvigovanje prostorskega standarda na vseh stopnjah izobraževanja (v objektih, zunanjih površinah in navezavah na vzporedne programe),
- povezovanje izobraževalnih ustanov z drugimi urbanih programi,
- krepitev mesta kot centra reprodukcije znanja v povezavi z univerzo in raziskovalnimi inštituti,
- zagotoviti dovolj prostorskih možnosti za razvoj inštitucij visokega šolstva, vključno s potrebnimi športnimi površinami,
- omogočiti hitre povezave in možnost zmogljivega javnega prevoza študentov med fakultetami zaradi novih shem študija,
- umeščanje mestotvornih programov, osnovne oskrbe in zabave v območja univerzitetnih programov,
- območje biotehničnega središča navezati na JPP,
- izboljšanje potresne in požarne varnosti objektov visokega šolstva.

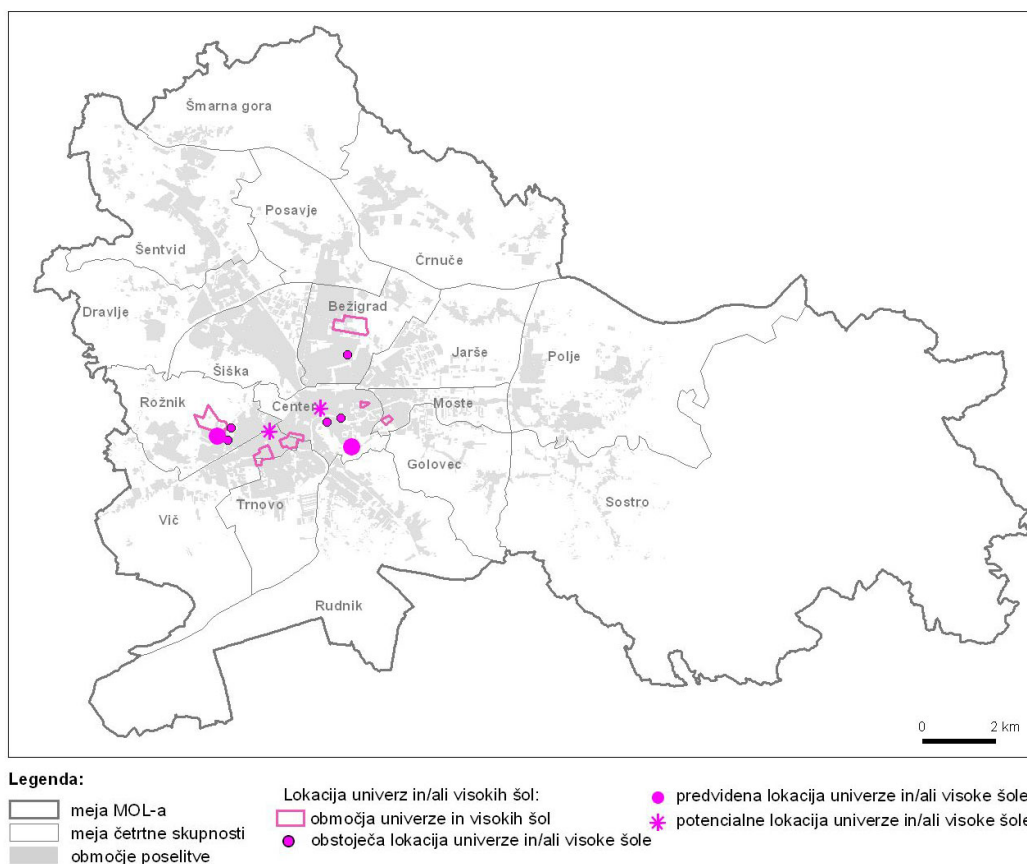
(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Univerza v Ljubljani (fakultete, akademije, visoke šole) in drugi visokošolski zavodi se bodo še naprej razvijali v posameznih jedrih v mestu. Med temi območji in študentskimi domovi ter med samimi univerzitetnimi jedri je treba zagotoviti zmogljiv javni prevoz ter ustrezno kolesarsko infrastrukturo. V območjih visokošolskih ustanov naj bodo locirane vse dopolnilne dejavnosti, potrebne za delo in bivanje učiteljev. Po območjih so izhodišča sledeča:

- **Bežigrad:** Družboslovno humanistično središče za Bežigradom ima dobre vsebinske in prostorske možnosti za razvoj. V območju je možno načrtovati različne nove univerzitetne programe – predvsem družboslovne fakultete in sorodne inštitutske dejavnosti, športne objekte in rekreacijske površine, študentske domove ter stanovanja za osebe v širšem območju. Dopolnilni programi se umestijo predvsem ob Dunajsko in Štajersko cesto (mestotvorni programi, osnovna oskrba, zabava). Severno univerzitetno območje se razvija v skladu s celovito prostorsko zasnovo. Pri tem je treba upoštevati povezavo z naravnim zaledjem in rekreacijskim območjem ob Savi ter povezave z mestnim središčem.
- **Vič-Center:** Območje fakultet na Viču se sanira. Tam niso predvideni novi univerzitetni programi. Potrebe po novih fakultetah se rešuje na drugih lokacijah. Novogradnje so dopustne

le izjemoma (odvisno od prostorskih možnosti po rekonstrukciji Tržaške ceste). Dopustne so le adaptacije, nadzidave in širitve, predvsem pa ureditve zunanjih površin, kot so rešitve dostopov, parkiranja in parkovnih površin. Treba je zagotoviti možnosti za širitve Fakultete za gradbeništvo in geodezijo na obstoječi lokaciji. Širitev Filozofske fakultete je treba omogočiti v bližini zdajšnje lokacije ob premestitvi drugih fakultet, na primer Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo in Strojne Fakultete. Del potreb – Osrednja humanistična knjižnica se rešuje v okviru NUK–a. Na območju Viča ni večjih možnosti za povečanje nastanitev za študente. Območje med Aškerčevo cesto in Rimsko cesto bi s preureditvijo tako postalo osrednje območje Univerze v Ljubljani.

- **Brdo** (pod Rožnikom): Širi se območje biotehniškega središča, predvsem za naravoslovno tehniške fakultete (Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Kemijski inštitut, Fakulteta za računalništvo in informatiko in Fakulteta za strojništvo), gradnjo spremljajočih programov, študentskih domov ter novega Botaničnega vrta. Predvidena je intenzivna povezava s programi tehnološkega parka, ki bo lociran v neposredni bližini območja. Zaradi slabe navezave na mestno središče je treba območje navezati na JPP.
- **Klinični center** (KC): Območje univerze v KC se zaokrožuje oziroma dopolnjuje. Posodobitev Medicinske fakultete je treba planirati v okviru celovite prenove – sanacije območja KC. Objekte Medicinske fakultete je treba predvideti povezane v funkcionalne celote. Območje KC se mora ob teh posegih tudi bolj povezati z urbanim prostorom mestnega središča.
- **Roška**: Na Roški se locirajo tri akademije (tudi srednja šola za oblikovanje) glasbena, likovna in gledališko–filmska. Zaradi dislokacije od mestnega središča je treba omogočiti zmožljiv javni prevoz do centra mesta.
- **Kodeljevo**: Fakulteta za šport ostaja na isti lokaciji z možnostjo prostorskih širitev na območju Kodeljevega in navezavo do Golovca ter z možnostjo lociranja univerzitetnega športnega centra.

Vir: MOL, 2006

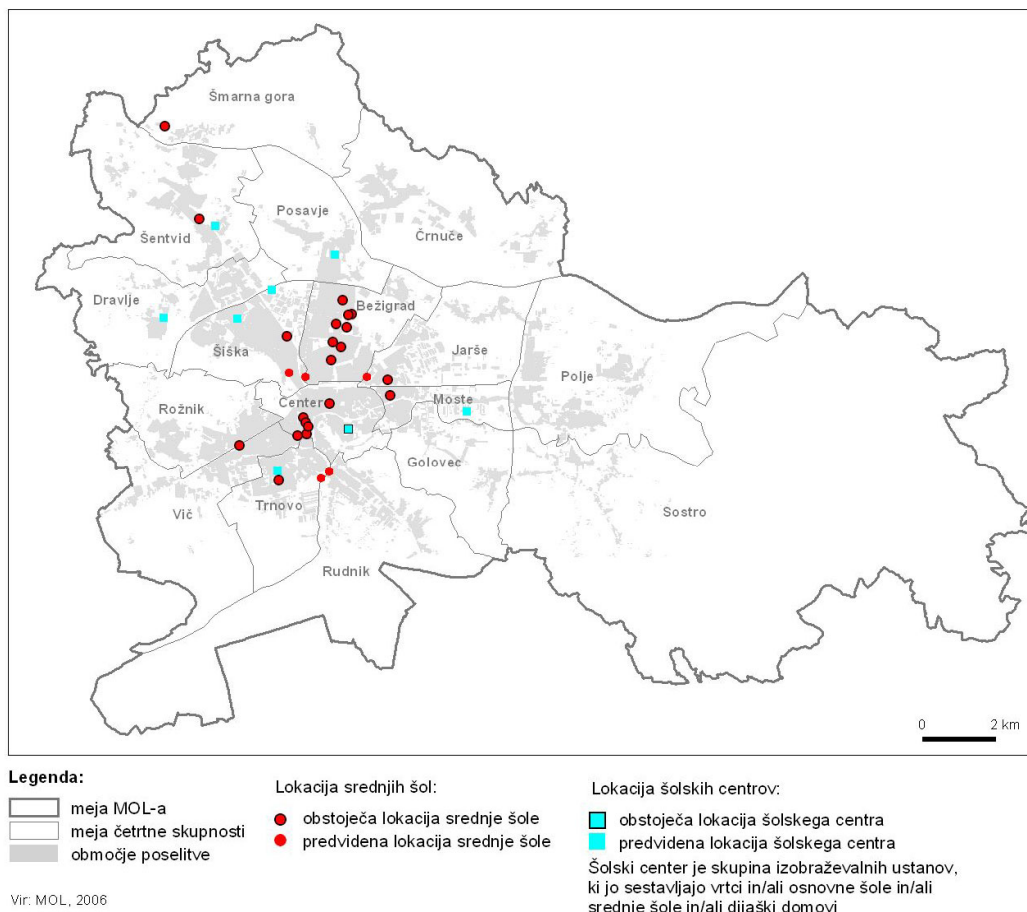
Slika 15: Lokacije univerz in visokih šol v MOL

6.2.2.4. Srednje in glasbene šole

(A) CILJI

(1) Zasnova zasleduje redvsem sledeče cilje:

- zagotoviti nove prostore za srednje šole (možne relokacije glede na potrebe univerze), prav tako za glasbene šole,
- zagotoviti bližino javnih športnih površin,
- srednješolske programe umeščati v četrti in stanovanjske soseske znotraj urbanega območja,
- šolam omogočiti boljšo dostopnost z JPP,
- izboljšanje potresne in požarne varnosti objektov.

Slika 16: Lokacije srednjih šol v MOL

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Srednješolske programe je treba umeščati v četrti in stanovanjske soseske znotraj urbanega območja, kjer ni zadostnih javnih programov, predvsem v tista območja kjer ni šolskega programa, v urbano degradiranih območjih širšega mestnega središča, kjer bi poživile določene mestne predele in ob današnje srednje šole, kjer je prostor za nastanek šolskega središča. Zagotoviti je treba površine za šport in rekreacijo.

(2) V širšem mestnem središču so prostorske možnosti za nove srednje šole: jugovzhod, območje tirnih naprav v Šiški, Stara Šiška, Šmartinska cesta, Mesarica oziroma Livada. To so degradirana urbana območja, ki se bodo preoblikovala v cone mešane ali stanovanjske rabe.

(3) Nove srednješolske programe se umešča ob zmogljljive linije JPP ali pa se za te programe predvidi posebne linije.

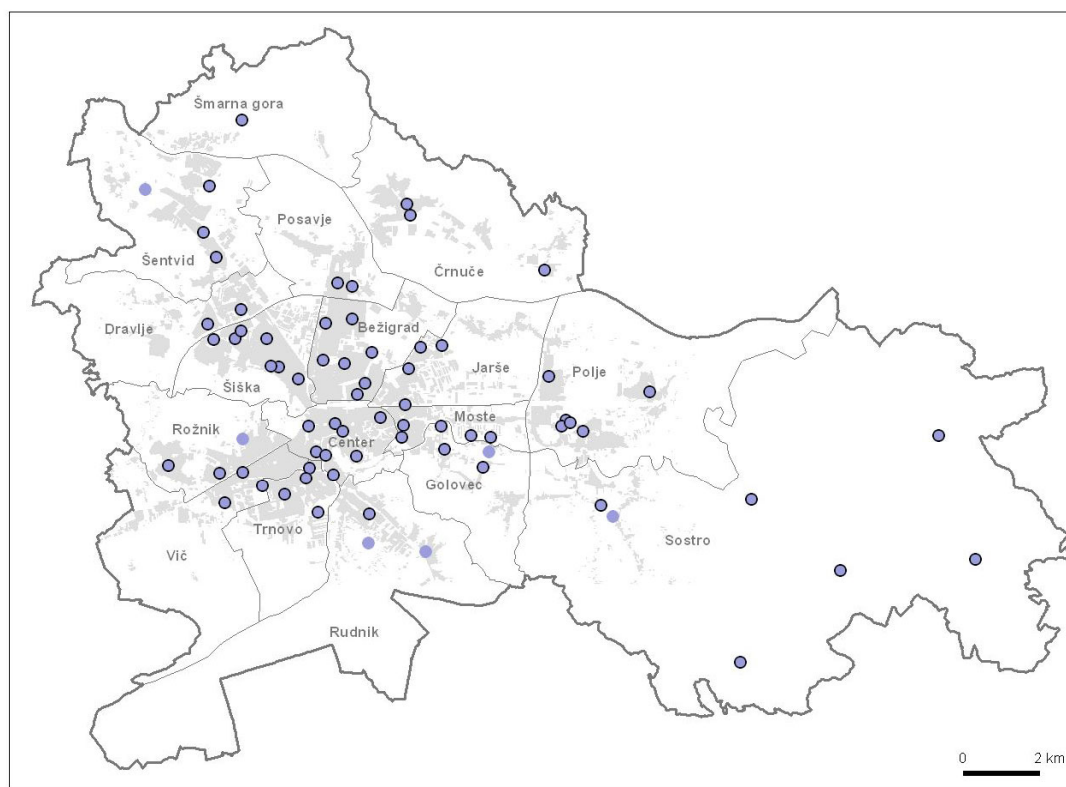
(4) V velikih srednješolskih središčih, kjer je prevelika koncentracija srednješolskih programov (Poljane), je treba omejiti nadaljnji razvoj srednješolskega programa.

6.2.2.5. Osnovne šole

(A) CILJI

(1) Zasnova prostorskega načrtovanja osnovnega šolstva zasleduje predvsem sledeče cilje:

- omogočiti v sedanjem omrežju osnovnih šol vzpostavljanje sodobnega prostorskega standarda, kar pomeni prenova in dvig kakovosti obstoječih objektov ter možne širitve površin,
- omogočiti širitev šol skladno s predvidenimi programi,
- vzpostavitev zdravega okolja za bivanje in delo v šolskih prostorih,
- zasnova obšolskega prostora s poudarjanjem socialno-povezovalne funkcije, ki jo ima osnovna šola v okolju,
- zagotovitev prometne varnosti in odprtih prostorov za rekreacijo,
- mreža osnovnih šol se dopolnjuje v skladu z načrtovano izgradnjo novih stanovanjskih območij
- dostopnost z JPP (v radiju 100 m za šole in vrtce),
- izboljšanje potresne in požarne varnosti.

Legenda:

- meja MOL-a
- meja četrtne skupnosti
- območje poselitve

Lokacija osnovnih šol:

- obstoječa lokacija osnovne šole
- predvidena lokacija osnovne šole

Vir: MOL, 2006

Slika 17: Lokacije osnovnih šol v MOL

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Pri reševanju problemov izobraževanja je treba upoštevati, da se osnovne šole in vrtci umeščajo v območja stanovanj glede na demografski razvoj in predvidene nove gradnje. Treba je zagotoviti odprte in zaprte športne površine v sklopu izobraževalnih območij, ustrezna parkirišča ter dobro in varno dostopnost do osnovnih šol.

(2) Treba je upoštevati socialno - povezovalno funkcijo, ki jo ima osnovna šola v okolju.

(3) Osnova za dimenzioniranje osnovne šole je število učencev. Če je pouk enoizmenski, je populacijska osnova za podružnične osnovne šole 250 do 1000 prebivalcev in samostojne matične osnovne šole 750 do 6250 prebivalcev (90 do 750 učencev).

(4) Priporočljiva peš razdalja do osnovne šole je v mestih 500 do 600 m (7 do 8 minut peš hoje). Poti do šole (peš poti, kolesarske steze) morajo biti varne, po možnosti s čim manj križanj z motornim prometom. Zgradba šole mora biti vsaj 35 m oddaljena od ceste, vsaj 50 m pa v primeru, če so proti cesti orientirane tudi učilnice (oziroma hrup na prostem ne sme presegati 50 dB/A in v učilnici 40 dB/A). Lokacija šole naj bo v osrednjem predelu stanovanjskega naselja, po možnosti v povezavi z igralnim in športnim parkom soseske ter v bližini oskrbnega in družbenega centra. Sicer naj bo mikrolokacija mirna, osončena (južna ali do 10 stopinjska jugovzhodna orientacija), v zelenju, na terenu brez talne vlage in primerno nosilnostjo. Vertikalni gabarit šol je do P+1, le izjemoma višji.

(5) Pri dimenzioniranju šol je treba izhajati iz zakonskih določil: popolna osnovna šola mora imeti 18 oddelkov (9-letka z dvema oddelkoma v istem razredu) to je 504 učence (28/oddelek), lahko pa ima šola tudi več oddelkov. Šola ima lahko podružnične šole z najmanj 3 oddelke, izjemoma dva oddelka v specifičnih okoljih. Šola ima lahko tudi enote, ki so dislocirani oddelki v bližini matične šole. Osnovna šola ima tudi oddelke podaljšanega bivanja, ki delujejo v obstoječih učilnicah.

(6) Najpomembnejše normirane površine osnovnih šol so:

- za podružnične osnovne šole z 1 – 4 učilnicami (najmanj 5 učencev vsaka) 160 – 500 m² bruto etažnih površin oziroma 750 – 3000 m² zemljišča),
- samostojne matične osnovne šole imajo 8 – 25 učilnic, 1940 – 5250 m² bruto etažnih površin in do 18750 m² zemljišča,
- površina šolskega dvorišča z igriščem naj znaša 6-10 m² ali najmanj 3,5 m² na učenca,
- Skupna bruto etažna površina na učenca znaša 4,1 do 8,4 m². Potrebna površina celotnega šolskega zemljišča znaša na učenca 25-35 m² (izjemoma 15 m² v strnjenih naseljih).

6.2.2.6. Predšolska vzgoja

(A) CILJI

(1) Zasnova zasleduje predvsem sledeče cilje:

- dvig kakovosti obstoječim objektom in otroškimi igriščem,
- vzpostavitev zdravega okolja za bivanje in delo v prostorih vrtcev,
- omogočanje večjemu deležu otrok vzgojo v vrtcih,
- mreža vrtcev se dopolnjuje v skladu z načrtovano izgradnjo novih stanovanjskih območij,
- izboljšanje potresne in požarne varnosti.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

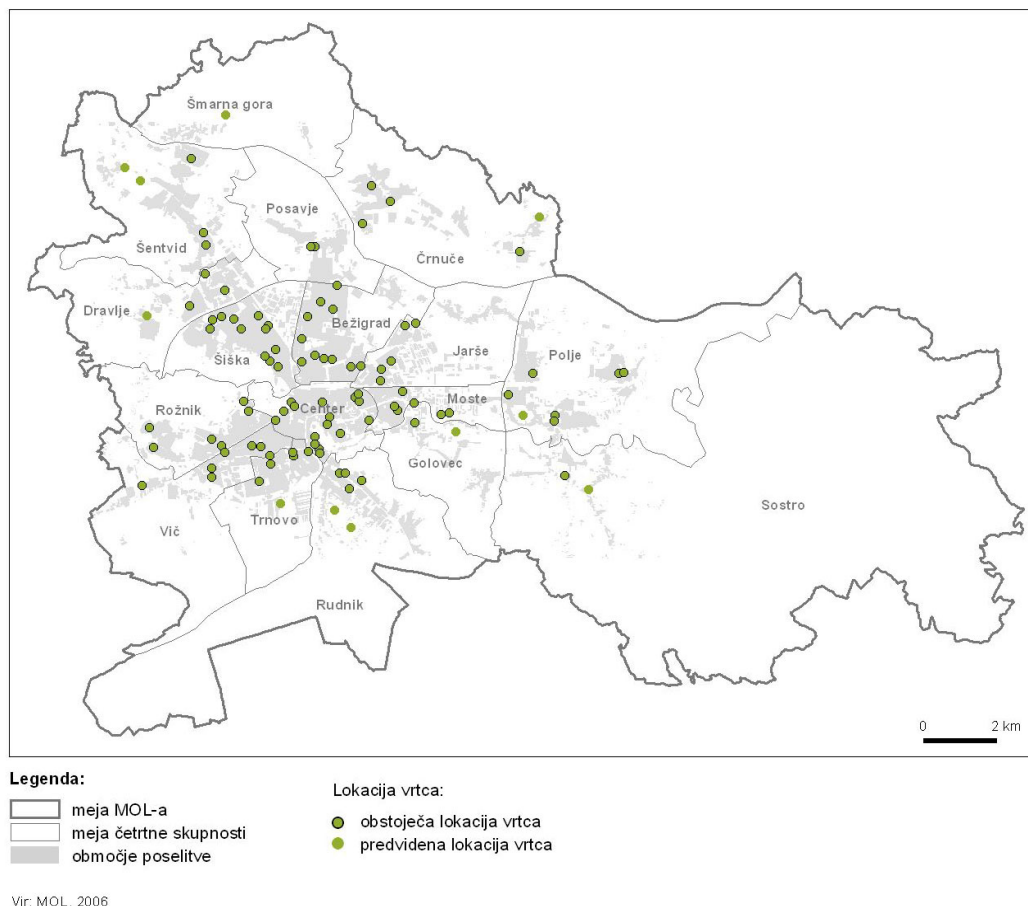
(1) Vrtci se umeščajo v območja stanovanj in glede na demografski razvoj in predvidene nove gradnje. Treba je zagotoviti odprte in zaprte športne površine, ustrezna parkirišča ter dobro in varno dostopnost do vrtcev.

(2) V mestih jemljemo kot največji radij dostopnosti 5 minut oziroma cca 330 m (normativ: v 1 uri peš hoje se prehodi 4 km), kar naj velja tudi za oddaljenost vrtca od postajališča javnega potniškega prometa. Večje oddaljenosti so dovoljene v razpršenih naseljih (do 1000 m).

(3) V povprečju je delež predšolskih otrok 10 – 12 % populacije. Normativi velikosti vrtcev so v razponu od 20 – 200 otrok (240 do 2400 prebivalcev). Predpisi določajo vsaj 25 m² na otroka (od tega 15 m² za igrišče), bruto zazidana površina na otroka pa znaša 4,5 – 7 m². Priporočeno razmerje med zazidano in prosto površino vrtca je 1 : 2. Večji vrtci vključujejo oddelke za prvo starostno skupino (najmlajši otroci) in drugo starostno skupino (starejši otroci).

(4) Mrežo vrtcev je treba dopolnjevati v skladu z načrtovano zgraditvijo novih sosesk. Probleme otroških igrišč in druge aktualne probleme na sedanjih lokacijah pa je treba reševati s prenovo, dvigom kakovosti in z uporabo javnih zelenih površin.

(5) Obveza investitorjev v večjih stanovanjskih soseskah ali enotah (ocena 150 stanovanj), morajo zgraditi samostojni objekt ali določiti ustrezne prostore v zgrajenih objektih (v obsegu normativa) in zagotoviti ustrezne zunanje površine za vrtec.

Slika 18: Lokacije vrtcev v MOL

6.2.2.7. Šport

(A) CILJI

(1) Zasnova prostorskega razvoja športa zasleduje predvsem sledeče cilje:

- zasnovati omrežje športnih centrov,
- v okviru športnih centrov in parkov zagotoviti površine in treba infrastrukturo za potrebe vrhunškega in kakovostnega športa,
- zasnovati omrežje športnih parkov po intenzivnosti rabe (gosto omrežje manjših, manj gosto a vseeno primerno razporejeno in dostopno omrežje večjih centrov),
- v okviru otokov športa za vse zagotavljati javno dostopne odprte športno rekreacijske površine,
- opredeliti površine, ki so del socialne in kulturne infrastrukture mesta in se lahko uporabljajo tudi za šport in rekreacijo,
- športne površine, pokrite in nepokrite predstavljajo glavno kapaciteto za zasilno namestitve ljudi ob naravnih in drugih nesrečah, kar je treba upoštevati pri projektiranju novogradenj in prenov.

(2) Športno rekreacijske površine se v prostor umestijo skladno z načeli trajnostnega razvoja mest, kar pomeni, da se omogoči dostopnost za kolesarje in za pešce oziroma s sredstvi JPP. Športne

površine lahko igrajo tudi pomembno vlogo kot del prenove degradiranih prostorskih in socialnih območij.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Zaradi specifičnih prostorskih zahtev za površine in objekte za šport in rekreacijo ter prepletenosti obeh področij so športna središča razdeljena v tri kategorije. Kategorije so opredeljene glede na namembnost in intenzivnost rabe ter obremenitve prostora

(2) I. kategorijo predstavljajo **športni centri**, ki predstavljajo najintenzivnejši nivo omrežja športnih površin, namenjenih kakovostnemu in vrhunskemu športu in obsegajo do 10 ha površin in več. V prostor so umeščena na strateško izbranih točkah, ki omogočajo naravne pogoje, potrebne za vadbo oz. organizacijo vrhunskih športnih dogodkov in dobro dostopnost. Športni centri zaokrožujejo športno turistično ponudbo MOL in imajo poleg mestnega, tudi regionalni in nacionalni pomen za razvoj športa. Športne centre bodo predstavljali:

- Športni center Stožice s pokrito športno dvorano, štadionom in rekreacijskimi površinami (stadion, dvorana),
- Športni center Trnovsko predmestje (vodni zabaviščni center z olimpijskim plavalnim bazenom in golf center) oboje je zaokroženo v novo turistično destinacijo Ljubljane z nastanitvenimi zmogljivostmi (mostiščarske hiše),
- Športni center Sava namenjen športom na vodi (veslanje, kajak, drugi vodni športi),
- Športni center Podutik (pokriti smučarski center),
- Center urbanih športov (skating, monobiking, bmx, rolanje, ...)

(3) II. kategorijo predstavljajo **športni parki**, ki predstavljajo univerzitetna športna središča in športna središča mestnih četrti in obsegajo okoli 3 ha površin. Športni parki predstavljajo sklop pokritih in nepokritih športnih površin, z določeno javno ali komercialno programsko vsebino. Športni parki II. kategorije imajo v prostoru dve vlogi: obogatiti posamezne mestne četrti s programskimi centri, ki bodo sooblikovali središča javnega in socialnega utripa četrti ter omogočiti vsem prebivalcem MOL enakovreden dostop do športno-rekreacijskih površin. Športne parke predstavljajo:

- športni park Tivoli (zdajšnja nepokrita ploščad pred športno dvorano se spremeni v pokrito s čemer se uredijo pokrite površine za tenis)
- športni park Ljubljana
- športni park Ilirija
- športni park Svoboda
- športno univerzitetni center Kodeljevo
- stadion za Bežigradom
- športni park Ježica
- športni park Krim
- športna akademija (nogomet) v sklopu južnega tematskega parka.

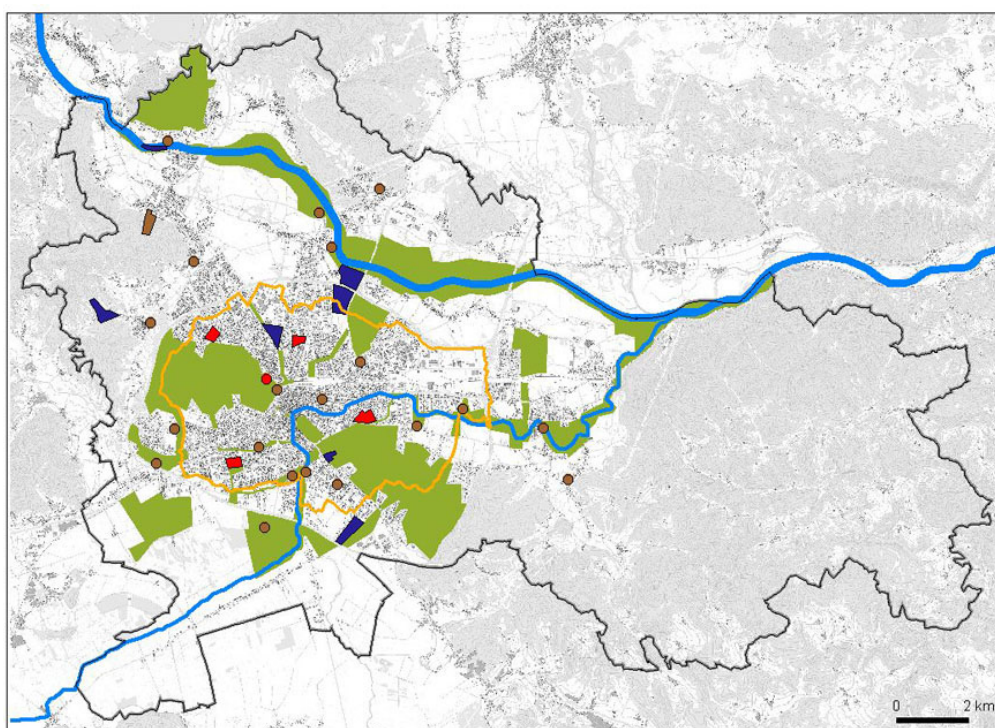
(4) III. kategorijo predstavljajo **otoki športa za vse**, ki predstavljajo najbolj razpršen nivo športnega omrežja. Zasedajo majhne površine (manj kot 3 ha), imajo kapacitete za manj kot 500 obiskovalcev in nimajo motečih vplivov na okolico. Obsegajo urejene površine za različne športe, večnamenske športne ploščadi in športne objekte šol. Otoki športa za vse so nepokrite in javno dostopne športne površine, kjer lahko prebivalci samostojno, neorganizirano izvajajo različne športne aktivnosti. Otoki športa za vse prebivalcem v neposredni bližini naselij v mestu, v radiju 300 metrov omogočajo hitro kratko vsakodnevno športno aktivnost. Otoki športa za vse smiselno dopolnjujejo odkrite šolske športne površine. Športna središča v naravnem okolju so površine, ki so bile v predlogu zasnove definirane kot mestna rekreacijska središča v okviru kategorije otokov športa za vse.

(5) Površine za športno ponudbo, ki jih uravnava trg povpraševanja in ponudbe, so določene fleksibilno in se umeščajo v območja drugih namenskih rab. Opredeljene so kot komercialni športni centri. Uvrščajo se predvsem v kategoriji športnih centrov in športnih parkov.

(6) Za zagotavljanje razvoja športa bo v MOL v naslednjih letih treba dodati športni in rekreacijski ponudbi naslednje objekte in ureditve:

- osrednji nogometni štadion s 16.000 sedeži in športna dvorana z 12.000 sedeži v Športnem centru Stožice

- pokrit olimpijski plavalni bazen z vodnim zabaviščnim centrom ter golf igriščem z 18 luknjami in turističnimi nastanitvenimi zmogljivostmi (v obliki mostiščarskih hiš) v športnem centru Trnovsko predmestje,
- pokrit smučarski center v Podutiku ,
- športni center na Savi za športe na vodi,
- pokrit športni center za urbane športe (rolkanje, rolanje, kolesarstvo, plezanje),
- smučarski park v Šentvidu,
- pokrite teniške dvorane v športnem parku Tivoli,
- osrednjo gimnastično dvorano v športnem parku Svoboda,
- športni parki v Savskem naselju, Murglah, Štepanjskem naselju, Rožni dolini, Šentvidu, Dravljah, Črnučah, Mostah, Posavje, Golovec, Trnovo, Rudnik,
- kopališči Kolezija in Ilirija (obnova),
- v vsaki mestni četrti do 2025 zagotoviti 10 otokov športa za vse, kamor sodijo tako otroška igrišča kot večnamenske športne ploščadi za športe z žogo in druge urbane športe,
- odprte športno rekreacijske površine ob Ljubljani in Savi,
- tekaške in pohodne poti, ki se navezujejo na POT.

Kategorije športnih površin

- I. kategorija
- II. kategorija
- III. kategorija

- PST
- Rekreacijska območja, parkovne poteze in tematski parki

Vir: MOL, 2006; UIRS, 2008

Slika 19: Zasnova športnih središč

6.2.2.8. Kultura

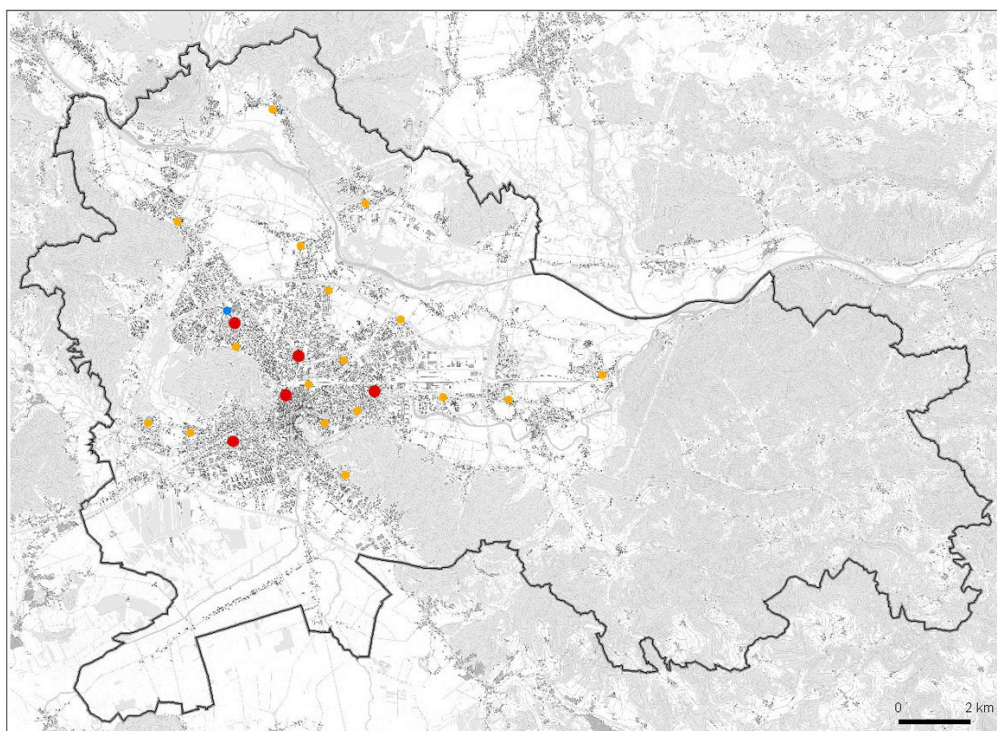
(A) CILJI

(1) Zasnova zasleduje predvsem sledeče cilje:

- ohraniti obstoječo kulturno infrastrukturo, ki je v postopku denacionalizacije, ter pridobiti nove prostorske kapacitete za kulturne dejavnosti,
- izboljšati sodelovanje med MOL in državo, pri čemer je nujen pogoj usklajen dolgoročen program skupnih investicij v javno kulturno infrastrukturo,

- izboljšati dostopnost do javnih kulturnih dobrin in storitev z vidika enakomernejše prostorske razporejenosti kulturne ponudbe izven ožjega mestnega jedra,
- pridobiti več sredstev iz evropskih virov za osrednje naložbe v kulturo,
- izgraditi reprezentativen kulturni objekt, ki bo kot arhitekturna znamenitost povečal mednarodno razpoznavnost Ljubljane,
- zagotoviti pogoje za kulturno ustvarjalnost, dostopnost kulturnih dobrin in ohranjanje kulturne raznolikosti in identitete,
- zagotavljati varstvo kulturnih dobrin in obiskovalcev prireditev pred naravnimi in drugimi nesrečami in v primeru oboroženih spopadov.

(2) Knjižnična mreža ljubljanskih splošnih knjižnic obsega trenutno 22 lokacij znotraj MOL, ter 8 lokacij na območju sosednjih občin. Predvideno je dopolnjevanje in zgoščanje mreže. Mestna občina Ljubljana namerava v tem srednjeročnem obdobju združiti obstoječo knjižnično mrežo, ki je trenutno organizirana v okviru petih samostojnih knjižnic, v enotno mestno knjižnico. Enoten knjižnično-informacijski sistem predvideva pogodbeno urejanje odnosov s primestnimi občinami, ki se bodo odločile bodisi za prenos opravljanja knjižnične dejavnosti na Mestno knjižnico Ljubljana, ali pa za samostojno organizacijo in financiranje knjižnične dejavnosti na svojem območju.

Omrežje splošnih knjižnic v MOL

- Knjižnične centrale
 - Knjižnične enote
 - Nove predvidene lokacije
- Vir: MOL, 2008; UIRS, 2008

Slika 20: Omrežje splošnih knjižnic v MOL

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Za razliko od nekaterih ostalih centralnih dejavnosti glede zasnove kulturnih dejavnosti v prostoru ne obstajajo standardi, ki bi zagotavljali število in pestrost ustanov glede na število prebivalcev ali velikost naselja. Nove kulturne programe se zato umešča na podlagi izraženega pomanjkanja na kateri od ravni ter primernosti lokacije.

(2) Glede razmestitve v prostoru je treba zgoščevati in krepiti kulturno dejavnosti glede na primerno raven v mestnem središču, lokalnih in četrtnih središčih ter ob mestnih vpadnicah. Zagotoviti je treba sredstva in prostorske možnosti za krepitev in nadaljnji razvoj obstoječih omrežij.

(3) Poleg vzdrževanja in nadgradnje teh omrežij ter obnove in modernizacije obstoječih kulturnih objektov v MOL, je v naslednjih letih predvidena še:

- izgradnja knjižnice NUK II na območju Aškerčeve,
- zgostitev mreže splošnih knjižnic (treba je načrtovati nova izposojevališča v nastajajočih novih soseskah),
- izgradnja novih knjižničnih prostorov na območju Šiške,
- izgradnja Prirodoslovnega muzeja (Biološko središče),
- vzpostavitev Centra sodobnih umetnosti v prenovljeni tovarni Rog (v prostore nekdanje tovarne Rog bo umeščen Center za arhitekturo in oblikovanje, ki bo pomenil vsebinsko nadgradnjo Arhitekturnega muzeja),
- vzpostavitev centra tradicionalne in sodobne kulturne produkcije v bivši vojašnici na Metelkovi,
- izgradnja kulturno poslovnega centra Novi Kolizej (sodobna koncertna in operna dvorana),
- izgradnja objektov, namenjenih kulturi v okviru četrti Nova Tobačna,
- vzpostavitev Centra urbane kulture Kino Šiška (večnamenski prireditveni in produkcijski prostor, ki bo deloval na področjih glasbene, uprizoritvene in vizualne ustvarjalnosti),
- izgradnja Kulturnega centra Barje (v sklopu izhodiščne informacijske točke za doživljanje in raziskovanje Barja, s poudarkom na kulturni dediščini),
- izgradnja Centra za sodobni ples (izgradnja plesne dvorane, vadbenih in drugih spremljevalnih prostorov),
- oživitev objektov Starega letališča Ljubljana (muzejsko-zabavišni prostor na temo slovenskega letalstva),
- vzpostavitev slikarskih in kiparskih ateljejev v okviru novogradenj in prenov ter zagotavljanje večnamenskih prostorov za ljubiteljsko kulturo v stanovanjskih soseskah,
- vzpostavitev novega gledališča in knjižnice v okviru vhoda v BTC,
- izgradnja novih depojskih in skladiščnih prostorov za potrebe kulture,
- zgoščevanje knjigarniške mreže (vzpodbujanje dodatnih programov kot so kulturni večer, predstavitve knjig,...),
- vzpostavitev centrov ustvarjalnosti mladih.

6.2.2.9. Dejavnost opravljanja verskih obredov

(A) CILJI

(1) Zasnova zasleduje predvsem sledeče cilje:

- zagotoviti prostorske pogoje in ustrezne površine za dejavnost opravljanja verskih obredov,
- zagotoviti dobro dostopnost teh objektov z javnim potniškim in tudi z osebnim avtomobilskim prometom,
- možnosti opremljanja površin z vso potrebno infrastrukturo.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Pomembno je ohranjanje obstoječih območij za verske obrede.

(2) Predvideni sta dve novi lokaciji: območje za cerkev v Štepanji vasi in območje za džamijo ob Parmovi ulici.

6.2.2.10. Državna in javna uprava

(A) CILJI

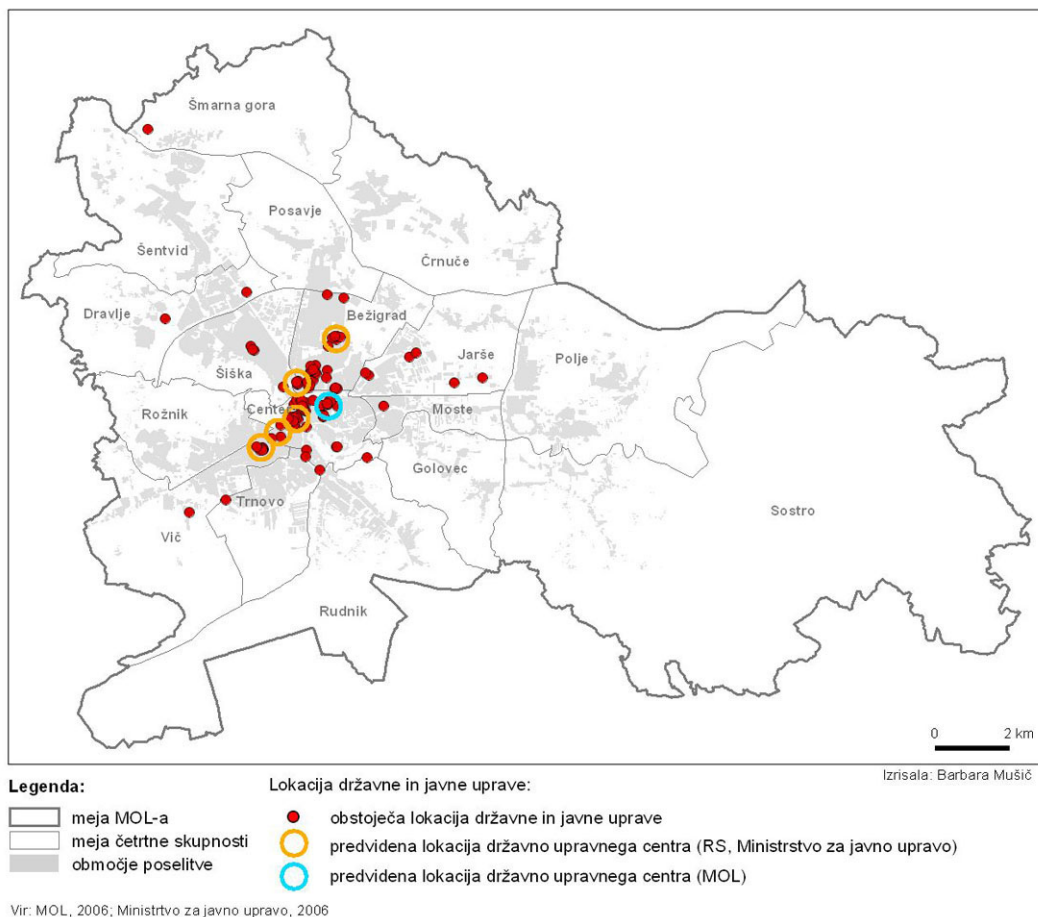
(1) Zasnova prostorskega načrtovanja institucij državne in javne uprave zasleduje predvsem sledeče cilje:

- selitev posameznih funkcij državne uprave izven mestnega središča na nove lokacije ob vpadnicah, v območja mešanih dejavnosti, zlasti tistih, ki neposredno ne poslujejo z občani, ter hkrati zadrževanje predvsem dejavnosti lokalne in četrtne oskrbe v središču mesta,
- vzpostavitev območja Bežigrajski krak – urbana ureditev in oblikovanje državno-upravnega centra v okviru Bežigrajskega dvora, ki bo združil več državnih organov na enotni lokaciji in se s tem umaknil iz mestnega središča,
- vzpostavitev območja Viški krak – ureditev območja Tobačne tovarne in izgradnja poslovno-upravnega središča ob eni glavnih mestnih vpadnic, ob hkratnem povečanju vsebinske in drugačne kakovosti območja,
- območje Mestnega središča – ureditev Hrovatinovega vrta ter zaokrožitev upravne enote za potrebe državne uprave.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) V skladu z državno resorsko strategijo prostorske problematike se oblikuje sedem državno-upravnih centrov:

- Bežigrajski dvor – z zgraditvijo novega upravnega objekta bo nujno potrebna prometna ureditev, in sicer rekonstrukcija Dunajske ceste s križiščem med Kržičevo ulico in Topniško cesto v štiripasovno cesto z interpoliranimi pasovoma za zavijanje levo pred križiščema s podhodom pod Dunajsko cesto ter rekonstrukcijo Topniške ceste z razširitvijo vozišča na odseku med Dunajsko cesto in Peričevo ulico s križiščem.
- Parmova ulica: nadomestitev obstoječega objekta.
- Gregorčičeva ulica s Srednjo ekonomsko šolo na Prešernovi ulici in Hrovatinovim vrtom – predvidena je porušitev Tiskarne Tone Tomšič in na njenem mestu umestitev večjega poslovnega objekta s kletnimi garažami. Hkrati je predvidena preureditev Srednje ekonomske šole v poslovne prostore, ki bodo zaokrožili državno-upravni center na Gregorčičevi ulici. Ob tem projektu bi bilo treba tudi pristopiti k ureditvi Hrovatinovega vrta glede na nove razmere.
- kare med Tržaško cesto in Langusovo ulico – tu so že sedaj umeščeni programi državne uprave. Širitve niso predvidene.
- območje ob Tobačni ulici – predvidena je celovita prenova, v okviru katere se bodo odvijali tudi upravni programi (premestitev in združitve vseh služb Upravne enote Ljubljana na enotni lokaciji).
- center na Kotnikovi ulici – v obstoječe tkivo se ne posega. Zaradi koncentracije državnih organov (Kotnikova ulica 5, 19a, 28 in 38) se je že oblikoval upravni center.
- kareja v samem mestnem jedru – med Štefanovo ulico in Cankarjevo ulico z Beethovno ulico in Župančičevo ulico, kjer je program državnih organov prav tako že zastopan in posegi niso predvideni.
- ob Masarykovi cesti za potrebe Mestne uprave in nekaterih državnih oziroma paradržavnih funkcij.

Slika 21: Lokacija državne in javne uprave v MOL

6.2.3. Proizvodne dejavnosti

(A) CILJI

- (1) Zasnova prostorskega načrtovanja proizvodnih dejavnosti zasleduje predvsem sledeče cilje:
- zagotavljanje ustreznih površin za razvoj funkcionalno in tehnološko različno infrastrukturo opremljenih površin za proizvodnjo, storitve in drugih oblik podjetništva,
 - spodbujanje prenove na opuščenih in neracionalno izkoriščenih proizvodnih površinah in uvajanje novih visokih oblik v proizvodnih in storitvenih dejavnosti,
 - zagotavljanje ustreznih novih površin za razvoj proizvodnih in tehnoloških parkov na državni in regionalni ravni, v povezavi z univerzo in raziskovalnimi inštituti,
 - opredelitev primerne lokacije za prometno logistični terminal,
 - zmanjšanje negativnih medsebojnih vplivov nekompatibilnih rab v območjih za proizvodnjo in storitve,
 - razmeščanje različnih proizvodnih in storitvenih območij glede na kriterije dostopnosti, infrastrukturne opremljenosti, okoljskih omejitev ter ogroženosti.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

- (1) **Zasnova območij za proizvodnjo** opredeljuje:

- območja gospodarskih con,
- območja za proizvodnjo in distribucijo energije,
- območja za industrijo in tehnološke parke,
- prometno - logistični terminal.

(2) Uvajanje novih območij za proizvodne dejavnosti je posledica ukinitve večih proizvodnih con v MOL in potrebe po novih delovnih mestih, v skladu pa je tudi z usmeritvami Lizbonske strategije EU, ki v gospodarstvu poudarja pomen rasti in delovnih mest.

(3) Pri razvoju gospodarskih con se upošteva poleg družbeno ekonomskih pogojev, kapitala ter znanja na področju visoke tehnologije in delovne sile, tudi prostorske kriterije:

- optimalno povezavo s prometnim in energetskega omrežjem ter z drugo infrastrukturno opremljenostjo,
- gospodarske cone se umeščajo ob prometnih vozliščih tako, da so dobro povezane z železniškim in cestnim omrežjem, ki omogoča javni prevoz, izkoristi se tudi bližino obstoječe infrastrukture (letališče, električna energija večjih kapacitet in moči). Pri izbiri lokacije se preveri možnost prenove in sanacije opuščanih industrijskih, komunalnih, prometnih in podobnih območij. Območja nekdanje industrije, ki izpolnjujejo prostorske, okoljske, infrastrukturne in druge pogoje sodobnih proizvodnih parkov, se ponovno usposobijo za proizvodne namene,
- razmestitev proizvodnih dejavnosti ne sme poslabšati bivalnih in delovnih razmer v neposredni okolici in ne sme zmanjševati dostopnosti do drugih območij.
- v območja površin za industrijo se ne smejo umestiti stanovanja in spremljajoče dejavnosti, primarna kmetijska proizvodnja in dejavnosti, ki ogrožajo varnost ljudi in premoženja,
- z načrtovanjem območja proizvodnih dejavnosti je treba zagotoviti tudi ustrezno ureditev zelenih površin in drugih odprtih javnih prostorov,
- na stiku območij proizvodnih dejavnosti in območij stanovanj se zagotovijo ustrezni odmiki in zeleni pasovi,
- primernost lokacije za gospodarsko cono se ugotavlja na osnovi naslednjih kriterijev: gravitacijsko zaledje, prometna dostopnost, infrastrukturna oprema, navezave na raziskovalne ustanove, univerzo tehnološki park in druga razvojna jedra, prostorske možnosti in omejitve, stanovanjske razmere v okolici in trg delovne sile itd.

Območja gospodarskih con

(4) V območja gospodarskih con, ki so namenjena obrtnim, skladiščnim, prometnim, trgovskim, poslovnim in proizvodnim dejavnostim, umeščamo predvsem tiste dejavnosti, ki za svoje delovanje potrebujejo dobro infrastrukturno opremljenost in dobro prometno dostopnost z navezavo na avtocestni sistem in železniško omrežje. Zaradi možnih vplivov posameznih proizvodnih in storitvenih dejavnosti ne umeščamo v bližino bivalnih območij.

(5) Predlagana nova območja za razvoj gospodarskih con:

- Sibirija – območje med avtocesto na jugu in potokom Mali graben na severu – predvsem za razvoj storitvenih dejavnosti,
- Nadgorica – območje ob regionalni cesti Ljubljana – Domžale – predvsem za razvoj pretežno poslovnih dejavnosti.
- Brnčičeva ulica jug - območje med Štajersko cesto, Brnčičevo ulico in novo obvozno cesto - proizvodne dejavnosti, skladišča ter spremljajoče storitvene dejavnosti, lokacija tudi v preučevanju za remizo LPP.

Območja za proizvodnjo in distribucijo energije

(6) V območja za proizvodnjo in distribucijo energije umeščamo Termoelektrarno toplotno Moste, Toplotno Šiška ter Butan Plin in območja regulacijskih in razdelilnih postaj magistralnega plinovoda Geoplin.

Območja za industrijo in tehnološke parke

(7) Opredeljeni sta dve območji za tehnološke parke:

- Brdo – v območje tehnološkega parka se umeščajo proizvodne, storitvene in raziskovalne dejavnosti, ki nimajo obremenjujočih vplivov na okolje.

(8) Litostroj – v območje proizvodnega parka se umeščajo v proizvodne in storitvene dejavnosti, ki v svoje procese uvajajo nove visoke tehnologije. Dejavnosti imajo lahko obremenjujoče vplive na okolje.

(9) Predlagana nova območja za razvoj industrije:

- Zalog II – območje med ranžirno postajo Zalog in Zaloško cesto – predvsem za razvoj proizvodnih dejavnosti,
- Zalog III – območje med cesto do centralne čistilne naprave in območjem Koto – predvsem za razvoj prometno intenzivnih proizvodnih dejavnosti.

Prometnologistični terminal

(10) Lokacija je umeščena med ranžirno postajo in proizvodno cono Zalog in ima neposredni dostop na avtocestno omrežje.

Neperspektivna območja za proizvodnjo

(11) Za proizvodnjo so neperspektivna po površini manjša območja za proizvodnjo, ki so razpršeno razporejena po območju MOL in nimajo prostorskih, infrastrukturnih in drugih možnosti za nadaljnji razvoj. Zato se bo namembnost spremenila v skladu s potrebami in razvojem sosednjih območij. Ta območja so Totra, Žima, Opekarna Črnuče, Gameljne, Saturnus in druga.

6.2.4. Posebna območja

6.2.4.1. Trgovski centri

(A) CILJI

(1) Zasnova prostorskega načrtovanja trgovskih centrov zasleduje predvsem sledeče cilje:

- trgovska središča naj se razvijajo v smislu mednarodne konkurenčnosti, tako da lahko tekmujejo z drugimi v širšem gravitacijskem področju (Graz, Zagreb, Trst, Reka),
- urejenost prometne dostopnosti pa tudi mirujočega prometa in predvsem JPP,
- razvijati mešane programe, ne izključno trgovske.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Zasnova predvideva:

- razvijanje in dopolnjevanje trgovskih središč predvsem na sedanjih lokacijah,
- zagotavljanje možnosti širitve in izboljšanje trgovinske ponudbe ter drugih programov,
- umeščanje poslovnih, športno-rekreativnih in kulturno-zabavišnih dejavnosti v trgovska središča, ter uvajanje mešane rabe površin,
- zmanjšanje negativnega vpliva na delovanje in razvoj različnih ravni trgovine na drobno, omrežje naj se dopolnjuje ob upoštevanju konkurenčnosti proizvodov in ponudbe,
- izboljšanje ravni urbanistične opremljenosti in zagotavljanje rešitev za odpravo konfliktnih pojavov, ki jih imajo trgovinska območja na sosednja območja (hrup, prometne obremenitve, onesnaženje idr.),
- zagotavljanje varnosti, zlasti požarne in potresne, v samih objektih in varnosti v prometu na območju trgovskih središč.

7. Zasnova gospodarske javne infrastrukture

7.1. Promet

7.1.1. Cestni promet

karta 08: Cestno omrežje

(A) CILJI

(1) Zasnova prostorskega načrtovanja cestnega prometa zasleduje predvsem sledeče cilje:

- omejevanje osebnega avtomobilskega prometa v mestnem središču, povečanje uporabe javnega potniškega prometa (JPP), uveljavitev sistema parkiraj in se pelji (P+R) na pomembnejših vstopnih točkah v mesto,
- ustvariti možnosti za izločitev regionalnega in medkrajevnega tranzita,
- dopolniti obstoječo cestno mrežo z manjkajočimi odseki cest,
- ustvariti neposredne cestne povezave med posameznimi območji mesta,
- preurediti in tehnično dopolniti križišča s premajhno prepustnostjo in slabo prometno varnostjo,
- skrajšati potovalne poti in čase s hkratnim zmanjšanjem emisij v prometu,
- odpraviti konfliktno točko, ki nimajo ustrezne prometne varnosti,
- odpraviti križanja z železniško progo v istem nivoju,
- ustvariti zaključene urbane cone (kareje) brez tranzitnega prometa ,
- urediti vodenje prometa z uvedbo inteligentnih transportnih sistemov (ITS),
- ustvariti pogoje za delovanje prometno-logističnega terminala v Zajčji dobavi.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Cestno mrežo v MOL tvorijo:

- hitra mestna cesta Zadobrova-Koseze (HMC),
- glavne mestne ceste (GMC),
- zbirne mestne ceste (ZMC) in
- stanovanjske ceste in ulice ter poti.

(2) Označbe posamezne vrste cest so namenoma drugačne od uradne kategorizacije cest, da bi se razlikovalo med obstoječo kategorizacijo cest v Ljubljani in novo zasnovo. Glavne ceste se poleg vrste prometa na njih razlikujejo tudi po načinu oblikovanja cestnega prostora. (3) Pri večini glavnih cest se primarno upoštevajo prometne potrebe (višja potovalna hitrost), pri ostalih glavnih cestah (to sta predvsem Dunajsko cesto in Barjansko cesto) pa sta promet in hitrost podrejena prostoru in oblikovanju v njem (nižja potovalna hitrost). Razporeditev cest med GMC in ZMC ne prejudicira dimenzij in sestavnih elementov teh cest v prečnem prerezu.

(4) Na cestah znotraj notranjega mestnega obročja (Slovenska cesta med Dunajsko cesto in Barjansko cesto ter povezava med Celovško cesto in Zaloško cesto) naj bi bil promet sicer močno omejen in selekcioniran.

(5) Sistem zasnove GMC in ZMC je izbran tako, da potek vrisanih cest tvori zaključene urbane cone, znotraj katerih naj bi se odvijal samo njihov notranji promet. Javni potniški promet poteka po robu teh con. Izjema so le večje cone, v katerih je JPP voden tudi skozi cono (zagotavljanje dostopnosti 5 minut hoje). GMC, ZMC in ceste, po katerih poteka JPP, ustvarjajo cone, ki so primerne za ureditev režima umirjenega prometa.

(6) S tako zasnovo se ohranja prvotna radialna zasnova cest. Z nekaj dopolnitvami se poleg notranjega (prvega) ustvarjata še srednji (drugi) in zunanji (tretji) obroč. Pomembna sestavna dela srednjega (drugega) obročja sta oba predora – Golovec in Rožnik. Zunanji (tretji) obroč tvorijo »tangencialne«, ki potekajo vzporedno z južno in zahodno avtocesto ter ob Savi (Obvozna cesta). Na

vzhodni strani mesta poteka zunanji obroč deloma po srednjem (od NS Rudnik do Litijske ceste), nato pa skozi BTC in po Šmartinski cesti ter predlagani obvoznici mimo Hrastja in Sneberij doseže severno »tangencialo« v Šentjakobu ob Savi.

Dopolnitev zasnove cestne mreže v mestu

(7) Osnovno vodilo pri urejanju cestne mreže v Ljubljani je, da je treba mestne ceste preurediti predvsem na njihovih obstoječih površinah in zgraditi le manjkajoče odseke, ki bodo izdatno pomagali doseči prej zapisane cilje.

(8) Poleg že načrtovanih novih cest (povezava Roška cesta – Njogoševa cesta, Cesta v Mestni log – Hladnikova cesta in nova severna vpadnica Tomačevo – Žale) je na cestni mreži predvidena dopolnitev z novimi cestami, ki so razvidne na karti cestnega omrežja, predvsem so to:

- tangencialne ceste za vodenje regionalnega in daljinskega tranzitnega prometa mimo mesta,
- povezava Rudnika s predorom pod Golovcem do Kajuhove ulice, z odcepom prek Litijske ceste do Zaloške ceste in pod železniško progo do Letališke ceste / Bratislavske ceste in Šmartinske ceste (srednji in zunanji obroč),
- predor pod Rožnikom za povezavo med Drenikovo ulico in Koprsko ulico (srednji obroč),
- Stegenska vpadnica (med Obvozno cesto in Celovško cesto) in njen podaljšek proti severu do AC priključka Šmartno,
- povezava od AC priključka Zadobrova do prometno-logističnega terminala pri Zajčji Dobravi,
- nov AC priključek s podaljškom Koprške ceste na Barje in preureditev AC priključkov na Rudniku z navezavo nove vpadnice iz smeri Škofljice in Kočevja ter ceste z Iga in iz Črne vasi,
- razširitve obstoječih vpadnic s ciljem povečanja pretočnosti vozil javnega potniškega prometa na ločenih vozniških pasovih.

7.1.2. Železniški promet

karta 09: Železniško omrežje

(A) CILJI

(1) Glavni cilj je, da železnica postane osnovni nosilec vseh vrst transportov (potniških in blagovnih) v mednarodnih okvirih in v regiji. Pri posodobitvi in dograditvi sistema železniških prog je treba poleg prometnih ciljev upoštevati še:

- vplive železniških prog na možnosti za razvoj mesta,
- vplive železniškega prometa na okolje,
- zmanjšanje celotne dolžine poteka (združevanje koridorjev) železniških prog na območju mesta,
- potek hitrih prog v evropskih koridorjih 5 in 10,
- možnost realizacije in
- povezavo sistema regionalnih vlakov v enotni sistem JPP v mestu,
- v blagovnem prometu je glavni cilj zgraditev že predvidenega PLT pri Zajčji Dobravi, ki je vsedravnega pomena.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Med več možnimi variantami poteka železniških prog, ki so še v preučevanju, predlagamo naslednjo ureditev ljubljanskega železniškega vozlišča:

- Proge v območju mestnega središča in potniške postaje potekajo pod terenom, v enem ali dveh nivojih, pri čemer je proga za tovorni promet ločena od tiste za potniški promet.
- Proga za tovorni promet poteka zahodno od Rožnika med Vičem in Šentvidom v predoru. V razcepu zahodno od Rožnika se odcepi krak tovarne proge proti vzhodu, ki v predoru poteka pod mestnim središčem in Potniškim centrom do tovarne postaje Moste, naprej proti vzhodu pa na terenu.
- Varianta severne obvozne tovarne proge (Trata – Črnuče – Polje, vrisana na karti 09 kot variantna rešitev v proučevanju) je zaradi potrebe po večjih novih površinah in omejevanju

- razvojnih prostorskih potreb mesta, predvsem pa z okoljskega vidika, ker poteka preko najpomembnejšega vodovarstvenega območja, problematična in zato manj sprejemljiva.
- Od Dolgega mostu je potek hitre proge do železniške postaje in naprej proti Zidanemu mostu predviden skozi predor pod Rožnikom.
 - Od Šentvida je predvidena nova gorenjska proga mimo Brnika do Kranja, stara proga pa postane regionalna.
 - Nova gorenjska proga se od Šentvida nadaljuje skozi predor do razcepa za Rožnikom, kjer se združi s primorsko progjo.
 - Potek prog za hitro železnico in za tovorni promet skozi mesto se lahko tudi spremeni, če se bo v postopku načrtovanja na nivoju države ugotovilo, da bodo s tem ustvarjeni boljši pogoji za obratovanje železnice. Vitalni interesi mesta pri teh spremembah ne smejo biti prezrti.
 - Obstoječe proge ohranijo svoj potek, s tem da sta gorenjska proga od Šentvida do Centra in primorska proga od Dolgega mostu do Centra namenjeni le regionalnemu potniškemu prometu.
 - V okviru prestopnih točk in navezav na ostale vrste prometa je predvidena zgraditev dodatnih postajališč na progah. Prioritetno jih je treba zgraditi pri Dolgem mostu in na Rudniku.
 - Vozlišča za tovorni promet so tehnična postaja Moste, ranžirna postaja Zalog in nov logistični terminal v Zalogu.

7.1.3. Javni potniški promet

karta 10: Javni potniški promet

(A) *CILJI*

- (1) Zasnova javnega potniškega prometa (JPP) zasleduje predvsem sledeče cilje:
- izenačiti potovalne možnosti dnevnih migrantov s tistimi, ki jih imajo prebivalci v MOL,
 - omogočiti medsebojno dosegljivost posameznih delov mesta brez večkratnega prestopanja,
 - podaljšati glavne linije JPP do regijskih središč in urediti parkirne površine (P+R),
 - nosilec JPP v regiji naj bo regionalna železnica,
 - izboljšati bivalne pogoje v mestu.

(B) *ZASNOVA IN USMERITVE*

(1) Z izboljšanjem ponudbe (bolj direkten potek linij, manj prestopanja, urejenost postajališč, čakalni časi na postajah in poenoten cenik) je mogoče odstotek uporabe JPP povečati na okoli 20-22 %, pri uspešni promociji uporabe JPP pa tudi več. Za doseganje tega povečanja je predvidena preureditev linij poteka prog JPP. Mreža glavnih mestnih cest je zasnovana tako, da omogoča 5-minutno dosegljivost postajališč na progah JPP. Kjer to ni možno ali za to obstajajo drugi razlogi (prostorske omejitve, premajhno povpraševanje), se uvede dostopnost prog JPP s servisiranjem povpraševanja z drugačnimi oblikami prevoza.

(2) Po kriteriju pomembnosti in prioriteti prometnega sredstva na njih delimo proge JPP na:

- (G) glavne – povezujejo predele mesta (tramvaj, hitri avtobus, zglobni avtobus)
- (D) dopolnilne – povezujejo sosednje predele mesta (zglobni avtobus, avtobus) in
- (S) servisne – servisiranje znotraj predela mesta (minibus – shuttle).

(3) V tem dokumentu so predlagane ceste, po katerih naj potekajo (različno kombinirane) glavne proge JPP. Razdeljene so v 2 podvrsti: prve (G-1) z možnostjo uvedbe lahke cestne železnice (LCŽ - če bi se odločili za to vrsto prometnega sredstva) in druge (G-2), ki te možnosti nimajo (samo za avtobus).

(4) Na cestah, ki so tu uvrščene v G-1, je treba predvideno ureditev JPP upoštevati pri vseh posegih na njih (rekonstrukcija) kot tudi pri urbanističnih spremembah v njihovi okolici.. Zanje je značilno tudi to, da (v primeru uvedbe LCŽ) na končnih točkah omogočajo podaljšanje linije v regijo (po obstoječih ali novih tirnih progah).

(5) Ključna sestavina vseh glavnih linij JPP so parkirišča P+R na vseh lokacijah, kjer se linije približajo pomembnim prometnim tokovom iz regije. Lokacije P+R so določene glede na prostorske možnosti in prometne potrebe.

(6) Z dopolnilnimi avtobusnimi progami, ki grafično niso prikazane, se z JPP oskrbi celotno mestno območje in njegovo zaledje. Te linije se določajo sproti in po potrebi.

(7) Servisne linije obratujejo v zaključenih območjih in imajo lahko fiksne ali spremenljive poti (na poziv).

(8) Linije JPP obratujejo načeloma po obstoječih cestnih površinah. Izjema so linije G-1, za katere je treba glede na potrebe postopno predvideti lastne prometne pasove (tramvajske proge ali »rumene pasove« za avtobuse).

(9) Zaradi izredno visoke stopnje dnevnih migracij v okviru ljubljanske regije je treba v sodelovanju z okoliškimi občinami pospešeno uvajati podaljševanje linij JPP v regijo. Za ta namen je treba v največji možni meri izkoristiti obstoječe železniške proge in jih dopolniti (s smerjo Vrhnika) ter na njih uvesti regionalne vlake. Vsako podaljšanje je treba (vsaj na koncu) obvezno dopolniti s površino P+R, ki mora biti ustrezno opremljena. Površine P+R, morajo biti locirane tudi na ključnih mestih vstopa v mesto in naj imajo vsaj po 500 parkirnih mest.

7.1.4. Kolesarski promet

karta 11: Kolesarski promet

(A) CILJI

(1) Za kakovostno kolesarsko infrastrukturo je treba pri načrtovanju kolesarskega omrežja zagotoviti predvsem pet temeljnih elementov: neprekinjenost, direktnost, privlačnost, varnost in udobnost. Ureditev te infrastrukture bo pripomogla k povečanju kolesarskega prometa in zmanjšanju prometa osebnih vozil ter posledično k izboljšanju prometnih in bivalnih razmer.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Mesto potrebuje poleg nepretrganih kolesarskih vpadnic notranji kolesarski obroč (5-minutna dostopnost s kolesom iz središča mesta), s katerim bi dosegli hitrejši tranzit kolesarjev po obroču namesto skozi mestno jedro. Znotraj notranjega kolesarskega obroča je predvidena ureditev enakomerne terciarne mrežaste strukture kolesarskih povezav z rastrom, ki ni večji od 200 m.

(2) V dosegu 15-minutne dostopnosti s kolesom iz središča mesta je predviden še en gravitacijski zunanji kolesarski obroč, namenjen predvsem daljinskemu kolesarskemu prometu z možnostjo izogitve zgoščenemu mestnemu območju ali samo kot najkrajša navezava do naslednjega kraka daljinske povezave. Med obema kolesarskima obročema je predvidena ureditev vzporedne enakomerne sekundarne mrežaste strukture kolesarskih povezav z rastrom, ki ni večji od 500 m.

(3) Med obema kolesarskima obročema so v radialni smeri predvidene kratke in čim bolj direktne, udobnejše in varnejše primarne kolesarske povezave, ki se nato navezujejo na poti daljinskega državnega kolesarskega omrežja.

(4) Načrtovanje in izvedba gradbenih del za kolesarske površine se največkrat izvaja hkrati z urejanjem ali gradnjo cest. V primeru, da se pri načrtovanju cest zgodi, da je prostor po širini omejen, se lahko kolesarske poti vodi tudi po vzporednih cestah, če so normalno dosegljive.

(5) Vzporedno z urejanjem kolesarskih poti bo treba urejati tudi nove kolesarnice. Lokacije in velikost naj se določi v okviru urbanističnega urejanja posameznega urbanega območja.

(6) Postopno naj se uveljavlja tudi akcija »mestno kolo« (nabava koles, površine in služba za vzdrževanje in hranjenje koles).

7.1.5. Mirujoči promet

(A) CILJI

(1) Glavna cilja načrtovanja mirujočega prometa v mestu sta izboljšanje dostopnosti mesta in izboljšanje bivalnih pogojev (odprava ali temeljito zmanjšanje motečih vplivov) v mestu. Drugi cilji so:

- urediti parkirišča P+R na površinah ob mestnih vpadnicah in v regijskih urbanih centrih, ki so dobro povezana z mestom z JPP in s tem zmanjšati osebni motorni promet v mestu,
- olajšati in pospešiti gradnjo skupinskih garažnih in individualnih kapacitet prebivalcev v MOL,
- zagotoviti parkirne možnosti znotraj ožjega mesta za potrebe obiskovalcev kulturnih in podobnih prireditev ter dejavnosti, ki jih mesto izkaže kot svoj poseben interes,
- urediti in vzdrževati prehodnost intervencijskih poti za zdravstvena in gasilska reševalna vozila.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Izboljšanje pogojev mirujočega prometa in predvsem ureditev dnevnega parkiranja je treba doseči z naslednjimi posegi in ukrepi :

- zgraditvijo novih P+R na površinah ob mestnih vpadnicah,
- podaljšanjem linij JPP v regijo in formiranje P+R v regijskih urbanih centrih (dogovor s sosednjimi občinami),
- formiranjem novih linij JPP v smereh večjega povpraševanja (obratovanje lahko tudi časovno omejeno npr. ob konicah za dom-služba-dom, zmanjšanje števila prestopanja),
- preselitvijo dejavnosti, ki zaposlujejo veliko delavcev in dejavnosti, ki imajo veliko število obiskovalcev na prometno dostopnejša mesta,
- ustrezno cenovno politiko (bližje - dražje, kratkotrajno - poceni, dolgotrajno - dražje),
- s spodbujanjem uporabe JPP (različni ukrepi: potovalni načrti podjetij, uradov),
- določitev dovolj velikih »funkcionalnih zemljišč« in parkirnih normativov za ureditev parkiranja v stanovanjskih območjih in
- s spodbujanjem gradnje več-etažnih parkirišč v objektih s ciljem zmanjšanja potrebnih površin.

(2) V zvezi s površinami za P+R je treba zagotoviti:

- javno razsvetljavo,
- kontrolo dovoza in odvoza (varovanje) vozil,
- dodatno ponudbo (prodajalne, kioski, WC),
- prostorske možnosti za dodatno »opremljanje« teh lokacij npr. čistilnica, avtoservis, kolesarnice ipd.
- varen dostop do postajališča JPP in
- ozelenitev z visokim drevjem.

7.1.6. Vodni promet

(1) Na reki Ljubljanici je dovoljena plovba za prevoz potnikov in blaga s plovili na motorni pogon na odseku Ljublanice od mostu avtoceste v Črni vasi do zapornice na Ambroževem trgu ter po Grubarjevem prekopu, z določenimi tehničnimi omejitvami plovil. Poleg tega poteka športna in rekreacijska plovba s plovili brez motorja.

(2) Na Savi poteka športna in rekreacijska plovba s plovili brez motorja.

(3) Na Ljubljanici se uredi pristan na Špici na Gruberjevem kanalu ter omogoči organizirano plovbo v turistične namene.

7.1.7. Zračni promet

(1) Potniški in tovorni zračni promet Ljubljane je vezan na letališče Brnik, ki je tudi osrednje letališče Slovenije. Načrtovana je njegova razširitev in posodobitev, predvsem pa je treba zagotoviti

boljšo povezanost mesta z letališčem, ki leži izven MOL. V ta namen se poleg obstoječe AC načrtuje hitra železniška proga Šentvid – Brnik – Kranj.

(2) MOL nima športnega letališča že vse od ukinitve letališča v Polju. Najbližje športno letališče je v Podpeči, v občini Brezovica. Za športno in poslovno letališče je v preučevanju nova lokacija na Barju.

(3) Za različne potrebe se v mestnem območju predvidijo lokacije helidromov:

- za potrebe Kliničnega centra na objektu ob Bohoričevi ulici,
- za potrebe Ministrstva za obrambo ob Baragovi ulici in štajerski vpadnici,
- skladno s pogoji Ministrstva za promet na več poslovnih stavbah (Tobačna, Kolizej).

7.2. Telekomunikacije

(A) CILJI

(1) Cilji prostorskega načrtovanja na področju telekomunikacij so:

- z dolgoročnim, stabilnim in pospešenim razvojem telekomunikacij zagotoviti zanesljive telekomunikacijske storitve, katerih ponudba bo usklajena s pričakovanji uporabnikov in potrebami informacijske družbe,
- zagotoviti dostopnost univerzalnih telekomunikacijskih storitev vsem na celotnem območju MOL po dostopnih cenah,
- zagotoviti in pospeševati učinkovitost in tekmovanje med ponudniki telekomunikacijskih storitev,
- umeščati objekte komunikacijske infrastrukture na čim bolj nevpadljiv način ob upoštevanju okoljskih in prostorskih razsežnosti posega.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Dolgoročno je pričakovati razmah tovrstnih telekomunikacijskih povezav, zato mora MOL pripraviti koncept izgradnje telekomunikacijskega omrežja in skupaj z operaterji oziroma ponudniki storitev zagotoviti dostopnost telekomunikacijskih povezav za vsak objekt.

(2) Mobilne brezžične telefonske povezave: V Ljubljani je trenutno približno 260 baznih postaj. Zaradi njihove vizualne izpostavljenosti je nujno skrbno načrtovati in upoštevati sodobne principe umestitve in zakrivanja baznih postaj v ranljivem ali izpostavljenem prostoru.

(3) Območje MOL je ustrezno pokrito s sistemom oddajnikov RTV, ki se nahajajo na stavbi RTV na Kolodvorski ulici, na stavbi Telekom Slovenije na Cigaletovi ulici, na stavbi Telekom Slovenije v Stegnah in na Šancah na Ljubljanskem gradu. Koridorji oddajniških povezav so usmerjeni proti oddajnikoma na Krimu in Krvavcu.

(4) Gradnja objektov, ki se nahajajo v liniji brezžičnih komunikacijskih povezav oddajnikov RTV Slovenije in Telekom Slovenije, je dovoljena le v skladu s pogoji pristojne službe.

7.3. Energetika

karta 12: Oskrba s toploto, plinom in naftnimi derivati **in karta 13:** Elektroenergetski sistem

(A) CILJI

(1) Pri načrtovanju energetske infrastrukture za zagotavljanje oskrbe z energijo je treba upoštevati naslednje cilje:

- zagotavljanje kakovostne in zanesljive oskrbe na celotnem območju MOL,
- izraba obnovljivih virov energije, kot je hidroenergetska izraba Save, izraba sončne energije in uporaba malih kogeneracijskih postrojev,
- izraba obnovljivih virov energije na javnih površinah za ozaveščanje porabnikov,
- dolgoročna in kakovostna oskrba z energijo,

- vključitev ukrepov varčne rabe energije pri izgradnji novih javnih stavb in njihova naknadna vpeljava pri obstoječih javnih stavbah in drugih vidnih javnih površinah v mestu,
- vključitev ukrepov varčne rabe energije tudi pri vseh ostalih novo zgrajenih objektih,
- načrtna uporaba raznolikih virov energije ter zagotovitev zadostnih zalog,
- učinkovita raba primarne energije s soproizvodnjo toplotne in električne energije, trigeneracije ter uporaba toplotne energije za hlajenje (trigeneracija),
- izraba domačih in obnovljivih virov energije.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

Proizvodnja toplotne (in električne) energije

(1) Za povečanje zanesljivosti dobave in racionalnejšo proizvodnjo bi bilo treba dopolniti obstoječe proizvodne objekte, zato se načrtuje izgradnja novega plinsko-parnega postroja v TE-TOL v Mostah, ki bi omogočal soproizvodnjo toplote in elektrike in s tem povečal zanesljivost dobave energije mestu. Predvidena je tudi uvedba novega kogeneracijskega vira v Toplarni Šiška na temelju plinske tehnologije.

(2) Niz hidroelektrarn na Savi predstavlja največji obnovljivi vir energije, ki ga je še mogoče izkoristiti za proizvodnjo električne energije. Na odseku ljubljanske kotline so predvidene hidroelektrarne Ježica, Šentjakob, Zalog, Jevnica, Kresnice in Ponoviče.

(3) Hidroelektrarne na srednji Savi bodo povezale stopnje na zgornji in spodnji Savi v sklenjeno verigo. Na odseku je predvidenih 10 oziroma 9 energetskih stopenj in se v geografskem smislu deli na območji: Ljubljanske kotline s hidroelektrarnami Ježica, Šentjakob, Zalog, Jevnica, Kresnice in Ponoviče ter kanjonski del Zasavja s hidroelektrarnami Renke, Trbovlje in Suhadol.

(4) Vsi objekti na srednji Savi so zasnovani v dveh možnih tipih hidroelektrarn: rečne in derivacijske elektrarne. Posegi v rečni prostor so naravnani tako, da v ničemer ne poslabšujejo stanja v vodotoku, temveč rešitve predstavljajo novo kakovost in vrednost v prostoru. Pri načrtovanju objektov na Savi so zahtevani posebni zaščitni ukrepi, kot so zagotavljanje poplavne varnosti, varovanje kakovosti in količine podtalne vode ter varovanja vodnega režima in rečne dinamike. Ob tem je treba zagotavljati tudi: prehodnost jezovnih zgradb za vodne organizme, ohranjanje biološke raznovrstnosti in avtohtonosti habitatov ter ohranjanje in varovanje naravnih vrednot.

(5) Spodbujati je treba tudi nameščanje fotovoltaičnih panelov na prikladnih lokacijah na objektih, na primer na strehah ali na pročeljih stavb. Še posebej na javnih zgradbah in na vidnih javnih površinah je treba zasnovati demonstracijske projekte rabe obnovljivih virov energije in ukrepov za varčno rabo energije.

Sistem daljinskega ogrevanja s toploto in paro

(6) Znotraj območja daljinske oskrbe s toploto je cilj zgoščevanje odjema, to je priključevanje vseh sedanjih in novih objektov, kjer je to mogoče in ekonomsko upravičeno.

(7) Zaradi zmanjševanja emisij v okolje je treba z ustreznimi upravnimi akti določiti sistem daljinskega ogrevanja kot prednostni način oskrbe z energijo za ogrevanje.

(8) Vročevodno omrežje je mogoče razširiti na območju Viča in Kosez ter novih razvojnih območij tik ob meji sedanjega oskrbovalnega sistema. Na območju Viča se lahko ob morebitni povezavi osrednjega sistema daljinskega ogrevanja z energetskimi viri na odlagališču Barje med potencialna območja za oskrbo uvrsti z zemeljskim plinom deloma pokrito območje. Na sistem daljinskega ogrevanja naj se priključijo predvsem večje kotlovnice, ki trenutno niso vključene na sistem oskrbe s plinom. Da bi povečali zanesljivost oskrbe in izrabe, je treba zgraditi nov sistemski vročevod od Toplarne Šiška proti središču mesta.

(9) Parovodni sistem je treba skladno s potrebami odjemalcev bodisi odpraviti bodisi rekonstruirati (gradnja povratnega kondenzatnega voda). Za tehnološke potrebe je predvidena gradnja parovoda od TE-TOL do Papirnice Vevče.

Opremljenost območij s plinovodnim omrežjem

(10) Ob morebitni uvedbi plinske tehnologije v TE–TOL je treba zagotoviti visokotlačno plinovodno povezavo do magistralnega plinovoda v občini Vodice, ob morebitni gradnji v TOŠ pa do magistralnega plinovoda na prevzemnem mestu za Ljubljano na Poljanah v Šentvidu.

(11) Prednostno je priključevanje sedanjih (predvsem vseh večjih kotlovnice na trdna ali tekoča goriva) in novih objektov zunaj območja možne oskrbe s sistemom daljinskega ogrevanja ter s tem zgoščevanje odjema. Sistem oskrbe z zemeljskim plinom je mogoče razširiti na obrobna območja mesta (Vrhovci, Bokalce, Kozarje, Majlond, Dolnice, Glinica, Dvor, Stanežiče, Tacen, Šmartno pod Šmarno goro, Gameljne, Poljane, Kleče, Nadgorica, Podgorica, Šentjakob, Jarše, Obrije, Sneberje, Hrastje, Zadobrova, Novo Polje, Sp. Kašelj, Sp. Hrušica, Zadvor, Sostro, Rudnik, Volar, Ilovica, Rakova jelša, Sibirija in Črna vas) ter izvesti priključitve vseh porabnikov zemeljskega plina.

(12) Kot eden od ukrepov povečanja zanesljivosti oskrbe je predvidena sklenitev visokotlačnega plinovodnega obroča okrog Ljubljane na trasi Malence–Fužine prek Golovca, ki bo zagotovil nemoteno oskrbo ter omogočal gospodarske spodbude in nadaljnjo širitev sistema proti primestnim občinam ter s tem posredno proti Grosuplju.

(13) Predvidena je izvedba popisa vseh kurišč v MOL, preveritev stanja cistern za kurilno olje in opredelitev sanacijskih ukrepov ter obveznost priklopa na daljinske sisteme v skladu z energetske zasnovi mesta.

Elektroenergetski sistem - opremljenost območij

(14) Za zanesljivo preskrbo ljubljanskega elektroenergetskega bazena je treba izvesti nekatere ključne posege, ki vsebujejo izgradnjo ali obnovo daljnovodnih povezav. Najpomembnejša posega sta izgradnja daljnovoda 2x400 kV Beričevo – Krško, s čimer bo zagotovljena oskrba iz Krškega, in zamenjava obstoječega 220 kV daljnovoda z novim, 2x400 kV daljnovodom Divača – Kleče – Beričevo – Podlog.

(15) V prenosnem omrežju je za zagotovitev zanesljivega napajanja mesta Ljubljane predvidena še izgradnja daljnovoda 2x110 kV Beričevo – Zasavje, daljnovod 2 x 110 kV med razdelilno transformatorsko postajo Polje in razdelilno transformatorsko postajo Vič, dvosistemski daljnovod 2x110 kV Polje – Vič in daljnovod 2 x 110 kV RTP Logatec – RTP Vič, s čimer bo končno sklenila 110 kV zanka okrog Ljubljane.

7.4. Oskrba z vodo, odvajanje in čiščenje odpadne vode

karta 14: Vodovodni sistem in **karta 15:** Odvajanje in čiščenje odpadne vode

(A) CILJI

(1) Oskrba z vodo in odvajanje ter čiščenje onesnaženih voda sta nedeljiv sistem, zato naj bodo cilji skupni. Najpomembnejši skupni strateški cilji pri oskrbi z vodo in odvajanju ter čiščenju onesnaženih voda so:

- zagotavljanje potrebnih in kakovostnih količin zdrave pitne vode vsem prebivalcem MOL,
- racionalna raba naravnih virov in sanacija omrežja za zmanjševanje izgub na 15-20 %,
- zaščita vodnih virov z vodovarstvenimi območji,
- aktivna zaščita vodarn z bogatenjem podtalnice,
- sanacija obstoječih virov onesnaževanja znotraj vodovarstvenih območji vodnih virov,
- povečanje volumnov vodohranov ali ustrezno energetske napajanje,
- zadrževanje in ponikanje neonesnaženih padavinskih voda v urbanih področjih,
- iskanje potencialnih rezervnih vodnih virov,
- priključitev skupno 95 % prebivalcev na sistem za odvajanje ter čiščenje onesnaženih voda,
- prenavljanje in posodobitev dotrajanih in preobremenjenih kanalizacijskih sistemov,
- sanacija predelov s stihijsko in razpršeno gradnjo,
- varovanje pred poplavami s padavinskimi vodami in vdorom visokih voda iz rek,
- opremljanje kanalizacijskega sistema z zadrževalnimi bazeni s ciljem minimalnega onesnaževanja s prelito vodo in ciljem, da postane Ljubljana spet kopalna voda.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Pomembnejše od iskanja novih vodnih virov je zaščita (zadostnih količin pitne vode) že obstoječih vodarn. Pri tem je najpotrebnejša (takojšnja) aktivna zaščita vodarne Hrastje s »singularnimi« vodnjaki (nalivalnimi in črpalnimi) za zaščito vodarne pred vdorom onesnažene vode iz (pod)mesta in severne obvoznice. Tu gre za bogatenje podzemnih voda Ljubljanskega polja in istočasno zaščito in kakovostno nadzorovan sistem odvzema vode iz podzemnih voda za vodarno Hrastje.

(2) Zagotavljanje požarne vode je pomemben del funkcije vodo oskrbnega sistema, vendar bo na nekaterih perifernih območjih treba preučiti alternativne vire te oskrbe zaradi neugodnega vpliva na zastajanje vode (poraba/večji presek cevovoda zaradi zagotavljanja delovanja hidrantnega omrežja).

(3) Dograditi bi bilo treba sklop kanalizacijskega sistema Ljubljanskega polja in določiti ukrepe za večjo varnost oskrbe s pitno vodo z zmanjšanjem negativnih dejavnikov, ki vplivajo na njeno kvaliteto.

(4) Nujna je dograditev kanalizacijskih sistemov znotraj vodovarstvenega območja vodnih virov in sicer:

- znotraj ožjega vodovarstvenega območja v naseljih: Stožice, delu Hrastja in Sneberju,
- v širšem vodovarstvenem območju: Dolinice, Glince, Zapuže, Stanežiče, Dvor, Medno, Tacen, Šmartno pod Šmarno goro, Ježa, Novo polje in Polje,
- izven vodovarstvenih pasov: Zadobrova, Slape, Vevče, Hrušica, Zadvor, Sostro, Sadinja vas, Rudnik, Galjevica, Črna vas, Majland, Žeje in Grič.

(5) Ostala območja izven centralnega kanalizacijskega sistema je treba opremiti v skladu z določili pravilnika in operativnega plana z lokalnimi kanalizacijskimi sistemi. To so kanalizacijski sistemi v naseljih Gameljne, Rašica in vsa naselja na vzhodnem oziroma jugovzhodnem hribovitem predelu MOL.

(6) Z izgradnjo zbiralnika C0 od Broda do centralne čistilne naprave Zalog so zagotovljene zadostne kapacitete, da se ukine delovanje čistilnih naprav Brod in Črnuče. Na C0 se bo navezovalo 147 naselij z možnostjo odvajanja odpadne vode.

(7) Predvidena je izgradnja kanalizacijskega sistema na Rakovi Jelši, s čimer se bo uredilo dolgoletno onesnaževanje Ljublanice in Ljubljanskega barja in zdravstvene ogroženosti Ljubljane. Na sistem bodo priključena tudi območja Sibirije, Ilovice, Črne vasi in poselitvena območja ob Ižanski cesti.

(8) Za območja razpršene poselitve v Zasavskem hribovju se predvideva izgradnja malih čistilnih naprav. Na območjih z visoko ranljivostjo podzemnih vodonosnikov in območjih varstvenih pasov vodnih virov, kamor spadajo naselja Podlipoglav, Mali Lipoglav, Veliki Lipoglav, Brezje, Repče, Pance, Selo pri Pancah, Trebeljevo, Prežganje, Zg in Sp. Besnica, Ravno Brdo in Janče, se obvezno gradijo lokalni kanalizacijski sistemi s čistilnimi napravami. Na drugih območjih kot so Češnjice, Zagradišče, Vnainarje, Gabrje, Tuji Grm, Dolgo Brdo, Volavlje, Žagarski Vrh in Javor pa se dovoli izgradnjo malih čistilnih naprav oziroma greznic, ki morajo biti atestirane in redno praznjene.

7.5. Odpadki

CILJI

(1) Temeljni cilj je racionalno ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki, in sicer v okviru tega racionalna raba prostora za zbiranje, obdelavo in predelavo odpadkov ter odlaganje preostankov odpadkov ob zmanjševanju vplivov na okolje. Pri tem se prednostno zagotovi:

- čim večjo pokritost območja MOL z ločenim zbiranjem (frakcij) komunalnih odpadkov na izvoru,
- vzpostavitev racionalne mreže namenskih objektov in naprav, zbirnih centrov ter objektov in naprav za nadaljnjo obdelavo (predelavo) odpadkov, vključno s predelavo biološko razgradljivih odpadkov, in sicer za celotno prispevno območje,

- regionalizacijo in povezovanje tehnoloških sistemov (racionalizacija oskrbe, ekonomija obsega, naravne danosti, geografske razmere) predvsem na ravni predelave in odlaganja odpadkov,
- stimulatивно in usmerjeno cenovno oziroma tarifno politiko glede na količino in kakovost odpadkov po načelu »povzročitelj plača«.

USMERITVE IN ZASNOVA

(2) V okviru zasnove prostorskih ureditev MOL na področju ravnanja z odpadki se s predlaganimi usmeritvami na tem področju zagotovi zlasti izpolnitev temeljne funkcije SPN MOL kot glavnega strateškega prostorskega akta občine.

(3) Zasnova opredeljuje območja in površine za ravnanje z odpadki tako, da bo izvajanje dejavnosti v skladu s predpisi in bodo negativni vplivi na naravno, kulturno in bivalno okolje minimalni. Mikrolokacije posameznih objektov in naprav za ravnanje z odpadki niso določene, saj zaradi svoje konfliktnosti v prostoru terjajo zahtevno usklajitev z drugimi rabami. V zasnovi so predlagane prostorske rešitve za:

- zajem odpadkov (zbiravnice ločenih frakcij – ekoloških otokov, zbirni centri);
- obdelavo (predelavo) odpadkov (razvrščanje-sortiranje, snovna predelava: kompostiranje, predelava gradbenih odpadkov, ...);
- odstranjevanje odpadkov (mehansko-biološka obdelava/stabilizacija, toplotna obdelava odpadkov, odlaganje preostankov odpadkov).

Vzpostavitev mreže objektov in naprav za zbiranje

(4) Obstoječe zbiravnice (ekološki otoki), vključno za zbiranje biološko razgradljivih odpadkov, se uravnoteženo razporedijo po celotnem območju MOL. Posebna pozornost se posveča urejanju zbiranja odpadkov s podzemnimi zbiravnicami v starem mestnem jedru in postopna širitev na širše območje mesta. Prav tako je treba optimirati ravnanje z odpadki v območjih z visoko gostoto poselitve (večja blokovska naselja) s pomočjo zbirnih stiskalnic.

(5) Na območju MOL se postavi še tri do štiri zbirne centre, po možnosti v bližini mestne obvoznice – ringa, in sicer tako, da se, ob obstoječem zbirnem centru na območju odlagališča Barje (jug), prostorsko zaokroža prednostno še prispevna območja Vižmarje-Šiška (zahod: Stanežiče), Bežigrad-Črnuče (sever: gospodarska cona na Brnčičevi) in Moste-Polje-Zalog (vzhod: bližina Papirnice Vevče, CČN). Ti se po možnosti kombinirajo s kompatibilnimi dejavnostmi obdelave odpadkov.

Izgradnja regijskega centra

(6) V skladu z državno strategijo razvoja regijskih centrov za ravnanja z odpadki se za območje *Ljubljane z okolico* nadaljuje z izgradnjo regijskega centra za ravnanje z odpadki - RCERO. Kot najprimernejše območje za večji del objektov in naprav RCERO se dolgoročno opredeli obstoječe območje ob odlagališču Barje.

Obdelava (predelava) odpadkov

(7) Za dejavnosti nadaljnje obdelave (predelave) ostalih vrst odpadkov (ločene frakcije, odpadne kovine, ...), in trženje s pridobljenimi sekundarnimi surovinami, se prednostno upošteva instrument gospodarske pobude (zainteresiranosti) in širše družbene sprejemljivosti. Z gospodarskimi subjekti, ki obratujejo na neprimernih lokacijah, se v dogovoru iščejo primernejše lokacije. Širša območja mikrolokacij se iščejo v Črnučah (Šlandrova in Brnčičeva ulica), na Dolgem mostu (Cesta dveh cesarjev) in Vevčah (Vevška cesta, Papirniška pot) oziroma Zalogu (CČN).

(8) Zbiranje in razvrščanje nevarnih odpadkov pred nadaljnjim ravnanjem se izvaja v tistih zbirnih centrih, katerih mikrolokacije ustrezajo zahtevam varstvenih pasov vodnih virov.

(9) Za ravnanje z živalskimi odpadki z visokim tveganjem ter drugimi organskimi odpadki se še naprej namenja območje v Zalogu (Koto, Agrokombinatska cesta).

(10) Za izvajanje snovne predelave gradbenih odpadkov se primerne lokacije prednostno iščejo oziroma namenjajo na območjih, ki so že degradirana s podobnimi dejavnostmi (delujoči ali opuščeni kamnolomi, peskokopi, ipd.) ter se s tem zagotavlja sinergične učinke rabe prostora in dveh med

seboj sorodnih dejavnosti, in sicer tudi za izvajanje končne sanacije oziroma povrnitev območij v prvotno stanje.

Odstranjevanje odpadkov

(11) Odstranjevanje odpadkov se zagotavlja na prostorsko racionalen način, ob upoštevanju zahtev za varstvo okolja in družbeni sprejemljivosti lokacije.

(12) Odlaganje preostanka odpadkov se izvaja na lokaciji, ki ustreza merilom sprejemljivosti. Lokacija za odlagališče na Barju se dolgoročno opredeli do leta 2025.

(13) V okviru načrtovanja energetske izrabe odpadkov s toplotno obdelavo predelanih odpadkov (sekundarnega goriva kot produkta RCERO) in odlaganja preostankov se predvidi načrtovanje energetske naprave s hkratnim izkoristkom energije. Prostorske ureditve za toplotno obdelavo odpadkov se načrtuje tako, da se zagotavlja priključitev na obstoječa energetska omrežja ter možnost izkoristka toplotne energije za daljinsko ogrevanje ali v gospodarske namene. Prostorske ureditve za toplotno obdelavo odpadkov se načrtuje kot gospodarske objekte in naprave na območjih z možnostjo navezave na železniško prometno omrežje in zagotovljenimi prostorskimi možnostmi za odlaganje preostankov po toplotni obdelavi odpadkov. Pri iskanju širših območij mikrolokacij se zato prednostno najprej prouči obstoječe objekte in naprave, ki v prihodnosti z nadgradnjo lahko zagotavljajo te dejavnosti (TE-TO Ljubljana, Energetika Ljubljana, Barje).

Stara bremena in črna odlagališča

(14) Stara odlagalna polja na odlagališču Barje, ki nimajo ustreznih preprek za omilitev vplivov na okolje, se v smislu bližine naravovarstvenega območja Barje sanirajo na tehnološko ustrezen način. V primeru obratovanja naprave za toplotno obdelavo odpadkov, se prouči tudi možnosti premestitve in toplotne obdelave teh odpadkov ter odložitve preostanka na vnaprej pripravljeno odlagališče.

(15) Sistemsko je treba pristopiti k urejanju razmer na črno odloženih, zlasti gradbenih odpadkov, vključno z nevarnimi azbestno-cementnih odpadki, ki nastanejo pri rušenju objektov, in sicer v okviru obstoječih zmogljivosti odlagališča Barje in/ali v okviru sistema predelave gradbenih odpadkov.

7.6. Pokopališča

(A) CILJI

(1) Zasnova zasleduje predvsem sledeče cilje:

- Območja pokopališč vključiti na osnovi enotnih izhodišč in javnega interesa za primarno in sekundarne rabe.
- Zasnovati omrežje pokopališč, ki je osnova za razvoj in rabo prostora ter nadaljnjo organizacijsko in pravno urejanje zadev (na območju MOL je 18 pokopališč).
- Uveljaviti načelo trajnega varovanja območij pokopališč in vključevanja v zeleni sistem.
- Novogradnje, urejanje in vzdrževanje na pokopališčih podrediti najstrožjim strokovnim merilom in kriterijem, kontekstu okolja in dejavnosti.
- Ugotoviti potrebe dejavnosti v regiji in vzpostaviti izhodišča za sodelovanje na področju.
- Varovanje vseh pokopališč kot območij kulturne dediščine.
- Izdelava sanacijskih načrtov za pokopališča, ki se nahajajo na območjih varstva vodnih virov.
- Ureditev lokacije za pokopališče za male živali.

(B) ZASNOVA IN USMERITVE

(1) Značaj pokopališč v Ljubljani in odnos prebivalcev do njih narekuje povezovanje vseh obstoječih in novih pokopališč v omrežje, ki je del »zelenega« sistema mesta. Vsa, tudi manjša pokopališča se kot javni parki ohranjajo v urbanih okoljih. Zasnove in ureditve pokopališč in grobov se prilagajajo pričakovanjem uporabnikov predvsem tako, da se razširja ponudbo različnih pokopaliških okolij.

(2) Obstoječa pokopališča so razporejena v dve kategoriji: mestna in krajevna pokopališča. Predvideva se širitev predvsem mestnih pokopališč, krajevna pokopališča se v glavnem ohranja aktivna v sedanjem obsegu.

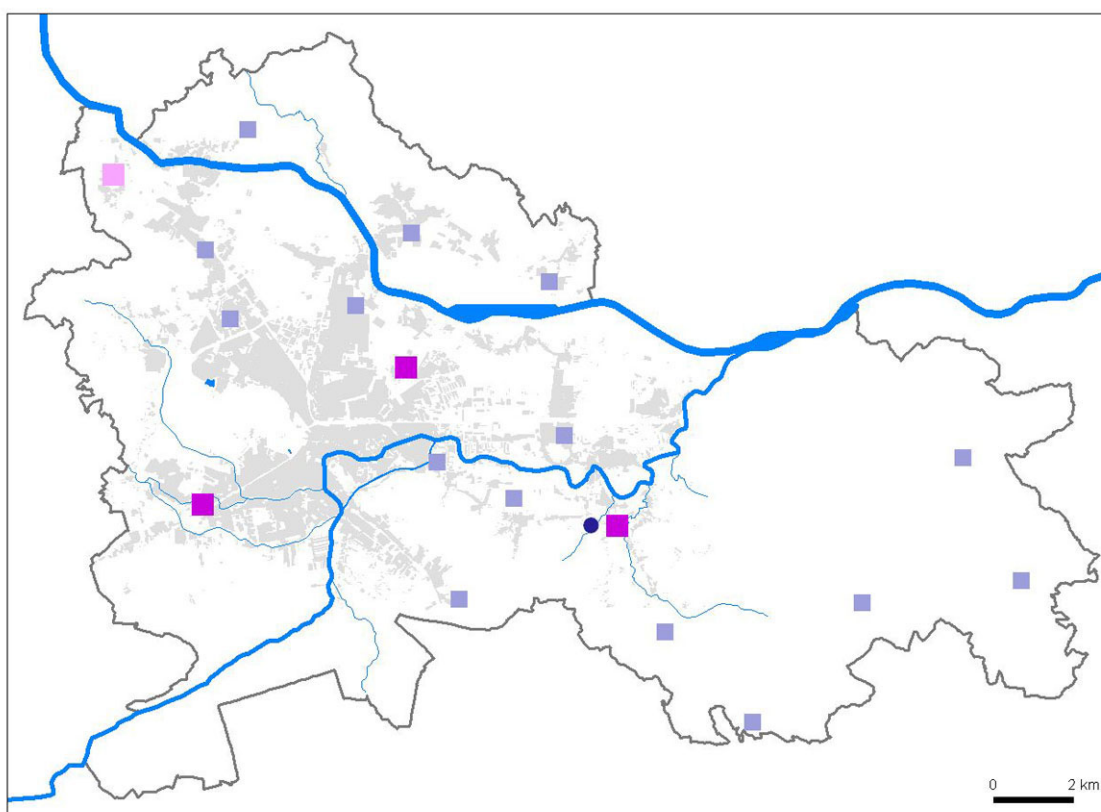
(3) Mestna pokopališča (Žale, Vič in Sostro) so pokopališča, namenjena najširšemu krogu prebivalcev in imajo dobre prostorske možnosti za širitev.

(4) V preučevanju je lokacija za novo mestno pokopališče na območju Stanežič, ki bi nadomestilo potrebe po širitvi krajevnih pokopališč Šentvid in Dravlje.

(5) Krajevna pokopališča (Šentjakob, Bizovik, Dravlje, Polje, Šmartno, Rudnik in Šentvid) so pokopališča z večjo stopnjo lokalne pripadnosti. Možnost širitve na obstoječi lokaciji imata predvsem pokopališči Polje in Šentvid. Razvojno gledano bi za te pokopališke prostore moralo obveljati, da se ponujajo kot prostori pokopavanja za razširjeno območje pripadnosti.

(6) Druga krajevna pokopališča (Šentpavel, Javor, Prežganje, Lipoglav, Janče, Štepanjsko Naselje, Črnuče in Stožice) se bodo v planskem obdobju postopno zapolnjevala na obstoječih lokacijah. Dovoljena so vzdrževalna dela in izgradnja manjših mrliških vežic.

(7) Vsa pokopališča v MOL bodo aktivna tudi po zapolnitvi grobnih polij, saj je več kot 90 % pokopov žarnih.

Legenda :

- mestno pokopališče
- novo mestno pokopališče
- krajevno pokopališče
- pokopališče za male živali

Vir: MOL, 2006; UIRS, 2008

Slika 22: Pokopališča v MOL

(8) Dolgoročni cilj je v določenem času spremeniti značaj pokopališč v mestu tako, da bo obstoječe omrežje pokopališč skupaj z novimi lokacijami postalo eno od parkovnih omrežij mesta. V prostorskem smislu je omrežje javnih pokopaliških parkov del zelenih površin.

(9) V organizacijskem smislu koncept pomeni postopni prehod na mestna pokopališča, ki jih prebivalci izbirajo glede na značilnosti, kvalitete, posebnosti, posamezne lokacije in vsaj v pretežni meri ne več glede na teritorialno pripadnost.

(10) Lokacija za pokopališče za male živali z ustrezno upepeljevalnico bo določena na osnovi podrobnejše preveritve potencialne lokacije ob pokopališču Bizovik.

8. Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev

karta 6: Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje

(1) Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev za posamezne posege in ureditve so dane v prejšnjih poglavjih, v zasnovah in usmeritvah za razvoj posameznih sistemov lokalnega pomena (poselitev, družbena in javna infrastruktura, krajina). V zasnovi razmestitve dejavnosti v prostoru so podrobneje določene usmeritve za določanje namenske rabe ter opredeljeni ukrepi in projekti.

(2) V tem poglavju so obravnavane predvsem usmeritve za urbanistično arhitekturno oblikovanje na različnih ravneh mesta (obmestje, kompaktno mesto in mestno središče) in za različne elemente razpoznavne strukture mesta (karakteristična območja, povezovalne strukture in območja kulturne krajine), ki so opisana v poglavju 4.2: Usmeritve za urbanistično oblikovanje.

8.1. Splošne usmeritve za oblikovanje mesta na različnih ravneh

8.1.1. Mestno središče

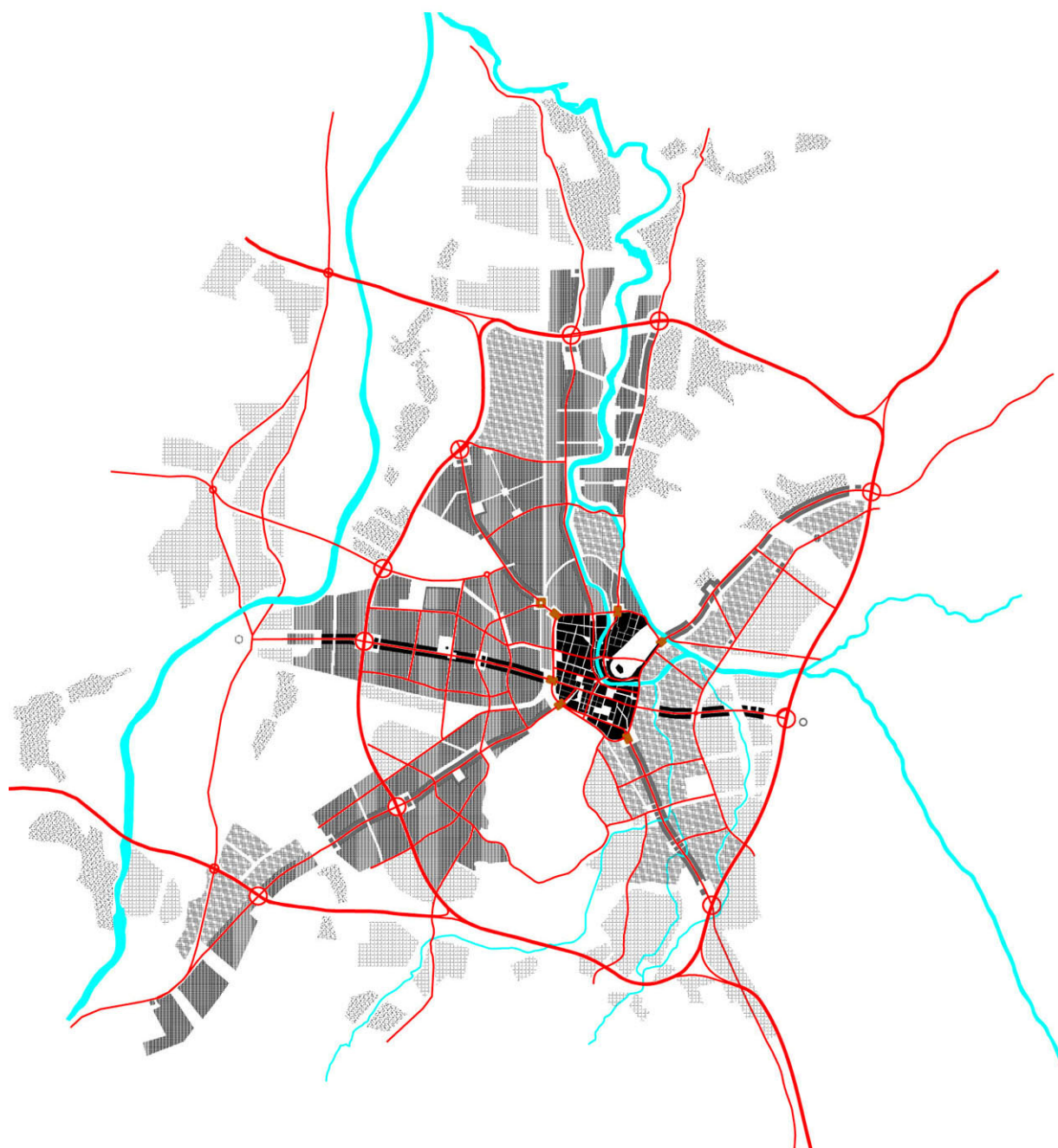
(1) Razvoj mestnega središča se bo usmerjal na osnovi prepoznanih karakteristik, ki izražajo kakovosten značaj in rabo prostora ter predstavljajo svojstveno identiteto:

- celovito ohranjanje, varstvo in prenova zgodovinskega mestnega jedra, njegove urbane dediščine, kulturnih in duhovnih vrednot,
- celovito ohranjanje in prenova karakterističnih območij, še zlasti območij najkvalitetnejših kulturnih spomenikov in dediščine (srednjeveško mestno jedro, srednjeveška predmestja, baročna, secesijska, Plečnikova in moderna Ljubljana),
- vzdrževanje, ohranjanje in prenova ključnih arhitekturnih spomenikov iz različnih zgodovinskih obdobj,
- varovanje in dograditev vodilnih urbanističnih potez (sistem ulic in trgov na obeh straneh Ljubljance, notranji obroč z vstopnimi trgi na križiščih z radialnimi vpadnicami, naravnanimi na grajski hrib, povezava Grad- Rožnik, mestna magistrala, Plečnikova avenija...),
- ohranjanje in prenova ključnih spomenikov zgodnje industrijske arhitekture (Tobačna, Rog, Cukrarna...) za nove mestne dejavnosti,
- dograditev začetih projektov (NUK, prometna glava) in rekonstrukcija degradiranih površin s kvalitetnim oblikovanjem javnih prostorov in arhitekture (predvsem območje med Masarykovo cesto, Njegoševo cesto, nabrežjem Ljubljance in Resljevo cesto, ter ob Kolodvorski ulici),
- ureditev novih razvojnih območij (urbanih vozlišč) ob notranjem ringu, posebej območij na stiku mestnih avenij (vpadnic) in notranjega ringa : križišče Celovska cesta, Tivolska cesta, križišče Tržaška cesta, Aškerčeva cesta, križišče Slovenska cesta/Dunajska cesta, Tivolskacesta/Trg OF (Bavarski dvor), križišče Šmartinska cesta-Masarykova cesta z ureditvijo Grablovičeve ulice, križišče Njegoševa cesta –Poljanska cesta,
- ohranjanje in spodbujanje programov, ki generirajo raznolikost urbanega življenja (alternativna kultura: Kersnikova ulica, Metelkova ulica, pomembna socialna žarišča..).

(2) V širšem mestnem središču, ki je zamejeno z Gruberjevim kanalom, traso Dolenjske železnice, območjem novega Potniškega centra in zelenimi športnimi površinami med parkom Tivoli in Tivolsko cesto, se dopuščajo večji odmiki od obstoječih tipoloških in morfoloških vzorcev skladno s splošnimi določili IPN MOL in možnostmi pozidave.

Slika 23: Morfološki model mesta

Slika 24: Silhueta in pogledi

MORFOLOŠKA ZASNOVA

URBANO TKIVO

- mestno središče
- srednja do visoka zazidava
- nizka do srednja zazidava
- nizka do srednja zazidava v zelenju
- nizka zazidava v zelenju

ZGOŠČEVANJE MESTNE RABE IN ZAZIDAVE

- mestna magistrala
- vpadnice
- markerji, objekti značaja lokalnega znamenja

POVEZAVE

- ulična mreža
- vstopni trgi v mestno središče
- vstopi v mesto
- mestna obvoznica
- avtocestni sistem

UIRS, februar 2008

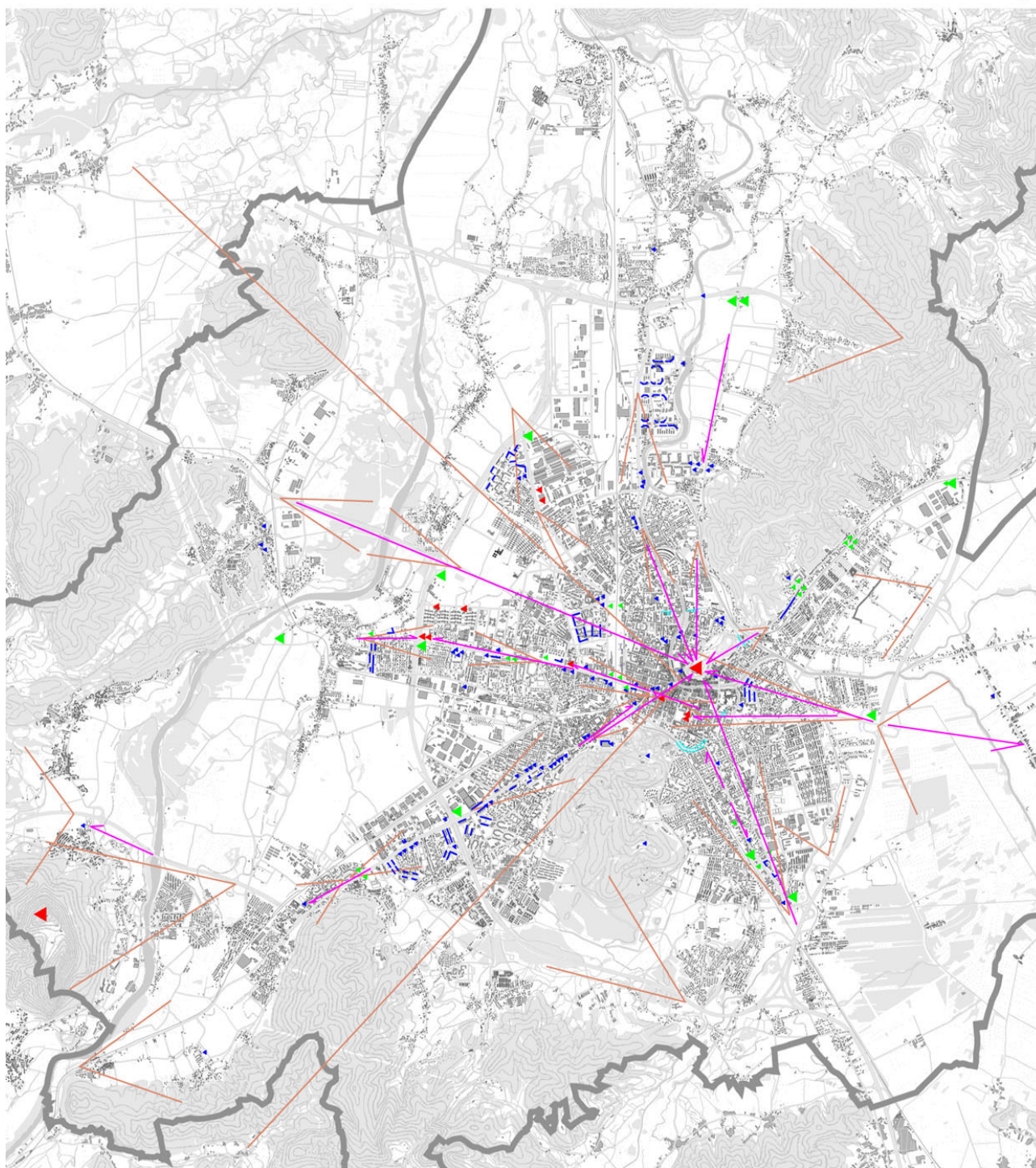

Silhueta in pogledi

M 1:50.000

Legenda

- ▲ najpomembnejše mestne vedute
- pomembne mestne vedute
- močno izražen grajeni rob
- predviden grajeni rob
- ▲ načrtovani manjši grajeni poudarki
- ▲ načrtovane manjši grajeni poudarki
- predvidena izboljšava vstopa v notranji obroč
- pomembni pogledi
- vedutni pogledi

8.1.2. Kompaktno mesto

(1) Na ravni kompaktne mesta se ohranja in krepi radiocentrični morfološki model mesta s koncentrirano pozidavo ob krakih in ohranjanje zelenih klinov med njimi ter prenova karakterističnih mestnih območij:

- varovanje in krepitev morfološke zgradbe, ki ima značilnosti krakastega in koncentričnega modela,
- ohranjanje tkiv, ki imajo prepoznano umetniško-zgodovinsko vrednost in predstavljajo socialno in kulturno identiteto,
- usmerjanje razvoja karakterističnih območij ter celovito ohranjanje in prenova območij kulturnih spomenikov in dediščine,
- valorizaciji in sanaciji pripadajočih površin karakterističnih območij, tudi skozi ohranitev in povečanje obstoječega zelenja,
- celovita prenova in/ali rekonstrukcija degradiranih območij,
- prenova in dograditev vodilnih urbanističnih in krajinskih potez (avtocestna obvoznica, mestna magistrala Barjanska-Slovenska-Dunajska, mestni kraki, koncentrične cestne povezave med kraki, Ljubljana, POT),
- na križiščih mestnih vpadnic z avtocestno obvoznicco bo treba zgraditi nova programska žarišča in jim dati razpoznavno podobo (gateway),
- varovanje in izboljšanje ključnih pogledov in silhete mesta.

(2) Kompaktno mesto se regulira skladno z značilnostmi urbanih struktur (na primer karakteristična območja, območja ob mestni magistrali in avenijah) in z normativi, določenimi glede na posamezno namensko rabo, oziroma vrednosti, ki izhajajo iz stopenj izkoriščenosti (FI, FZ).

8.1.3. Obmestje

(1) Pri urejanju območja MOL zunaj avtocestnega obroča se upošteva:

- celovito ohranjanje, varstvo in prenova kvalitetnih sestavin pozidanega prostora in ohranjanje naravnih vrednot,
- zgoščanje, zaokroževanje obstoječih poselitvenih območij,
- varovanje in krepitev krajinske identitete in oblikovanje jasnih robov (grajenih, zelenih) med pozidanim prostorom ob krakih in naravnim zaledjem (morfološki model),
- nadgrajevanje in ustvarjanje razpoznavne identitete kraja in boljše orientacije v prostoru z oblikovanje lokalnih središč kot tudi robov naselij,
- prenova in dograditev vodilnih krajinskih potez (na primer obsavski prostor).

(2) Območja obmestja se regulirajo skladno z normativi določenimi glede na posamezno namensko rabo oziroma vrednosti, ki izhajajo iz stopenj izkoriščenosti (faktor izrabe parcele, v nadaljevanju FI in faktor zazidanosti parcele, v nadaljevanju FZ) in lege objekta v prostoru (na primer ob prometnih koridorih, lokalnih središčih).

8.1.4. Višinski gabariti

(1) Nove dominante naj bodo koncentrirane na vstopih v mesto (predvsem iz avtocestnega obroča), na vstopnih trgih v mestno središče, v lokalnih središčih ob vpadnicah, ob pomembnih funkcionalnih vozliščih, programskih žariščih in zaključkih dolgih pogledov.

(2) Pri podrobnejšem načrtovanju je treba upoštevati območja enotnega gabarita, občutljiva za izgradnjo višjih objektov (na primer karakteristična mestna območja), območja primerna za gradnjo višjih objektov (na primer severni in severno-vzhodni del kompaktne mesta) in posamezne lokacije, primerne za vizualne dominante oziroma lokalna znamenja.

(3) V mestnem središču se ohranja obstoječa enovitost gabaritov s posameznimi izstopajočimi poudarki.

(4) Usmeritve za višinske gabarite:

- v historičnem mestnem jedru se višinski gabariti ne spreminjajo, izjemoma je dopustna le izravnava z vencem sosednje stavbe ob upoštevanju spomeniško varstvenih smernic,
- v središču mesta znotraj notranjega cestnega obroča je maksimalna višina stavbe 35 m in ne več kot 2 etaži višje od sosednje stavbe,
- v območju širšega mestnega središča zunaj notranjega cestnega obroča je maksimalna višina objektov 75 m (višina gradu).

(5) Višinski poudarki so možni le na novih urbanih vozliščih zunaj notranjega cestnega obroča.

(6) Mestni kraki – območja prepletanja dejavnosti ob mestnih vpadnicah (mestna magistrala, avenije, vpadnica) – so razdeljeni na območja z različno regulacijo vertikalnih gabaritov. Višinske dominante so locirane na križiščih mestnih krakov z AC obvoznico, na vstopnih trgih ob mestnem ringu ter na pomembnejših vozliščih ob programskih jedrih. Območja višinske regulacije s srednjim vertikalnim gabaritom izhajajo iz obstoječih višinskih poudarkov. V območjih najnižje višinske regulacije se z minimalnimi posegi varujejo pomembnejše vedute na obstoječe prostorske dominante in krajino.

(7) Obstoječe pomembnejše vedute na prostorske dominante in krajino se varujejo predvsem iz javnih mestnih prostorov (na primer vstopni trg na Žalah).

8.1.5. Urbanistični normativi

(1) Normativi za določanje stopnje izkoriščenosti zemljišč za gradnjo nad terenom naj ne presegajo spodaj opredeljenih vrednosti:

Lega v prostoru	območje	Gostota zazidave	FI
Mestno središče	Historično / Srednjeveško jedro		Obstoječi
	Ožje mestno središče		do 3,5
	Širše mesto središče		do 3,5 in/ali skladno s strokovnimi podlagami
Kompaktno mesto	Karakteristična območja – soseske		do 1,0
	Karakteristična območja – območja kulturne dediščine		skladno s smernicami in zahtevami pristojnega zavoda za kulturo
	Območja ob mestni magistrali in avenijah		1,2 – 2,0
	Ostala območja	Nizka	0,3 – 0,8
		Srednja	0,5 – 1,5
		Visoka	1,0 – 2,0
		in /ali	po normativu v IPN MOL glede na podrobnejšo namensko rabo
Obmestje	Območja ob prometnih koridorih (mestna magistrala, avenije/ vpadnice) in v lokalnih središčih		do 1,2
	Ostala območja	Nizka	do 0,5
		Srednja	0,5 – 1,0
		in /ali	po normativu v IPN MOL glede na podrobnejšo namensko rabo

(2) Vrednosti iz prejšnjega odstavka se izjemoma lahko prekoračijo, če pomenijo večjo kakovost prostora in se zadovoljijo potrebe po zelenih in prometnih površinah.

(3) Normativi za parkirna mesta se predpišejo glede na namembnosti ali dejavnosti v IPN MOL. Glede na lego objektov v prostoru se ti uporabljajo po naslednjih kriterijih:

- na območju mestnega središča se normativi za parkiranje zmanjšajo za 30%,
- na območju kompaktnega mesta ostanejo normativi za parkiranje nespremenjeni,
- na območju obmestja se normativi za parkiranje povečajo za 15%.

(4) Pri izračunu zelenih površin se upošteva:

- na območju mestnega središča in širšega območja mestnega središča: do 30 % zelenih površin na stanovanjsko enoto v večstanovanjskih objektih ter v stanovanjskih objektih za posebne namene je dopustno zagotoviti tudi na strehah objektov, ki so urejene kot odprte terase, pri čemer terasa ne sme biti manjša od 100 m² in mora biti urejena kot zelena površina, namenjena stanovalcem v objektu,
- na območju kompaktnega mesta in obmestja: najmanj 15 m² na stanovanjsko enoto.

8.2. Usmeritve za urbanistično arhitekturno oblikovanje elementov razpoznavne strukture mesta

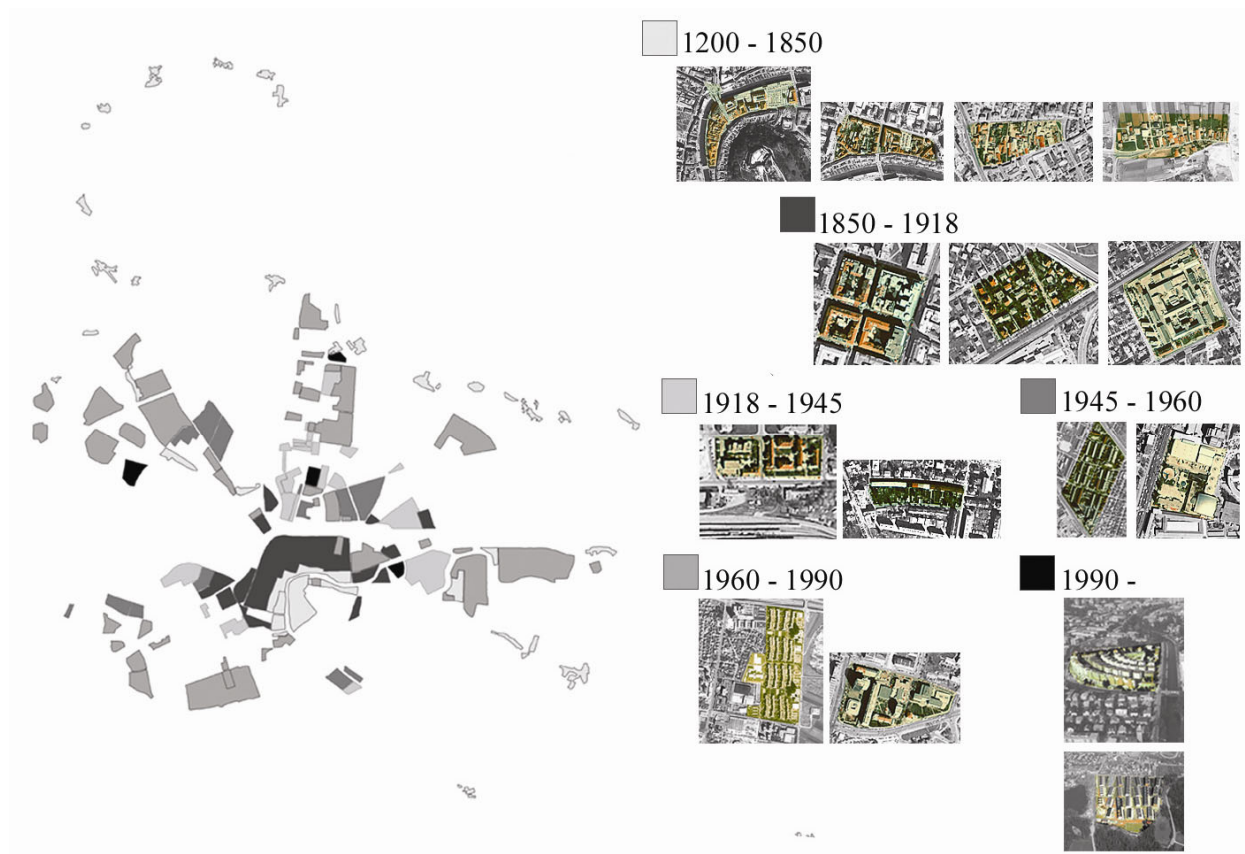
8.2.1. Karakteristična območja MOL

(1) Na območju MOL je bilo identificiranih 15 tipov karakterističnih območij, ki predstavljajo prednostna območja prenove zaradi bogastva kulturne dediščine in urbanistično arhitektonskih kvalitete. Razvrščeni so kronološko v 7 obdobjih in morfološko v 15 podskupin:

- **1200 -1500** srednjeveško mestno jedro kot najkvalitetnejši del mesta in razglašen po Zakonu o varstvu kulturne dediščine (v nadaljevanju ZVKD) kot naselbinski spomenik
- **1500 -1800** srednjeveška predmestja (Šempetrsko, Poljansko predmestje, Rimska cesta z Borštnikovim trgom) in primestne vasi (Krakovo, Trnovo, Spodnja Šiška, Vodmat)
- **1800–1918** nove mestne četrti 19. stoletja: današnje mestno središče znotraj ringa, ki je bilo urejeno ob koncu 19. stoletja (Prešernova cesta, Masarykova cesta, Njegoševa cesta), najstarejše vilske četrti (med Prešernovo cesto in Tivolijem, najstarejši del Rožne doline, Poljane) in območja posebnih dejavnosti (kasarne, bolnice, industrijskih kompleksi)
- **1929-45** mestne stanovanjske kolonije, vilske četrti, delavska predmestja, industrijski kompleksi iz medvojne obdobja
- **1945–1965** območja organizirane stanovanjske gradnje, industrijski kompleksi
- **1965- 1990** velike stanovanjske soseske, kompleksi javnih dejavnosti, občinska središča, moderni zazidalni kompleksi v mestnem središču in ob mestnih vpadnicah (Trg republike, Trg Ajdovščina, Bavarski dvor...)
- **po 1990** (Bežigranski dvor, Nove Poljane, Župančičeva jama, Mostec)

(2) Oblikovalske usmeritve za urejanje karakterističnih območij se nanašajo na zunaj vidne elemente urbane forme, oziroma na tiste sestavine, zaradi katerih je območje ovrednoteno kot karakteristično območje, predvsem odnos do širšega zaledja kulturne krajine (pogledi, vedute) ali morfološki vzorec, ki ga sestavljajo:

- ulična mreža ter razporeditev in kvaliteta odprtih javnih prostorov (trgov in parkov),
- zunanji videz, koncepti in arhitekturne kvalitete pozidave odprtih prostorov,
- parcelno tkivo (značilen parcelni ritem, velikost in oblike parcel, odnos do ulic ali trgov, razmerje med pozidanim in nepozidanim delom parcel...),
- zazidalni sistem (način zazidave parcel, odnos med javnim in privatni prostorom, odnos do ulice, odnos do sosednjih parcel, gostota zazidave, horizontalni in vertikalni gabariti...),
- stavbno tkivo (merilo, slogovne, konstrukcijske značilnosti arhitekture, gradivo, bogastvo okrasa....),

Slika 25: Karakteristična območja mesta

(3) Varujejo se tudi tisti objekti, ki niso posebej ovrednoteni kot kulturna dediščina (v nadaljevanju KD), pač pa prispevajo k videzu celote. V teh območjih so možna rušenja in nadomestne gradnje samo pod pogoji, ki jih za vsak primer posebej predpiše pristojni zavod za varstvo kulturne dediščine.

(4) Za območja, ki so razglašena kot urbanistični spomeniki, veljajo določila, ki so navedena v posameznem aktu o razglasitvi po ZVKD.

(5) Območja kulturne dediščine, ki so vpisana v Zbirni register dediščine, se urejajo v skladu z določili ZVKD in smernic s področja varstva KD.

(6) Podrobne usmeritve za urejanje drugih karakterističnih območij morajo biti izdelane za vsako območje posebej na podlagi podrobnejše analize in valorizacije konkretnega območja.

8.2.2. Povezovalne strukture

(1) Najkvalitetnejše povezovalne strukture grajenega prostora, ki oblikujejo identiteto mestnega središča in sooblikujejo morfološko strukturo mesta ohranjamo in kvalitetno nadgrajujemo.

(2) **Vodilne poteze mestnega središča** (arterija Ciril Metodov trg – Mestni trg – Stari trg – Gornji trg s Poljansko cesto in Karlovško cesto s sistemom trgov, ki se navezujejo nanjo, arterija Gosposka – Wolfova – Trubarjeva z zaključkom v Hrvatskem trgu in Šempetrski cerkvi s sistemom nanjo navezanih trgov: Plečnikova avenija Trnovska cerkev – Vegova ulica – Kongresni trg, os Mestni trg – Prešernov trg – Tivolski grad) se varujejo, prenavljajo in kvalitetno programsko in oblikovno nadgrajujejo v skladu z njihovi kulturno zgodovinskim in urbanistično arhitekturnim značajem in v skladu z ZVKD in veljavnimi odloki.

(3) **Notranji cestni obroč** (Zoisova cesta – Aškerčeva cesta - Tivolska cesta – Masarykova cesta – Njegoševa cesta – Roška cesta – Ulica za Gradom – Karlovška cesta) varujemo in programsko ter oblikovno nadgrajujemo ter preoblikujemo v mestni bulevar z ambicioznejšo obdelavo in

strukturiranostjo fasad. Križišča z vpadnicami urejemo kot vstopne trge, ki zahtevajo urbanistično arhitektonsko ureditev najvišje kakovosti, zato se bodo urejali na osnovi javnih natečajev.

(4) Mestne vpadnice: mestna magistrala in avenije

- Potezo Barjanska cesta – Slovenska cesta – Dunajska cesta urejamo in oblikujemo kot pomembno mestno magistralo, ob kateri koncentriramo najpomembnejše centralne dejavnosti. Potezo simbolno končujeta predvidena parkovna zaključka na Barju in ob Savi.
- Ob mestnih vpadnicah (Celovška cesta, Tržaška cesta, Litijska cesta, Zaloška cesta, Šmartinska cesta in Dolenjska cesta) koncentriramo novo zazidavo in dejavnosti. Vpadnice se v območju kompaktne mesta preoblikujejo v avenije (razen Dolenjske ceste) z oblikovno poudarjenimi novimi funkcijskimi in lokalnimi središči.
- Celovška cesta: pretežno stanovanjsko poslovni program se dograjuje na osnovi obstoječega oblikovalskega koncepta z linearno zasnovano visoko zazidavo, s poudarki na programskih vozliščih ob postajah JPP.
- Šmartinska cesta: pretežno trgovsko poslovni program, oblikovati je treba novo fasado ob zelenem trgu ob Žalah in na območju prestrukturirane proizvodno storitvene cone v južnem delu, primerna uporaba visokih gabaritov.
- Tržaška cesta in Dolenjska cesta zahtevata delno rekonstrukcijo slabega stavbnega fonda, izrazitejši programski značaj in vzpostavitev celovitega oblikovalskega koncepta. V južnem delu Tržaške ceste je treba zaradi ohranjanja pogledov na Grad predvideti nizke gabarite.
- Litijska cesta in Zaloška cesta se urejata celovito v sklopu (re)urbanizacije vzhodnega mestnega kraka z osrednjo zeleno potezo ob Ljubljani.

(5) Avtocestni obroč se preoblikuje iz izključno komunalnega objekta v doživljajsko ter programsko raznoliko in pestro potezo, ki pri visokih hitrostih gibanja omogoča lažjo orientacijo, predvsem pri vstopanju v kompaktno mesto. Na križiščih vpadnic z obvoznico bo treba zgraditi nova programska žarišča in jim dati razpoznavno podobo (tudi z višinskimi poudarki).

Obrečni prostor

(6) Ljubljanka: Obrečni prostor Ljubljane se urejuje celovito v vsem njenem poteku skozi tri krajinske sisteme: barje, mesto in prodni nasipi savskih naplavin na vzhodu. Reka postane nosilka rekreacijskih, ekoloških in kulturnih programov in povezovalka delov MOL, skozi katere teče. Obvodni prostor se ustrezno programsko in oblikovno obogati ter poveže z drugimi zelenimi površinami in javnimi odprtimi prostori v mestu. Za nemoteno delovanje omenjenih povezav so ključne zvezne ureditve, kot so plovna, kolesarska in pešpot ter ekološki koridor. Rečni bregovi se uredijo in strogo varujejo pred pozidavo, ozeleni se nabrežja, obogati se njihov program, uredijo se javne sprehajalne poti in v največji meri se z nabrežij ukine promet. V mestnem zaledju se ohranjajo strukturne značilnosti odprte rečne krajine.

(7) Sava in obsavski pas: Celotno območje ob Savi v MOL je treba obravnavati celovito in v skladu z naravnimi in krajinskimi kvalitetami prostora ter glede na predvidene ureditve za savsko verigo hidroelektrarn. Pri tem je treba urediti sistema zelenih krožnih poti v rekreacijsko pomembnih območjih: obsavski pas od Črnuč do Šentjakoba (na levem bregu) in pas med Tacnom in Črnučami (na desnem bregu), ohraniti in vzpostaviti nove povezave v širše zaledje, na Pot in v mestno središče, ureditev brežin in dostopov do vode, ohraniti ekološko pomembno območje, varovati odprti klimatsko pomemben zeleni koridor in zgraditi rekreacijski park, ki bo zagotovil ustrezno prehodnost in povezanost območij zelenega sistema.

(8) Pot je prostorska ureditev, načrtovalska poteza in javna zelena površina z značajem kulturnega in zgodovinskega spomenika. Je najbolj velikopotezna ureditev odprtega prostora za priložnostno rabo v Ljubljani, ki s svojim krožnim potekom simbolno povezuje različne dele MOL in tako posredno poudarja raznolikost naravnih in grajenih prvin mesta. Pot je treba dograditi na delih, kjer je njena trasa še prekinjena. Ob celotni trasi, ki poteka skozi naseljena območja, je treba predvideti razširitve za dvosmerne kolesarske steze. Na Pot se, kjer to dopuščajo prostorski pogoji, naveže tudi ureditve lokalnih in tematskih parkov. Na mestih, kjer Pot poteka skozi predvidena območja novogradnje, pa se ob trasi zagotovi najmanj 20m širok zeleni pas z obojestranskim drevoredom.

8.2.3. Krajske strukture

(1) Območja kulturne krajine, ki je zaščiteni po ZVKD (Tivoli, Grad) oziroma krajinskih parkov, ki so zaščiteni po ZND (Rožnik in Šišenski hrib, Polhograjski dolomiti, Barje - predlog, Šmarna gora - predlog, Dobeno - predlog), se urejajo v skladu z odlokom o razglasitvi po ZVKD oziroma ZVND, ki varujeta pomembne sestavine naravne in kulturne dediščine:

- krajinsko zgradbo (naravne prvine, kulturne sestavine, arheološke plasti, značilne tipološke krajinske prvine in krajinsko morfologijo,
- posebne prvine vidnega doživljanja in prepoznavnost krajine,
- naravne procese, ki podpirajo značilnosti kulturne krajine,
- prostorsko organizacijo kulturne krajine v povezavi s stavbno in naselbinsko dediščino,
- mejna območja med kulturno krajino in okolico.

(2) Za grajene objekte znotraj meja območij kulturne krajine, ki nimajo značaja kulturne dediščine, se omejujejo možnosti razvoja in prepovedujejo kakršnekoli širitve, prizidave, prezidave in nadzidave obstoječih objektov oziroma nadomestne gradnje ali novogradnje na obstoječih parcelah ter spremembe namembnosti, ki bi generirale motorni promet oziroma bi imele kakršnekoli druge negativne vplive na kulturno krajino. Dopusčajo se le omejeni posegi, kot je vzdrževanje in prenova v obstoječem obsegu in namembnosti.

Grajski hrib z Golovcem

(3) V območju Grajskega griča in Golovca, ki se navezuje na zeleno zaledje Janč in Orel je treba zagotoviti:

- ohranjanje rekreacijskega značaja gozdnih površin, vzpostavitev in vzdrževanje rekreacijskih poti, izboljšanje opremljenosti in vzdrževanja,
- izboljšanje povezave med Grajskim hribom in Golovcem (programska povezanost, vizualna in funkcionalna povezanost: izboljšanje prehodov – železnica, ceste),
- ohranjanje odprtih površin v ravninskem delu (območje rabe z režimi) med Ljubljano in hribovjem ter varovanje prostorskih kvalitiet na tem območju (zaščiteni območja – Dobrunje, Zavoglje itd.),
- posebno pozornost pri načrtovanju mesta je treba posvetiti ohranjanju vedut na Ljubljanski grad.

Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

(4) V območju Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba v navezavi na Polhograjsko hribovje, z iztekom v ravninski del ob Koseškem bajerju na severu in ob Glinščici na jugu je treba zagotoviti:

- ohranjanje rekreacijskega značaja gozdnih površin, vzpostavitev in vzdrževanje rekreacijskih poti, izboljšanje opremljenosti in vzdrževanja,
- ohranjanje programske pestrosti območja - ustrezen razvoj in ureditev novih parkovnih površin ob Koseškem bajerju, Čadovih travnikih, Glinščici ter nadaljevanje urejanje botaničnega in živalskega vrta,
- umestitev vodnih zadrževalnikov na območju med Rožnikom in Polhograjskimi dolomiti in ustrezna vključitev teh ureditev v območje zelenih površin – ureditev izletniško-rekreacijske poteze ob Glinščici,
- ohranjanje nepozidanih robov in dobre dostopnosti območja,
- izboljšanje povezave med TRŠ in zaledjem, Polhograjskimi dolomiti (programska povezanost, vizualna in funkcionalna povezanost: izboljšanje prehodov preko obvoznice in vzpostavitev rekreacijsko izletniških poti za pešce in kolesarje),
- ohranjanje in razvoj rekreacijsko pomembnih območij v zaledju (Toško čelo, Katarina) - vzpostavitev sistema zalednih krožnih poti.

Ljubljansko barje

(5) V območju Ljubljanskega barja je še posebno pomembno zagotoviti:

- ureditev območja Špice v poseben tematski mestni park,

- vzpostavitev javne zelene parkovne površine na obrežjih Ljubljane, ki naj vključuje tudi vodno pot – plovnost Ljubljane,
- ureditev rekreacijskega mestnega parka na Barju,
- odstranitev vseh nelegalnih gradenj na obrežjih Ljubljane in zagotovitev minimalnega 15 m javno dostopnega obrežnega pasu v celotnem poteku,
- ureditev izrazite linearne parkovne poteze na severnem robu območja v navezavi na Pot in območja ob vodotokih,
- ohranjanje in ustrezno celovito ureditev območja Ljubljanskega barja s sodelovanjem med občinami,
- ohranjanje ekološko pomembnega območja na območju logov na Barju in mokrih travnikov in vzpostavitev sistema zalednih krožnih poti s preходом v osrednji del Barja,
- vzpostaviti kompleksne koridorje (ekološke, funkcionalne) do Golovca in Rožnika,
- izboljšati prostorsko in funkcionalno povezanost Barja in Golovca (prečkanje avtocestnega obroča),
- umestitev vodnih zadrževalnikov na območju med avtocestnim obročem in Golovcem.

8.3. Nova razvojna območja

(1) Nova območja za pomembnejše razvojne projekte kot dopolnitev, prenova ali širitev naselja se bodo urejala s podrobnimi prostorskimi načrti (na primer območje ob južnem avtocestnem obroču, območje ob vzhodnem kraku razvoja poselitve ob Ljubljani med Litjsko cesto in Zaloško cesto, nova območja ob vpadnicah,...) . Ti projekti bodo upoštevali splošne usmeritve za urbanistično arhitekturno oblikovanje mesta na različnih ravneh in usmeritve za oblikovanje elementov razpoznavne strukture mesta, predvsem za povezovalne strukture in območja kulturne krajine.

9. Prehodne in končne določbe

(A) PRILOGE IN DOSTOPNOST ODLOKA

(1) Priloge SPN MOL so:

- Priloga 1: Obrazložitev prostorskega akta (obsega tudi prikaz stanja prostora). Obrazložitev SPN MOL je namenjena razlagi in tolmačenju določb odloka o SPN MOL,
- Priloga 2: Izvleček iz višjih prostorskih aktov,
- Priloga 3: Strokovne podlage (obsegajo tudi urbanistični načrt),
- Priloga 4: Smernice in mnenja,
- Priloga 5: Povzetek za javnost in
- Priloga 6: Okoljsko poročilo.

(2) Ta odlok z vsemi sestavnimi deli in prilogami ter spisom postopka je v času uradnih ur na vpogled javnosti na sedežu Mestne uprave MOL, Oddelka za urejanje prostora. Ta odlok je dostopen tudi na spletnem naslovu MOL.

(B) PRENEHANJE VELJAVNOSTI

(1) Z dnem uveljavitve tega odloka prenehajo veljati naslednji prostorski akti MOL:

- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in urbanističnega reda so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Bežigrad za obdobje 1986 - 1990. (Uradni list SRS, št. 40/86-1815)
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine prostorskih izvedbenih aktov so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Bežigrad za obdobje 1986 - 1990. (Uradni list SRS, št. 40/86)
- Družbeni plan občine Ljubljana Bežigrad za obdobje 1986-1990 - Programske zasnove za prostorske izvedbene akte (Uradni list SRS, št. 15/87, Uradni list RS, št. 27/92, 62/93, 5/94)
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in prostorskih izvedbenih načrtov so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Bežigrad za obdobje 1986-1990 (Uradni list RS, št. 27/92)
- Odlok o ugotovitvi skladnosti zazidalnih načrtov s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Center za obdobje 1986 - 1990 (Uradni list SRS, št. 31/86, 23/87)
- Družbeni plan občine Ljubljana Center za obdobje 1986-1990 (Uradni list SRS, št. 3/87, 27/88, 32/88, 43/88, 36/89, Uradni list RS, št. 11/92, 6/93)
- Odlok o ugotovitvi, kateri deli prostorskih ureditvenih pogojev so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1986 – 1990 (Uradni list SRS, št. 23/86)
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in urbanističnega reda so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1986 - 1990 (Uradni list SRS, št. 23/86)
- Družbeni plan občine Moste - Polje za obdobje 1986-1990 (Uradni list SRS, št. 39/86, Uradni list RS, št. 51/92, 56/92)
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in urbanističnega reda so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1986 – 1990 (Uradni list SRS, št. 56/92)
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in urbanističnega reda so v nasprotju z družbenim planom občine Ljubljana Šiška za obdobje 1986 – 1990 (Uradni list SRS, št. 31/86)
- Družbeni plan občine Ljubljana Šiška za obdobje 1986-1990 - Programske zasnove za prostorsko izvedbene načrte. (Uradni list SRS, št. 45/86, 27/88, 19/89, 20/89, 45/90, Uradni list RS, št. 20/91, 49/92)

- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in prostorskih izvedbenih načrtov so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Šiška za obdobje 1986 - 1990. (Uradni list RS, št. 31/93)
- Družbeni plan občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986-1990 (Uradni list SRS, št. 34/86, Uradni list RS, št. 19/91 – odl US, 40/92),
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov in urbanističnega reda so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986-1990. (Uradni list SRS, št. 2/87)
- Odlok o ugotovitvi, katere sestavine zazidalnih načrtov, prostorskih izvedbenih načrtov in urbanističnih redov so v nasprotju s srednjeročnim družbenim planom občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1986-1990 (Uradni list SRS, št. 40/92, 5/93)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah družbenega plana občine Ljubljana Bežigrad, Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana Vič-Rudnik s programsko zasnovo za vzhodno avtocesto, od Malenc do Šentjakoba in za del severne obvozne ceste od Tomačevega do Zadobrove v Ljubljani. (Uradni list RS, št. 10/94)

(C) UVELJAVITEV

(1) Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka:

Ljubljana, dne

Župan Mestne občine Ljubljana

Zoran Janković